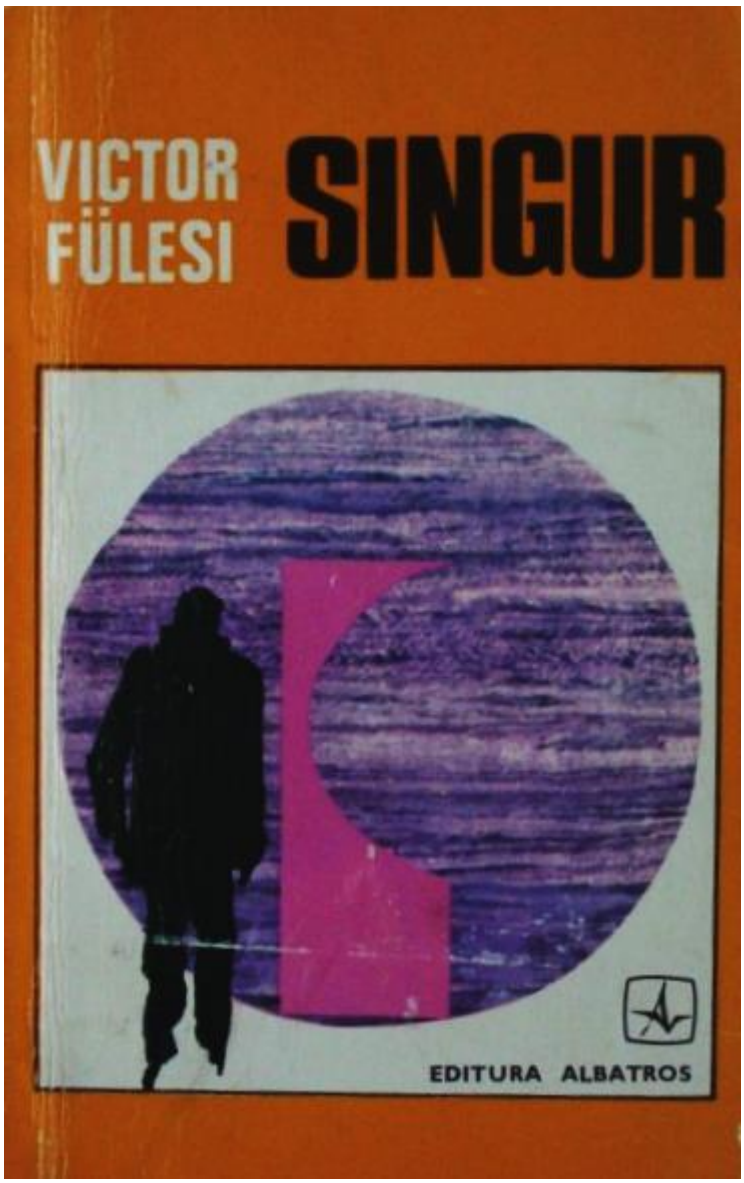

Victor Fülesi
Singur
Desenul copertei: GH. MARINI

VICTOR FÜLESI

SINGUR

ROMAN
EDITURA ALBATROS

I

In sala arhiplină, încordarea atinsese apogeul. Paradoxal, tumultul de la început,

pe măsură ce timpul trecea, se transforma treptat în şoapte. Numărul celor ce continuau să sosească făcea tot mai densă atmosfera, fără ca ea să impieteze asupra liniştii gata să devină deplină din clipă în clipă.

Despre cazul ce urma să fie dezbătut, impresiile fuseseră schimbate demult, cu luni în urmă ; procesul părea acum un ecou tardiv al senzației produse în micul oraş minier de moartea suspectă a lui Vaier Albj, apreciat ziarist, om care se bucurase de multă simpatie în cercurile pe care le frecventase. Grupul de prieteni ai soților Albu era format mai ales din medici şi artişti, părerea acestora fiind aproape unanimă : soții Albu se completau reciproc : el cu o fină inteligență, ea cu o frumusețe aparte, plină de caldă gingăşie.

In aceste împrejurări, se înțelege, ştirea despre arestarea Emiliei Albu, acuzată de asasinarea soțului ei, a dat naştere la numeroase comentarii, dintre cele mai contradictorii. Oraşul aştepta dezvăluiri spectaculoase, manifes-tind un viu interes față de desfăşurarea lucrurilor.

Sala tribunalului se umpluse de oamenii veniți cale de o sută de kilometri, din oraşul minier : prieteni şi cunoscuți ai soților Albu. Interesul latent, care a sălăşluit luni de-a rin-dul undeva în subconştientul acestei restrînse opinii publice, şi-a găsit expresie în curiozitatea acum evidentă de a afla fapte şi împrejurări ce păreau misterioase...

Dacă în acele zile de primăvară, cînd s-a întins vestea arestării Emiliei Albu, se clădeau ipoteze de tot felul, unele fantastice chiar, acum, în preajma aflării iminente a adevărului, cei prezenți considerau că era mai bine să se abțină de la emiterea vreunor păreri, deoarece dintr-o clipă în alta ele ar fi putut să fie infirmate.

Privirile se îndreptau spre boxa în care se afla Emilia Albu. Cu capul aplecat, părea total absentă, încît s-ar fi putut crede că nici nu ştie unde se găseşte. In sală, vecinii de bancă îşi împărtăşeau, în şoapte, primele impresii : lunile de detențiune n-o schimbaseră prea mult, nu-i alteraseră frumusețea. Slăbise poate puțin, fiindcă profilu-i fin îi devenise parcă inert, ca tăiat în marmură. Oricum, era aceeaşi femeie frumoasă,pe chipul căreia doar zîmbetul fusese înlocuit, pentru totdeauna parcă, de impasibilitatea rece. Privind-o, puțini o credeau capabilă de fapta care o adusese pe banca acuzaților. Dar...

— Tribunalul !

Vocea imperativă, puțin răguşită, puse capăt ultimelor şoapte. Completul de judecată îşi făcu apariția. Tensiunea celor cîteva clipe cedă brusc la primele cuvinte ale preşedintelui : începuse interogatoriul.

— Numele şi prenumele ?

Linişte. Acuzata n-a ischițat nici *uw* gest. După cîteva clipe, la îndemnul paznicului ei, şi-a ridicat, pentru prima oară, întrebătoare, privirea. Părea nedumerită. Preşedintele a repetat întrebarea. Femeia şi-a rotit ochii în jur, apoi a răspuns liniştit, aproape firesc :

— Emilia Albu. „

— Vîrsta?

— 25 de ani.

După alte cîteva asemenea întreb'ări, preşedintele o anunță :

— Sînteți acuzată de crimă de omor premeditată...

— Nu ! Nu !...' a izbucnit spontan țipătul ei, care s-a stins în cuvintele aproape şoptite : Nu l-am ucis eu...

— în sprijinul acuzației s-au administrat dovezi care atestă că, la 14 aprilie 1963, v-ați ucis soțul, pe Vaier Albu, în vîrsta de 34 de ani, cu care v-ați căsătorit în 1957 şi eu care ați' conviețuit şase ani. Cum înțelegeți să vă apărați ? i

— Nu ştiu, se auzi ca de departe răspunsul.

Apărarea, un avocat din oficiu, a propus audierea câtorva martori şi a cerut o nouă analiză de laborator. Instanța a respins cererea ca nefondată, întrucît analizele efectuate excludeau posibilitatea oricărui dubiu (Era vorba de arsenul găsit în poşeta inculpatei ; dar despre asta se va relata la timpul potrivit).

Neexistînd parte civilă s-a trecut la dezbaterea de fond. Procurorul a susținut actul de acuzare, care, în rezumat, conținea următoarele :

La data de 14 aprilie 1963, în jurul orei 22,30, după o pregătire anterioară minuțioasă, acuzata Emilia Albu şi-a ucis soțul, folosindu-se în acest scop de o doză puternică de arsen, care a produs moartea instantanee a victimei. Mobilul crimei a fost răzbunarea.

Procedîndu-se la reconstituire s-a constatat că la data respectivă, în jurul orei 20,45, victima a părăsit redacția ziarului, plecînd direct spre casă. Din declarațiile martorilor rezultă că Vaier Albu era bine dispus, nu manifesta nimio deosebit față de comportarea sa obişnuită. Acasă, după cum au declarat vecinii, a avut un schimb de cuvinte destul de violent cu soția sa, ceea ce se întîmpla, de altfel, pentru prima oară.

Spre deosebire de afirmațiile unor martori, acuzata a arătat în declarațiile date că soțul

el a sosit acasă într-o stare de surescitare. Discuțiile — după afirmația acuzatei — ar fi pornit din cauza unor treburi casnice. Supărat, victima s-a culcat pe fotoliul-pat din camera sa de lucru. In jurul orei 22,15 şi-a chemat soția, care se afla în camera alăturată. A intrat la el. A rugat-o să nu se supere şi i-a cerut un pahar cu apă. După ce i-a dat paharul cu apă, s-a întors în camera de alături, pentru a opri aparatul de radio, intenționînd să revină la soțul ei. După cîteva minute, cînd s-a întors, l-a găsit pe Vaier Albu întins pe pat, într-o poziție nefirească. A alergat imediat la unul din vecini, de profesie medic, care locuia la etajul întîi. Acesta a constatat decesul şi a anunțat organele de miliție.

Cercetările făcute la fața locului de către procuror şi organele miliției au constatat cauza morții şi, în lipsa vreunei dovezi, au elaborat o primă ipoteză, conform căreia Vaier Albu s-ar fi sinucis. Se găsiseră urme evidente de arsen în paharul din care decedatul băuse cu cîteva minute înainte.

A doua zi însă, după ce vestea s-a răspîndit, la miliție s-a prezentat martorul Paul Adrian. Acesta a depus o scrisoare sigilată, declarînd că i-a fost dată, cu cîteva zile în urmă, de către Vaier Albu, cu următoarele cuvinte : „Dacă mi se va întîmpla ceva, să predai scrisoarea organelor de miliție. Nu te speria, nu

e nimic grav ; am doar o presimțire ciudată". Expertiza grafologică a confirmat autenticitatea scrisorii. Conținutul ei (reprodus în actul de acuzare) a aruncat o lumină nouă asupra cazului, creînd bănuiala de asasinat.

Pentru a înțelege desfăşurarea evenimentelor şi dat fiind faptul că aparent nu există nici o legătură între întîmplări, este necesară şi o altă retrospectivă :

La miliția oraşului, în decembrie 1962, s-a încheiat dosarul individului Vasile Elian, surprins în flagrant delict de spargere. Din actele dresate atunci rezulta că, într-una din serile lunii decembrie, soții Albu, întoreîndu-se foarte tîrziu din oraş, au văzut lumină în apartamentul lor, ceea ce i-a surprins, deoarece plecaseră de acasă devreme, ziua. Sarpriza le-a fost şi mai mare cînd au văzut uşa de la intrare crăpată (pe culoar era întuneric complet). Imediat au dat alarma, trezind pe cei trei vecini de etaj. împreună cu unul dintre aceştia, cel ce ieşise primul, au pătruns în apartament, surprinzîndu-l pe Vasile Elian, care se pregătea să fugă ; pe masă se găsea o legătură cu obiecte furate. Individul n-a opus nici o rezistență. La cercetări a rezultat că Elian este de profesie inginer, domiciliat într-o altă localitate. Soții Albu au declarat că nu l-au văzut niciodată. Furtul părea straniu. Veniturile, educația, poziția socială a infractorului nu justi-

fic; ui cu nimic delictul. El a declarat că şi-a pierdut banii, vreo trei mii de lei. Fiind necunoscut în oraş, departe de casă, într-un moment de cumpănă, se hotărîse să fure. înainte de-

a ajunge la apartamentul unde a fost surprins, mai sunase la alte două, în blocuri diferite, dar auzind mişcare în interior a fugit. La cel de-al treilea apartament, deşi sunase repetat, nu auzise nici un zgomot. A încercat pătrunderea şi a izbutit. S-au găsit asupra lui cîteva chei şi un şperaclu. Date fiind aceste ciudăţenii ale cazului, infractorul a fost consultat de o comisie medicală. Rezultatul : sănătos, nici o stare de dereglare a sistemului nervos, care să fi contribuit într-un fel sau altul la înfăptuirea acţiunii. Rămîneau aşadar faptele. Dat în judecată, inginerul Vasile Elian a fost condamnat la doi ani şi jumătate închisoare corecţională.

Scrisoarea lăsată de cel mort conţinea însă o dezvăluire de-a dreptul senzaţională : soţii Alibu l-au cunoscut îndeaproape pe inginerul Vasile Elian. Acesta era amantul Emiliei Albu, încă de la începutul anului 1962.

Vaier Albu, în împrejurări necunoscute, a aflat despre această legătură în aprilie 1962. în urma unor discuţii cu soţia sa, aceasta a confirmat adulterul. N-au recurs la divorţ, Emilia Albu implorîndu-l să n-o distrugă. Dat fiind şi orgoliul lui Vaier Albu, care n-ar fi conceput să se afişeze în faţa lumii ca soţ înşe-

lat, nimeni nu a aflat nimic despre criza din familie.

In decembrie 1962, Vaier Albu a fost chemat pentru un instructaj de două săptămîni, în Capitală.

Instructajul s-a încheiat cu cîteva zile mai înainte, astfel încît Vaier Albu a sosit acasă pe neaşteptate, noaptea. Intrînd în apartament, l-a găsit acolo pe Vasile Elian. De loc surprins, ca şi cînd s-ar fi aşteptat la această scenă (aşa declară inculpata), a sechestrat îmbrăcămintea inginerului, trecînd apoi la înfăptuirea înscenării de spargere...

Imaginea fidelă a evenimentelor, construită pe baza scrisorii şi a declaraţiilor făcute de inculpată în anchetă (scrisoarea lui Vaier Albu a dezorientat-o, hotărînd-o să spună tot adevărul în acest caz) n-ar fi constituit încă probe edificatoare.

Scrisoarea se încheia însă cu acuzaţia că inculpata l-ar fi ameninţat pe Vaier Albu că-l va otrăvi, răzbunînidu-se în acest chip. Tocmai teama de acest deznodămînt a determinat victima să lase scrisoarea în păstrarea unui prieten. In cursul investigaţiilor s-a descoperit o martoră, pe nume Ana Mareş, care a confirmat într-un fel temerile defunctului. Ea a declarat că inculpata i-a spus cu un prilej oarecare că soţul ei îi face tot felul de şicane (fără să pomenească ceva concret), fapt ce-o va duce pînă la urmă la un gest disperat. (Emilia Albu a recunoscut afirmaţia, precizînd însă că nici pe departe nu s-a gîndit la asasinarea soţului ei.) Cu prilejul arestării Emiliei Albu, percheziţia domiciliară a scos la iveală două dovezi, care mai mult decît celelalte veneau să probeze vinovăţia ei. S-a găsit o scrisoare trimisă de Vasile Elian. (S-a constatat că Emilia Albu primise scrisoarea chiar în ziua morţii soţului ei.) Inginerul îi scria că a fost eliberat cu mult înainte de a-şi ispăşi pedeapsa. In urma unui accident suferise o fractură gravă, devenind incapabil de muncă pentru vreme îndelungată. Dată fiind această scrisoare, Emilia Albu şi-a retractat în anchetă declaraţia conform căreia discuţia cu soţul ei (cu circa o oră înaintea decesului) ar fi avut loo din motive casnice. Soţul a găsit plicul în care a fost expediată scrisoarea, uitat pe masa din bucătărie. Scrisoarea n-a văzut-o ; nici de la ea n-a luat cunoştinţă de conţinut.

O ultimă probă : cercetîndu-se obiectele inculpatei, lucrătorii organelor de miliţie s-au oprit asupra poşetei purtate de Emilia Albu în ultimele zile dinaintea arestării. Pe pereţii acesteia au fost descoperite cîteva granule extrem de fine. Analiza de laborator a stabilit fără nici un dubiu existenţa unor firicele minuscule de arsen. Inculpata n-a

recunoscut că ar fi posedat vreodată un astfel de produs, afirmînd categoric că nu-şi poate da seama cum de au ajuns granulele în poşeta ei.

In încheierea actului de acuzare, procurorul conjohide asupra vinovăției inculpatei, eonside-rînd suficiente dovezile de la dosar, şi în baza articolului 464 din Codul penal, aliniatele 1 şi 5, pentru delictul de crimă de omor cu premeditare asupra soțului, cere condamnarea inculpatei la muncă silnică pe viață.

Apărarea a pledat în sensul combaterii probei celei mai grele, subliniind că nu se pot trage concluzii definitive, pînă ce nu se descoperă sursa de unde a fost procurat arsenul. Socotit fapt de importanfâ secundară, n-a putut influența asupra verdictului. Martorii apărării au susținut în unanimitate buna înțelegere dintre soții Albu (ceea ce, după cum s-a văzut, nu era altceva decît o aparență foarte bine păzită). Depozițiile martorilor apărării n-au putut aduce nimic în privința fondului problemei...

Instanța a părăsit sala, pentru deliberare. După liniştea ce domnise de-a lungul celor cîteva ore de dezbateri, zgomotul ce se produse aoum părea asurzitor, deşi oamenii, emoționați, abia vorbeau în şoaptă.

— Tribunalul !

Liniştea s-a aşternut din nou. Ochii s-au ațintit asupra preşedintelui completului.

— In numele poporului... Tribunalul hotărăşte... Pentru crimă de omor cu premeditare... condamnă pe inculpata Emilia Albu la 15 ani

muncă silnică... Dată şi citită în şedință publică, azi, 10 august 1963.

Acesta este, pe scurt, procesul-verbal al dezbaterilor, relatat de un participant obiectiv, Cură nici un rol în desfăşurarea evenimentelor. Dar pentru a înțelege mai exact ceea ce a dus la acest deznodămînt fatal — la moartea unui om, la condamnarea altuia — să-i lăsăm pe eroii tragicei întîmplări să-şi depenele ultimele luni de viață petrecute în comun... *

Note:

* Autorul prologului şi epilogului, care de la un anumit punct a cunoscut îndeaproape desfăşurarea evenimentelor, pregătind pentru tipar jurnalul lui Vaier Albu, şi-a permis unele intervenții. Acestea se referă în exclusivitate la unele prescurtări, eliminînd anumite idei care se repetau. S-au făcut tăieturi mai ales în partea a doua a jurnalului, în care se re-luau numeroase idei deja dezbătute; au rămas, în această ultimă parte a jurnalului, evenimentele în ordinea lor cronologică, cu unele comentarii, mai puțin substanțiale deciît în prima parte. Autorul consideră că prin aceasta n-a sărăcit cu nimic textul, ci l-a făcut mai accesibil pentru citit.

Au trecut două luni de atunci. Un şir de zile Ură noimă şi de nopți lungi la nesfîrşit. Nopți de coşmar, cu zvîrcoliri spasmodice, în vise halucinante. O vedeam mereu pe ea, soția mea. Zilele, simulacre de existență, concretizate în sforțări supraomeneşti pentru a ascunde în fața tuturor că ea a încetat să mai trăiască pentru mine. Un joc de tea- tru obositor, extenuant. Zorile se iveau tulburi, ca o lume privită prin ferestre nespălate de-o veşnicie.

Cronos — prieten credincios al celor ce țintesc scopuri senine, scrutînd spre depărtări — mie mi se dovedise un duşman necruțător. Timpul nu mi-a adus în nici un fel alinarea ; încet — încet, ca apele domoale, sapă tot mai adînc rana deschisă atunci. O rană cumplită ; nu sîngerează, nu se cicatrizează.

în primele zile, după întîmplarea care a dat vieții mele un curs cu totul neaşteptat, am greşit sau cel puțin cred că am greşit. Nici acum nu pot înțelege cum de-am rămas atît de calm, cum de-am izbutit să afişez aparenta nepăsare. Am greşit, cred, nelă-sînd

frîu liber manifestărilor fireşti ; am tăcut atunci cînd durerea, dezolarea îşi căutau supape spre a sei revărsa într-un şuvoi fierbinte, nimicitor. Am tăcut, am considerat lumea, pe cei din jur, drept umbre fără suflet, care n-ar fi putut înțelege furtunile ce

tllă mistuiau. Zîmbeam cu dinții încleştați, rîdeam cu hohote de plîns în străfunduri. Cum văd azi lumea ? Nu ştiu, dar tac şi acum.

Doream să mă destăinui, simțeam nevoia unei clipe sincere. Gîndurile care mă bîntuiau trebuiau exprimate. Cui să le încredințez ? Nimănui. La urechile oamenilor n-ar ajunge decît cuvintele, durerea ar continua să sălăşluiască *numai* în mine. Dar trebuie să mă eliberez într-un fel de povara coşmarurilor. Le voi încredința hîrtiei, incapabilă de vreun sentiment sau protest. Filele neîntinate, cu aceeaşi generozitate sau ingratitudine deopotrivă, primesc ideile cele mai raționale, ca şi aberațiile cele mai stupide. îmi dau seama că greşesc depărtîndu-mă de oameni, izolîndu-mă în zbuciumul meu, dar nu pot proceda altfel. Acum e şi prea tîrziu. Primii paşi pe această cale i-am făcut în urmă cu două luni. Şi aşa cum zilei îi urmează noaptea şi întunericului un nou revărsat de zori, tot astfel primii paşi parcurşi din orgoliu şi neîncredere au cerut alți paşi, mulți, nenumărați. Paşi, paşi, lipsiți de sens, făcuți pe loc, în jurul aceloraşi imagini chinuitoare, în centrul cărora se găsea ea. Paşi spre infinitul finit — ea. Paşi într-un cerc de obsesii, paşi de plumb fără urme, imateriali, făcuți într-o materie difuză, aflată undeva la granițele dintre existență şi nonexistență.

Ciudat ! Scriind, mă copleşeşte un protest surd, ce răzbate poate din subconştient. Nu-i ^desluşesc limpede sensurile, dar simt că se ridică împotriva recrudescenței mele nefireşti. Sau, poate, nu e altceva decît spiritul de conservare în acțiune, îndem-

nul venit din epoci de demult care a creat, a rege-M'-i.il şi a înnobilat speciile. Neascultînd rațiunea, IM luînd în seamă glasul atavic care cheamă la viață, liflnuind totuşi instinctiv consecințele, săvîrşesc un .ut. inuman. E conştiința inconştienței sau poate lltceva. Oricare ar fi, acest altceva este irațional, pentru că se înfățişează — în particular — ca ceva Itttpld, în afara noțiunii de societate, compusă calitativ din indivizi legați între ei prin mii şi mii de Fibre. E inutilă analiza, frămîntarea ; am creat — fără voia mea — un paradox : sînt conştient de faptul că încalc legile firii, totuşi acționez într-un fel inconştient, potrivnic lor. Poate consider imorala mea o morală comparată numai cu morala ei. Oare ea e vinovată ? Este. E limpede. Ceea ce nu pot delimita e gradul de culpabilitate. Uneori mi se pare imens, alteori mă cuprinde îndoiala, simt că o judec prea aspru, exagerez ; e nedrept să n-o cred. Dar cum aş mai putea-o crede ? Aş primi, poate, răspunsuri la aceste întrebări, dar nu le pun nimănui. Mi-e teamă de răspunsuri. Ea m-a învățat să-mi fie teamă.

„Emilia, te văd şi acum, zilnic, ca şi cu ani în urmă, dar nu mai eşti tu ! Zîmbeşti şi acum, e drept mai rar, adesea ou jenă. Privirea ochilor tăi, încer-cînd parcă să răzbească dincolo de neguri, caută ceva ; uneori îmi vine să cred că scrutează fericirea anilor ce s-au scurs. Dar ei nu se vor mai întoarce niciodată. In neorînduiala ce domneşte în mine este singurul gînd cert, ale cărui ecouri se repetă, se amplifică mereu, atingînd proporții imense. Imaginea obsedantă — tu în brațele unui alt bărbat

însoțeşte pretutindeni. Noaptea, în vise de COŞII tar, strîngîndu-te alături de mine, mă simt un altul, un străin care-ți mîngîie trupul. La lumina zilei, privirea-mi te dezbracă ; ținîndu-ți sînii rotunzi, feciorelnici în palmă, îi sărut cu nesaț. Dar îmi revin : nu sînt eu, ci un uzurpator. De-ar fi numai atît, ar fi suficient spre a-mi face viața un iad. Nici nu încerc să redau durerea aproape fizică ce mă încearcă la imaginea trupului tău gol alături de trupul unui alt bărbat".

Scrisul mă odihneşte, gîndurile odată aşternute bat parcă mai timid la porțile minții. Chemînd amintirile de demult, invccînd zvîreolirile de-acum simt că mă liniştesc puțin. Colocviul cu mine însumi (şi numai pentru mine) mă scuteşte de coerența necesară scrierilor destinate unor cititori. E, într-un fel, o dedublare : în redacție scriu pentru public, cu respectul cuvenit lui ; acasă îmi continui însemnările, fără să ştiu măcar unde le-am întrerupt în ziua precedentă.

...Plouă. Monoton.

Fulgeră. Tună. Plouă cu găleata.

Plouă cu găleata. Fulgeră. Tună.

Ca atunci. In ziua de 14 aprilie 1962. E o dată aflată la hotarul dintre trecut şi prezent. A *fost* din 1957 şi pînă atunci, *este* începînd de atunci. Pînă cînd ?

...Fulgeră. Tună. Picuri mari bat în fereastră. Ea doarme. Poate visează. Ce ? Poate nu visează şi nici nu doarme. De ce ? Visează, poate, la fericire. Acum ?

Mi se pare uneori că s-a întîmplat demult, că piiit cu mine dintotdeauna coşmarul. Şi nu sînt decît două luni.

In acea seară îmi încheiasem munca în redacție. (aşteptam. Urma să cinăm la restaurant, să petre-crm una din serile obişnuite de sîmbătă. A întîrziat. Mult. Nici n-a telefonat. Am plecat acasă. La cîteva minute a sosit şi ea.

— Te-am aşteptat. De ce n-ai venit ? — Am fost la o prietenă.

— La o prietenă ? !

— Da. De ce te miri ? Pînă acum nu obişnuiai să-mi pui astfel de întrebări, spuse pe un ton puțin agresiv.

M-a frapat privirea ei. Exprima un fel de groază şi hotărîre în acelaşi timp. Ochii căprui căpătaseră o nuanță de negru ; nările îi fremătau. îmi făcea impresia că va plînge. M-am înşelat. N-a plîns. Dar privirea... vorbea. Nu-mi dădeam seama ce s-a întîmplat. Simțeam vag cum se cuibăreşte în mine o frică nedesluşită, o teamă de necunoscut. O bănuială pe care nici nu încercam s-o formulez. Am întrebat-o :

— La cine ai fost ? De ce n-ai telefonat ?

— Văd că eşti foarte curios în astă-seară. Am fost la Eva. N-are telefon.

— Nu înțeleg. Aveai posibilitate să mă anunți.

— Nu credeam că vei da importanță faptului.

— Bine, dar nu s-a întîmplat niciodată. Sîmbătă seara...

— Te ştiu mai dialectic în judecată : ceea ce nu se întîmplă o dată nu exclude posibilitatea să se întîmple altă dată, răspunse cu un glas iritat.

în timp ce-şi trăgea ciorapii, dezvelindu-şi pulpele pline şi lăsînd să se vadă un crîmpei din chiloții albi. A intrat în baie.

...Ploaia a stat. Se zăresc clteva stele, departe. Stelele sînt luminoase; materie pură. Dar noi ? Stelele n-au viață. Sînt reci. Ea doarme. Sau se gîndeşte. La cine ?

Mi-aduc aminte de toate amănuntele acelei seri. N-am mai discutat nimic. Mă rodea bănuiala. M-am hotărît ca a doua zi, duminică, să clarific situația. Eram nelinişţit. Ne-am culcat.

Am strîns-o în brațe ; am sărutat-o cu patimă. Mi-a răspuns oa întotdeauna, lipindu-şi buzele de ale mele. I-am mîngîiat trupul, plimbîndu-mi palma de la sîni spre coapsă ; o simțeam caldă, viguroasă, dornică. In acea noapte am iubit-o cu disperare. Incertitudinea în ziua de mîine, bănuiala strecurată în suflet mi-au dat senzația pentru o clipă că trăiesc o noapte cum n-a mai fost şi cum nu va mai fi între noi. în momente de convulsie, cu simțurile exaltate de dăruire, mi-a şoptit abia perceptibil : — Să nu crezi nimic rău despre mine. Sînt a ta, soția ta. Vreau... Ultimele cuvinte s-au pierdut într-un suspin adînc...

Nu le-am aflat niciodată.

II

După o noapte agitată m-am trezit devreme. Ploua. în căldarea dintre munți

ploua, de fapt, întotdeauna. Primăvara, vara, toamna. îmi plăcea li privesc prin fereastră picurile ce cădeau fără şir. Apa evaporată pe alte meleaguri, departe, formată în nori denşi, se slobozeşte aici necontenit, peste munții sterpi. Ploaie şi cărbune. Cărbune negru, lucios, în măruntaiele munților.

în acea dimineață de duminică, 15 aprilie, totul mi se părea mohorît. Priveam la şuvoiul murdar ce se scurgea de pe acoperişul casei de peste drum, spălînd praful de cărbune depus în răgazul scurt

dintre ploi.

M-am îmbrăcat. Emilia, somnoroasă, m-a privit cu oarecare nedumerire. N-arn vorbit. Se făcuse ora 9. Am plecat.

Eva nu s-a arătat surprinsă de vizita mea matinală. Eram ud leoarcă. Mi-a turnat cafea fierbinte într-o ceaşcă albă. S-a aşezat pe marginea patului. Fără cafea. I-am zîmbit. Am înțeles că nu făcuse decît una. Era drăguță. Scobitura dintre sînii mici, probabil tari, se întrezărea din capotul puțin desfăcut, de sub care se vedeau dantelele cămăşii de noapte. Privind-o, mi-am amintit că Emiliei nu-i plăcea să mă vadă cu Eva. Socotea că are față de mine sentimente mai mult decît prieteneşti. La o petrecere am dansat mult cu Eva. Emilia s-a supărat...

Eva a rupt tăcerea :

— Ce face Emilia ? Nu mai dă nici un semn de viață.

Venisem să discut cu Eva, să aflu dacă Emilia a fost la ea în seara precedentă. Am izbucnit în rîs. Simțeam o uşurare stupidă. îndoielile mi s-au adeverit. Emilia mă minții se. N-a fost la Eva. Sentimentul ciudat de uşurare, reacție de o clipă, a dispărut. De ce mă minții se Emilia ?

Am continuat să zîmbesc. Mască. Cred că atunci mi s-a întipărit pe față. Lumea nu trebuie să observe nimic din zbuciumul meu. Mască. O port şi acum. Pînă cînd ?

Mi-am dat seama că Eva mă priveşte nedumerită. Zîmbind, m-am dus lingă ea. Am sărutat-o lung. Primul sărut. In ochii-i albaştri, larg deschişi, citeam întrebarea mută : ce s-a întîmplat ? Sau poate mi s-a părut numai. Avea într-adevăr sînii tari. Totul s-a întîmplat firesc, simplu. „Fără mofturi" — mi-a venit în minte expresia favorită a unui prieten. Apoi n-am mai gîndit.

Ne-am aşezat la masă, în tăcere. îmi făcea impresia că pe genele Evei răsăreau lacrimi. Şi-a sprijinit fața în palme. Mă privea întrebătoare. N-am răspuns. Nici n-aş fi avut ce să-i spun. Totul mi se părea ireal, absurd. Timp de o clipă doar am simțit regretul, dorința de a-i cere iertare.

Gîndurile însă îmi umblau departe. O vedeam pe Emilia cu ani în urmă stînd pe o movilă, în iarba grasă. Dincolo de lanurile date în pîrg, undui-

ie zăreau cirezi păscînd în linişte. Susurul "i.it al unui pîrîiaş făcea să uiți dogoarea iile .1 verii. Stăm alături de ea, morfolind un Iarbă. Tăceam şi ne simțeam bine. Ochii i erau minunat de frumoşi şi calmi. In ei se idcau lanurile, verdele de smarald al dealuri-i' ne înconjurau. In acea zi de excursie, izolați I I ceilalți, mi-am dat seama cit de mult o iubesc. Ci soție, va fi numai a mea. Oare va vrea ?" i de iubire, de contopire, de uitare de sine, visele mi le legasem atunci de răspunsul Emi-l.i întrebarea pe care abia o gîndisem. Cît n-aş da acum ca vremea sase fi oprit în loc, acolo pe mea lanurilor aurii! N-aş fi sorbit din veninul dezamăgirii, sentimentele ar fi continuat să dormiteze, asemenea cristalelor de gheață ce străbat Universul, în

amorțire.

Simțind ațintite asupra mea privirile Evei am .ivut sentimentul că ceea ce se întîmplase constituia o nedreptate crudă. Bănuiala ce mă rodea nu putea justifica fapta, cu atît mai puțin sensul răzbunării, al cărui obiect — cu totul nevinovat — devenise Eva. Nu ştiu ce-a înțeles ea din toată întîm-plarea.

Am pornit spre casă. Ploua. Masca a dispărut. Eram eu. Trebuia să găsesc răspunsuri la două întrebări : unde a fost Emilia cu o seară înainte ? Ce a făcut ? N-a fost la nici una din prietene. Mi-ar CI spus. N-ar fi avut nici un sens să-mi vorbească de Eva. N-ar fi avut rost să nege adevărul. Dar atunci unde a fost ? La această întrebare am primit răspunsul mult mai repede decît m-aş fi aşteptat. De la un inginer, coleg cu soția mea. L-am întîlnit

în drum. Mergea la întreprinderea carboniferă. Avea de încheiat nişte lucrări urgente pentru deschiderea unei mine noi. „Şi economiştii (Emilia lucrează la direcția comercială) — a continuat el — au treabă pînă peste cap. E o perioadă intensă de contractări. De altfel ți-am şi văzut soția ieşind de la birou aseară".

— La ce oră ? a izbucnit întrebarea, pe care apoi am regretat-o mult.

— Pe la 9, mi-a răspuns mirat.

A fost la birou. De ce mi-a ascuns ? Sau poate numai a trecut pe acolo. Ce a făcut ? Oricît mă frămîntam, nu-mi puteam explica. Răspunsul primit de la colegul soției nu m-a mulțumit. Era totuşi un răspuns. Ştiam sau presupuneam că ştiu *ceva.* Mi se înfigea tot mai adînc în creier că doi oameni ştiu sau bănuiesc măcar că mi s-a întîmplat *ceva*-Eva şi colegul soției mele. îmi reproşam că amîn-durora le-am dezvăluit într-un fel sau altul temerile ce mă copleşeau.

Ce putea crede Eva ? Am fost ani de-a rîndul prieteni. Niciodată nu i-aim făcut curte. Complimentele banale, uneori puțin ironice, alteori condescendente, nu spuneau nimic. Acum, schimbare bruscă de atitudine. Ce putea crede şi inginerul ? întrebi de ora cînd cineva ți-a văzut soția numai în cazul cînd te îmboldeşte vreo bănuială. Dar e absurd ! Nu întrebi numai atunci. Ciudată dedublare ! Gîn-durile sumbre erau adînc înrădăcinate *în mine,* prăbuşirea neprevăzută se transformase în realitate. O trăiam deja. Un altcineva sau altceva, în mod bizar tot *în mine,* îmi analiza critic gîndurile, iscînd argumente pro şi contră, un dialog mut, dens. *Eu* argu-

mi, dar *cine* sau ce mă contrazicea aproape
i re dată ? îndoiala, nesiguranța, rațiunea ?
im în stare să-mi coordonez gîndurile.
Nici acum nu încerc să fiu mai logic, vreau doar
ia obiectivez în aşa măsură, încît să redau în-
|)larea cit mai fidel. Scriind retrăiesc fiecare
i llpfl Fracțiuni de timp trecute, imprimate pe mici
ulcuri întunecate. Cuvintele, în timp ce le aştern,
dau senzația că totul se repetă, amănunt cu
.....inunt. Repetarea îmi dă sentimentul de sigu-

i, explicat prin aceea că în fiecare clipă ştiu ce urma. Nu mă aflu în fața necunoscutului ca Hlunci. Am experiența faptului trăit.

...Mă apropiam de casă. Ce-aim să-i spun ? Nu ,.i i.iin. N-a fost la Eva. De oe am avut reacția iidioată di- triumf, pentru o frîntiură de timp, cînd am aflat .i n-a trecut pe la Eva? Poate pentru că am găsit rniifirmiarea unei presupuneri elaborate într-o altă li I ut ură de timp. Am descoperit adevărul *meu* E o itoerație. Acest adevăr nu-mi trebuia. De ee l-arn Căutat ? Gelozia? Nu, n-^am fost niciodată gelos! Ne-am aşezat la masă. N-am schimbat pînă atunci nici un cuvînt. Am început să mîncăta. Emilia mă privea lung, raă cerceta. Ou un amestec de curiozitate şi

nelinişte.

— Ai fost la Eva ? întrebă într-un tîrziu.

— Da. Iarăşi s-a aşternut o tăcere lungă.

— Ce ți-a spus ?

— Nimic.

— Nu mă-ntrebi unde am fost aseară ?

— Ard ide curiozitate să aflu, i-am răspuns sec.

— Bine.

A tăcut. Tonul imeu ironic a descumpănit-o probabil. Au trecut minute în linişte. In creier îmi năvălea un val fierbinte. De ce nu vorbeşte, de ce nu spune ceva, de ce nu se scuză ?

— Unde-ai fost ? am întrebat-o pe un ton forțat calm.

— Nicăieri.

— Ai fost la birou ?

Şi-a ridicat, surprinsă, ochii la mine. Privirile ni s-au întîlnit. Mi-a făcut impresia că a vrut să mă întrebe ceva, dar a renunțat. A răspuns liniştită :

— Da, la (birou.

— De ce nu mi-ai telefonat ? De ce mi-ai spus; altceva aseară ?

— Ți-am telefonat. Nu mai erai în redacție.

— Cînd ?

— Pe la 8 şi jumătate.

— Trebuia să ne întîlnim la 7.

— Da.

— Aseară...

— ...ți-am spus altceva.

— Ai mințit... Cu cine-ai fost la birou ?

— Singură.

— Minți ! Eşti laşă ! am spus cu dispreț. Calmul afişat pînă atunci a părăsit-o. Roşie de-

mînie mi-a răspuns aproape țipînd, pe un ton înalt,. fals, pe care nu i l-am auzit niciodată.

— Ai dreptate. N-am fost singură. Am fost cu. cineva, înțelegi ? Nu simt laşă. Am să-ți dovedesc chiar acum. Află că s-a întîmplat totul. Tot ce poate-fi între o femeie şi un bărbat.

A tăcut, obosită parcă de efort. In primele momente am crezut că halucinez. în urechi continuai isune tonuri false. Am rămas nemişcat. N-am

' nici un impuls s-o lovesc. Cînd am vorbit

unu, glasul îmi tremura puțin. Atît ajungea în

i din vuietul prăbuşirii ce se petrecea în mine.

De ce-ai făcut-o ?

Nu ştiu. Lasă-mă !

— Cine e ?

- Nu cred să aibă vreo importanță pentru tine.

— Nu te-ai gîndit la noi, la cei cinci ani oare fost numai ai noştri ? Cum ai putut...

— Nu ştiu. Lasă-tmă !

— Dar morala ? !

Şi-a ațintit asupra mea ochii săi căprui. Citeam ui ei un licăr de ironie, mirare nedisimulată, de parcă ultimele mele cuvinte ar fi avut darul s-o amuze.

— Morala ! a început ea tărăgănat. Am citit undeva că este anima celor învinşi. Nu arăți ca un om aflat în această postură.

— Dar responsabilitatea socială ?

— In nici un caz nu este responsabilitatea individului X față de Y. Are o sferă mult mai largă. Este responsabilitatea față de societate în general.

— Nu ! am spus cu glasul gîtuit de mînie. O responsabilitate în general nu există. E un fals.

Am tăcut. Mă cuprinsese un nou val de mînie împotriva mea însumi. îmi dădeam seama că întreaga pledoarie moralizatoare era caraghioasă, nelalocul ei, repetată parcă din vreun curs de etică.

— Poate ai dreptate... Ce ai de gînd acum ?

— Nu ştiu. Lasă-mă ! am spus mecanic, repe-tînd fără să-mi dau seama cuvintele rostite de mai multe ori de Emilia.

...Plouă. Privesc în bezna de-afară. N-o văd. Cea din mine e mai neagră. Plouă. Ea doarme. Respiră, probabil, liniştită. Cum poate fi liniştită ? Sau nici ea nu e ?

Am obosit scriind. Mă voi duce în curînd la culcare. In pat, dar nu lingă ea. Înainte voi lua somniferul. Ca atunci.

N-aim mai avut ipute-re să discut cu Emilia în acea duminică. Intrasem în camera mea de lucru. Primul şoc trecuse. începeam să simt o apăsare stranie, o senzație de greață. Faptul îmi se înfățişa amplificat, luînd proporțiile unei orori cumplite. Ce trebuie să fac ? Nu voiam să mă gîndesc la nimic. Am golit o sticlă de coniac, apoi am luat două somnifere. M-am cufundat în curînd într-un somn de coşmar.

Se făcea că din senin a izibucnit o furtună sălbatică. O trombă uriaşă, în care se concentrase parcă toată forța vînturilor ce-au ibîntuit de milenii pe pă-mînt, se înălța spre cer. Cu viteză fantastică, vîr-tejul mă ridica tot mai sus. La început vedeam chipuri care mă priveau îngrozite. Pairică ar fi vrut să^mi vină în ajutor. Dar viteza cu care mă ridica vîrtejul creştea, oamenii din jur se fereau de forța imensă, distructivă, pe care o provoca învolburarea. Şi m-am tot îndepărtat. Oamenii au rămas puncte minuscule, pierdute undeva la orizont. Apoi au dispărut şi punctele.

Am rămas singur...

III

M-am trezit cu puțin înainte de miezul nopții, ormisem mult. Aproape opt ore. Capul îmi era gol. .mu o oboseală de plumb. Nu izbuteam să-mi gîndurile. Deodată, într-o străfulgerare, am re-iliscuția avută cu Emilia in cursul după-amie-l 'c ai de gînd acum ?" auzeam limpede întreba-

I ei. Un fapt pe care altădată, în viața altora, îl

.MU ca fiind banal, îmi apărea în toată cruzi-

I MI lui. Mi se părea irațional, imposibil. Sau poate

lai orgoliul — gîndul că era vorba de mine, eu

'ini fiind cel înşelat — mă făcea să cred astfel.

o iubesc cu toată ființa mea ! Am fost alături 1836 de zile şi tot atâtea nopți. « îlnci ani adică şi zece zile. Şi cîte ore? Iar fiecare 11. i a însemnat, de fapt, mult mai mult decît şaizeci

I'' minute. Şi acum sîntem alături. Dar timpul e pur şi simplu timp, nimic altceva. Ceva care se .curge monoton, lipsit de valențe bogate. Stropi în eternitate, ce adesea îmi par fără sens, ostili. Nu-i mai socotesc. Ar fi absurd.

Zile pline, nopți liniştite. Simțeam că trăiesc. Ne l'iicuram de tot ce ne înconjura : muncă, prieteni, diminețile reci, ploioase, cînd alergam la autobuz. V-olo ne despărțeam. Pentru puțin timp. Ne revedeam curînd. Aveam întotdeauna atîtea să ne spu-

nem ! Zilele erau încununate de seri... Dar nu trebuie să-mi mai amintesc ! Vreau să retrăiesc, chinuitor de lucid, nontimpul care a urmat celor 1836 de zile şi tot atâtea nopți.

„Ce-ai de gînd acum ?" O urăsc pentru simplitatea întrebării. Pentru că mi-a spus adevărul. Realitatea pe oare n-o voiam realitate. De ce nu s-a încăpățînat să nege, să mintă ? Trebuia să scornească poveşti fantastice. Orice. Eu am determinat-o să spună adevărul. Dar nu l-am vrut. Presupunerea mea şi-a găsit confirmarea. Nu-mi trebuia ! Şi cit de uşor ! O urăsc pentru sinceritatea ei crudă. Mai mult decît pentru fapta prin care a negat zilele şi nopțile noastre.

M-a iubit oare vreodată ? Acum, retrospectiv, cred mai degrabă că mi-a purtat un fel de admirație copilărească. Zeificare puerilă. Prin mine a cunoscut viața, a aflat răspuns la mii de întrebări. Credea că mă iubeşte. Sau poate m-a iubit. îmbrățişările, mîngîierile ei trăiesc în mine. Le simt şi acum. Ecouri slabe ; intense, în unele clipe. O doresc. Dar sîntem departe. Ne vedem şi n-avem ce să ne spunem. Mîngîierile mi s-ar părea acum lovituri de bici. M-ar ustura, mi-ar face răni.

E neverosimil ! 1836 de zile şi nopți ! Apoi timpul s-a oprit în loc. A rămas inert. După nemişcare a urmat nontimpul. De ce a făcut-o ? Nu găsesc ieşirea din impas. Aş fi voit să-i vorbesc cuiva, să nu mă mai apese taina. Mă gîndeam să-i povestesc totul lui Vlad. Sau poate altcuiva. Mă cuprindea însă teama. Mi-e groază, ca de un pericol iminent, fără posibilitatea de a fi preîntâmpinat, la gîndul că

ifla fi alții. Totuşi nu hotărâm nimic. Aşteptam
ala, prima pe care urma s-o trăiesc în redac-
i.i' după ce m-am transformat în alt om. Trebuia
MI pun masca...
Noaptea n-a adus odihna binefăcătoare. Ceea ce
l iu lată, în timpul celor 1836 zile, însemna liniştea,
uătatea întinsă peste împlinirile unui şir de ore,
fi tind zîmbetul dimineții, se transformase în-
ii mi văl întunecat, nemişcat. Privind în beznă
ui sentimentul că zorile nu se vor mai ivi nicio-
tlttttt. A fost mereu noapte şi noapte va rămîne
îîndurile, întrebările — asemenea unui joc vio-
de umbre şi lumini — se succedau cu repezi-
i iune în mintea mea. Răspunsuri însă nu primeam.
V va fi ?

M-am gîndit la divorț. Ar fi fost pasul firesc. Munci ea ar fi plecat. N-aş mai fi văzut-o. Ideea in .i săgetat dureros. N-o puteam accepta. Era o la-țltaite. Ştiam, dar o preferam. îmi rămînea ea. Ce pune însă Emilia, cum se va purta de-acum în-Oolo ? Laşul nu merită să fie cruțat. Despărțindu-ne, boți cei din jur vor şti mâhnirea mea. Trebuie oare o afle? Nu! Nici Emilia nu trebuie să bănuiască io iubesc atît de mult, încît o vreau oricum alături di mine. Căutam febril o ieşire din această situație.

N-o găseam.

Nici Emilia n-a dormit în acea noapte. A plîns. Nu mi-a spus. l-am văzut ochii umflați de nesomn Şl Lacrimi. A venit în camera mea. M-a privit lung. Aştepta parcă răspuns la întrebarea „ce-ai de gînd acum ?" Tăceam ! S-a aşezat într-un fotoliu.

— Vaier, trebuie să stăm de vorbă, începu cu glas nesigur. Nu vreau să divorțăm. Nu mă despart de tine.

Venea, fără să ştie, în întâmpinarea dorinței mele. După izbucnirea din după-

amiaza trecută nu m-aş fi aşteptat. Nu va afla că doream mai mult decît ea aste. Puteam să manifest deci mărinimie, iertînd-o. Tăceam.

— Nu ştiu cum s-a întâmplat. Nu-l iubesc. Pentru Dumnezeu, te rog, ai încredere în mine. Nu pot renunța la tine. Vom uita totul...

— Crezi?

— Cred. Sînt şi rămîn soția ta. N-ai voie să mă părăseşti. După anii frumoşi trăiți împreună, încheie aproape plîngînd.

S-a gîndit şi ea la cele 1836 de zile şi nopți ale noastre. Oare o fi făcut şi ea socoteala zilelor, a orelor. Aş fi vrut să ştiu. Poate m-ar fi consolat.

— Abia au trecut douăzeci şi patru de ore de eînd...

— De eînd ?

— ...trăim altfel, sîntem alții. Nu suport, Vaier !

A numărat şi ea orele ! Dar altele. Orele nefericirii noastre. Mecanic am privit la ceas. Era ora 4 dimineața. Luni. Lucrurile au început sîmbătă pe la ora 9 seara. Am răspuns ca un automat :

— Treizeci şi una.

— Nu înțeleg.

— Treizeci şi una de ore iau trecut de^ataici. Minutele nu le ştiu.

— Nici eu, răspunse încet. Vaier, mă ierți ?

— Cine a fost ? am întrebat-o în loc de răspuns.

- Nu mă-ntreba. Nu e de-adei. Nici nu-l cu-. Te rog, Vaier, iartă-mă, viitorul îți va dovedi

u nu greşeşti.

Tinară, frumoasă, independentă imaterial, ce o Ungă mine ? Mă iubeşte ? Atunci de ce a comis in ini care a deschis prăpastia dintre noi ?

Să aşteptăm să treacă o frîntură din ceea ce ^uneşti tu viitor, am răspuns sec.

— Dar pînă atunci ?

— Pînă atunci ? Nimic. Lumea va continua să ne

oț şi soție. A început să plîngă. A ieşit din cameră. Am pri-ii înduioşat în urma ei. Aş fi vrut să fug după ea, "ii nbrățişez, s-o sărut. Am discutat cu cineva despre taina mea. Cu I i i u 1 ia, făuritoarea neliniştilor mele. Mi-a făcut bine Am ațipit.

In vis mi-au apărut mii de bărbați. Mii de guri ate în chipurile cele mai bizare rîdeau frenetic, batjocoritor. Hohotele creşteau şi desereşteau. Cas-Widele sonore se prăvăleau asupra mea în valuri uriaşe. Trupul mi se zbătea în sMnsoarea lor de Cleşte. In răstimpul de linişte ce urma retragerii unui val auzeam aievea şoapte : „e a noastră, a tutu ror". Toți îşi întindeau arătătoarele spre un punct. I'i'iveam fascinat în direcția degetelor lor. Acolo se alia Emilia. Glasurile se întețeau. Se iveau chipuri noi. Hohoteau. „Nu, nu-i adevărat", am strigat din

toate puterile.

O mînă mică îmi mîngîia fruntea. Emilia îmi

vorbea.

— Scoală-te, Vaier, e trecut de 7. Nu te zbuciuma...

M-am îmbrăcat. Am băut o cafea fierbinte. Ieşind din casă cu Emilia am vrut să fiu ca întotdeauna. Dar nu puteam. Simțeam masca împietrind pe față.

Ne-am luat rămas bun la autobuz. Ca altădată.

IV

Am intrat în redacție cu sentimentul că, brusc,.
vor citi pe chipul meu frămîntările ultimelor
Nimic. Totul ca-ntotdeauna. Îmi venea să rîdi
MKIul stupid pe care-l avusesem cu cîteva clipe'
nte.

Redactorul şef, Ion Mănoiu, lung cît o prăjină,. U veşnica țigară între buze, ca şi în alte dați, îşi. Uitase şapca pe cap. Rar se debarasa de ea.

'înd am intrat în birou tocmai îşi rostea una din
brele cuvîntări de admonestare. Aceleaşi cuvinte
IniloLdeauna.

— Aşa nu mai merge, tovarăşi ! Unde e vigi-
1' iiia, disciplina? Aşa nu mai merge!

- Despre ce-i vorba ? am întrebat, după ce a tarul şeful. Ultimul număr de ziar, lucrat sîmbătă, apăruse sub îngrijirea mea. „Da, sîmbătă, atunci uid o aşteptam pe Emilia" — mi-a săgetat în minte. Am alungat gîndul.

— Să-ți spună el, a răspuns morocănos Mănciu_ arătînd spre un redactor, poreclit în colectiv Taică. Taică era unul dintre cei mai vechi redactori. Visul lui ar fi fost ca ziarul, în întregime, să fie redactat în graiul local. în scrierile lui folosea expresii auzite pe coclaurile naitale sau cine ştie pe unde. Spre a fi convingător, folosea cu predilecție dialogul. Şi invariabil aproape, eroii se adresau interlo-

cutărilor cu „taică". De aici şi porecla. Datorită lui, ziarul local publicase o băgată colecție de anecdote vechi, oare au văzut astfel lumina tiparului. Răspundea îşi de redactarea unei pagini imagazin. L-am privit întrebător pe Taică.

— Am scris despre un crîşmar, răspunse posac.

— Cîrciumar ? Nu-mi amintesc. în ce material ?

— Cu abatajul cameră. Un fost crîşmar. Acum e miner fruntaş, şef de brigadă. Lucrează în mină de vreo şase ani.

— Atunci ? ! Omul lucrează, e în primele rîn-duri. Poarte bine că ai scris, i-am spus.

— Cum ? ! a intervenit Mănoiu. Nu e de loc bine. Azi o evidențiere, mîine o decorare. Aşa se strecoară toți neisprăviții...

— Nu sînt de aceeaşi părere, se auzi vocea lui Vasile Vlad. Cum poți crede în posibilitatea progresului, dacă nu crezi în om ? Doar nu e vorba de un duşman. De unde teama asta nejustificată ?

Mănoiu trăgea cu disperare din țigara care a-proape-i ardea degetele. Nu ştia ce să spună, dar nici nu voia să se lase bătut. Îşi aprinse o nouă țigară, apoi însoțindu-şi cuvintele cu un gest ce trebuia să convingă, repetă :

— Se strecoară, tovarăşi !

— Cine are intenția să se strecoare îşi găseşte căi mai comode decît să muncească şase ani în mină... spuse Vlad aprins.

— Trebuia să verifice, continuă moale Mănoiu.

— Ce să verifice ? E unul dintre minerii cu cele mai mari realizări din bazin. E cea mai bună carte de vizită. Să avem tăria morală să înlăturăm schemele şi modelele împietrite.

li priveam cu simpatie pe Vlad. Lucid şi bătăios.

i discut cu el despre impasul în care mă aflu.

indirect". Abia înfiripat, am şi renunțat la ițind. Atunci nu mi-am dat seama de ce. Mai

Insă am înțeles că discuția nu avea nici un
Lad este de bunăeredință, dar e rece, formu-
\/.i\ judecăți definitive din primele impresii. Con-
fi etichetarea, fără să observe că adesea face
i lucru şi el. Atunci cînd apără o cauză, fie ea
dreaptă, vorbeşte de pe poziții parcă dinainte
ite. Concluzia la care am ajuns în legătură cu Iad mă întristează. Nu pot discerne dacă e o rea-
sau ceva determinat de starea mea sufletească. Am trecut în biroul meu. Mă cuprinsese din nou
ivtitnent apăsător, un fel de frică inexplicabilă. v,.i'ltam ca din clipă în clipă să mi se întâmple .\ groaznic. Nu-mi dădeam seama ce anume. în 1111 \ | ce mă aflam cu oameni în jurul meu, ascul-liun discuțiile lor, nu aveam acest sentiment morbid. „Nu trebuie să mă izolez" — am hotărît înainte de
| începe sa lucrez.

Terminasem de citit materialele pentru întregul uumăr, cînd intră în biroul meu Mănoiu, urmat de Taică. Ultimul rîdea. Armonia dintre cei doi se restabilise.

— Materialul cu sesiunea sfatului popular să
nii-l aştepți. Ganea mi-a dat telefon. Azi nu vine la serviciu, mi-a spus tărăgănat Mănoiu.

— Bine, am răspuns. Cei doi se priviră descumpăniți parcă.

— Ştii de ce nu vine ? începu Mănoiu.

— Nu.

— I-a făcut muierea bucata. S-a încurcat cu altul. A plecat acum eîteva zile. Muierea e dată dra-
cului. I-am spus eu acum doi ani să divorțeze. Dar ți-ai găsit. N-a mers la cea de-a treia şedință a tribunalului. Ar fi scăpat de necazuri.

„Iar va spune vreuna din glumele lui tîmpite. Si' ramoleşte, în ultima vreme manifestă o vădită predilecție pentru obscenități" — mi-a trecut prin minte, privind chipul lui Taică lățit într-o aşteptare prost ascunsă. Chicotea pe înfundate. Părea nerăbdător.

— Du-te-n... ! am urlat la el, cu fața congestionată de furie. Eşti un dobitoc.

— Ce ai, ce te-a apucat ? ! mă întrebă stupefiat Taică.

M-am liniştit ca prin farmec. I-am răspuns calm :

— Nimic. N-am chef să-ți văd mutra. Au ieşit tăcuți din birou.

...Se-nserează. în zare se adună nori groşi, încă nu plouă. Fulgere luminează pentru o clipă. în mine nu se face lumină. Amintirile pot dăinui şi în beznă.

Acum, cînd scriu, rămîn surprins adesea de fidelitatea cu care pot transpune pe hîrtie amănuntele acelor zile. Niciodată n-am fost un observator atent. Cred că în acele zile, petrecute acum mai bine de două luni, instinctiv, mi-aim concentrat simțurile asupra tuturor amănuntelor. De frică să nu mă trădez. Mi-a fost scîrbă de aluzia abjectă făcută de Taică. în zadar îmi spuneam că nu este decît un palavragiu, undeva adine se cuibărise în mine teama de a fi sincer. Oamenii nu m-ar înțelege. Ar rîde... Dacă nu îndrăzneşti să fii sincer în relațiile cu oamenii, ce-ți mai rărnîne ? Nimic

Ii judec pe alții, dar eu cum procedez ? Tac. Recitesc uneori rîndurile aşternute şi mă cuprinde
ilu. Cit de simplu ți se pare să judeci, să gă-
oluții, atunci cînd tu însuți nu te afli în cauză,

pliveşti dinafară lucrurile. Oare ce mi s-ar
. dacă s-ar şti totul? E inutil să mă gîndesc,
i că niciodată nu voi întreba pe nimeni. Nici
ii din răspunsuri n-ar rezolva ceva.

Mi se par toate limpezi la scara întregii societăți, ni situația mea nu văd ieşire... La | u țin timp după plecarea celor doi din birou nat telefonul. în receptor am auzit glasul Emi-Mă chema să luăm prînzul la restaurant.

Mi-,am privit ceasul. Era timpul să plec. Emilia iştep'ta. Ca în urmă cu numai două zile. Dar illa ; şi eu eram altul. Ym intrat în restaurant.

— Diseară sîntem invitați la doctorul Maxim,

ii spuse Emilia, în timp ce ne aşezam la masă. \m simțit o uşurare. Nu vom rămîne în doi.

V

La doctorul Maxim am întîlnit aceiaşi oameni. Medici şi actori. Se juca rummy la două mese. Printre invitați o figură nouă, necunoscută. Un bărbat de vreo 40 de ani. Distins, cu zîmbet cald, deschis. Fost coleg de liceu cu Maxim. Abia sosise în oraş. Peste cîteva zile urma să participe la un concurs pentru obținerea unui post la teatrul local.

Maxim mi-a povestit că Alexiu, aşa se numea actorul, a fost închis cîțiva ani, începînd din 1952. A fost condamnat în împrejurări ciudate. Avea un frate avocat, undeva prin Moldova, căruia i-a împrumutat nişte bani. Cînd i-a cerut să-i restituie, fratele i-a comunicat că nu dispune de bani. Peste un timp, fratele lui Alexiu a fost arestat şi în anchetă s-a aflat că el folosise banii împrumutați în scopuri dubioase. Au fost condamnați împreună. în timpul executării pedepsei l-a părăsit soția. „Se pare că l-a afectat mai mult deeît condamnarea" — a încheiat Maxim.

Am avut prilejul să mă conving de adevărul celor spuse de Maxim. Omul, aşa de lovit de viață, vedea lumea cu totul altfel de cum mi-aş fi închipuit.

A rămas puțin pe gînduri, apoi a continuat :

— în ziua în care am părăsit închisoarea am simțit o teamă desluşită. Reîntoarcerea la viață mă înfricoşa. în închisoare mă resemnasem. Ce mă aş-

Am fost angajat la teatrul unde lucra-nte de arestare. Nu am avut de loc senti-iftUl ca aş fi fost un stigmatizat...

.Irigat Emilia. Am părăsit grupul. M-am
. piii de masa de joc. Emilia avea pietre bune.
II arătat tabla. Părea încântata. Ca de obicei în
de situații. Era o aparență. Emilia juca tea-
[u putea altfel. Trebuia să-mi arate pietrele.

iicuse întotdeauna în vremea celor 1836 de v Ar n putut da de bănuit dacă n-ar fi făcut la Prietenele îi ştiau obiceiul. Se supărau adesea 'iu sfaturile ce le dădeam Emiliei. . nu vorbeşti, îmi porunci una dintre jucă-Am zîmbit. N-am vorbit. Emilia mi-a strîns mîna furiş. Nu mi-am retras-o. La strîmgere nu i-am *...Plouă. E* frig *în căldarea dintre munți. Tremur. Din tot corpul. Sint gol. în mine* e *un gol imens. Nu din pricina jrigului de-ajară tremur.* Am plecat tîrziu de la Maxim. L-am invitat la Împreună cu Alexiu. Apoi am ieşit în noapte. Cu Emilia. Am luat-o de braț. Ca altădată. Am tre-ftrit. Nu mai eram

aceiaşi. A fost un gest reflex din nea celor 1836 de zile. Emilia a observat tresă-i. Am privit-o. O rază rătăcită i-a luminat chipul. I ;un văzut ochii. Erau scăldați în lacrimi. Şi Emilia simțise că sîntem alții. Mergeam tăcuți. Nu am ce să ne spunem. Nu mai aveam. Păşind alături de Emilia, m-am surprins că încerc &a demonstrez nevinovăția ei, să mă conving că tapta sa e legată numai de curiozitatea de a cu-

noaste un alt bărbat. M-am întristat. îmi dădeau J seama că nu fac decît să mă justific față de mir« însumi. „Totuşi — îmi spuneam — chiar dacă acesln | ar fi motivul adevărat, nu se poate ca Emilia să mfl I fi înşelat înainte de a fi avut loc o îndepărtare do I mine. Aşadar trebuia să existe ceva care a dus la schimbarea sentimentelor ei. Dar ce poate să fie ?" I Şi de această .dată îmi veni în minte întâmplarea *1*11 Eva. Avusese loc, fără să^mi fi schimbat sentimen- I tele față de Emilia, într-un moment cînd nici n-aş I fi putut spune dacă era sau nu vinovată. Ca urmare, şi în cazul ei, judecind lucid, ar fi putut exista un astfel de moment.

Aproape -de casă, Emilia m-a strîns de braț. — Te culci singur ? N-am răspuns.

Intrînd în apartament ne-am despărțit. Fără vreun cuvînt. Din nou singur în camera mea. Cu gîndurile mele. Am luat un somnifer. M-am culcat. Somnul a venit peste pleoapele umflate.

La puțin timp, corul ide broaşte a pornit să ora-căie. Asurzitor. Cu intonații fantastice. Din apele negre se zăreau capete imense. Ochi uriaşi aruncau văpăi. Spre mine. Priveam fascinat broaştele negre în apele smolite. Ochii bulbucați creşteau mereu. Spațiul dintre ei şi mine dispărea. Simțeam atingerea lor rece. Infinit de rece. Mă striveau. De undeva din hăuri a apărut ea, Emilia. Un chip îngrozit. Se scufunda. Corul hidos îi acoperea strigătele de ajutor. Se afunda tot mai mult. Priveam neputincios. Țintuit locului de ochii diabolici, nemăsurat de mari, stăm împietrit, condamnat la nemişcare. Brusc, ochii s-au topit în neant. Zăream întinderea necu-

I u luciului smolit. Tot mai de departe auzeam
iile ei. Cu o sforțare spasmodică m-am smuls
| II mişcare. Mi-am tîrît paşii grei, *ca* de plumb,
li- întunecate. Încercam să mă apropii de Bmi-
îzbuteam. Mă scufundam. Ne seuîundam
liU Tot mai adine. Ou mîinile întinse unul spre
Kle nu se înlănțuiau. Vîrtejuri negre ne înde-
III mereu. Ne priveam peste haosul negru. Şi ne
uidam... ui] a sunat strident. Era marți dimineața.

VI

Marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă...
Autobuz. Înghesuială. Aceleaşi figuri.
Apoi duminică. Zi în care nu se întîmplă nimic.
Luni, marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă...
Alergătură. Repetiții nesjîrşite. Fără să se aştepte vreo premieră. Inutile.
Duminică. Somn prelungit. Frămîntări. Dorințe nedesluşite. Odihnă aparentă.
Luni...
S-a întâmplat ceva. Sau poate nu s-a întâmplat

nimic. In zilele care au urmat, pe Emilia arn văzut-o destul de rar. Seama. De fiecare dată mîneăm în tăcere. Ne culcăm cu un „noapte bună" rostit din obişnuință. Nu avem ce să ne spunem.

Aştept un deznodământ. Poate va veni de la sine. Dar nu e sigur. Şi atunci ?

...Plouă. Schije de gheață îmi bat la fereastră.

Altădată îmi plăcea să adun cîțiva bobi strălucitori. Simțeam cum se topesc în palmele-mi calde.

Acum ar fi în zadar. Nu s-ar mai topi. Am palmele reci. Mai reci ca gheața.

E prea multă gheață în mine.

Dar să nu-mi amintesc de nimic. Să continui să scriu. Să aştern pe hîrtie, aşa cum am hotărît, tot ce s-a întâmplat după cele 1836 de zile şi nopți ale noastre.

:i de luni am avut şedința de analiză a \ 111 sosit la timp la redacție. iKiiu a început expunerea dării de seamă. La meat dat a început să vorbească liber. Despre iK'spre actele lui de indisciplină. Am rămas i îs. Nu numai eu, ci şi ceilalți membri ai oo-I. Atunci cînd s-a citit raportul în şedința iă, nici nu s-a pomenit despre aşa ceva. Inii ii Mănoiu era limpede : să canalizeze discuiți jurul lui Vlad, pe care nu-l agrea. Aceeaşi l!(vuita că Vlad este indisciplinat, fiindcă i deschis, fără rezerve. De parcă ar fi existat 'I de granit între disciplină şi sinceritate... i iroc că sînt puțini de teapa lui Mănoiu — arn ′ cu mînie. Dacă ar fi după ei, s-ar lua de la oa-. IM şi libertatea de a gîndi"...

cultam darea de seamă. Mănoiu citea rar. de multe ori auzite, care, repetate la infinit, pierdut conținutul.

'are de ce nu izbutesc oamenii să fie ei înşişi, încearcă să împrumute deprinderi şi cuvinte i opun firii lor ? Dar eu sînt oare ceea ce par ? *i* ! Nu, sînt altcineva. Pînă cînd?" N-am mai putut urmări discuțiile. Mă gîndeam i'te, departe de tot, la zilele cînd eram eu în-Mimi. La Emilia. în unele momente o simțeam ală-de mine ; o mîngîiam, o sărutam, îi vorbeam de limente petrecute peste mări şi peste țări, despre oameni pe care nu i-arn văzut, dar despre care ttlaim că există, că au vise, năzuinți. Apoi se aşterni-a tăcerea. O tăcere adîneă.

Au terminat de vortbit toți cei care s-au înscris la cuvînt. Nu ştiu ce-au spus. Citeam însă nemul-

țumirea pe fața lui Mănoiu. Se vedea că nu-i izbutise manevra cu Vlad.

La un moment dat, Adela Neagu de la informații m-a împins cu cotul.

— Ai o mutră perplexă ! La ce te gîndeşti ?

— Oare cum or fi arătînd picioarele tale mai sus de genunchi ?

— Du-te dracului !

Adela părea totuşi contrariată. După o clipă îmi şopti :

— Serios, ce-ai pățit ? Eşti posac şi ironic. De cîtva timp te porți ciudat.

Eram furios. O furie neputincioasă. Masca m-a trădat. Dacă Adela Neagu a observat că am pățit ceva, era de presupus că şi alții au făcut această constatare. Furia trecu treptat într-un fel de deznădejde. Ideea că mă demasc oii se înfipse adînc în minte. Toată lumea va afla ce se petrece în mine.

Oare unde voi ajunge ou izolarea mea ? Nu-mi puteam răspunde la întrebare, dar simțeam că în mine are loc o transformare profundă, un proces de pervertire spirituală. Mă temeam de o astfel de schimbare, nu aveam însă puterea s-o înlătur. Masca îmi

reuşea din ce în oe mai greu. După întîmplarea cu Adela nu-cni mai inspira încredere. Devenise prea transparentă.

Marți. Nu s-a întîraplat nimic.

Miercuri. Zi cenuşie ca cea dinaintea ei.

Joi. Toate sînt cum au fost.

Vineri. Nimic nu s-a schimbat.

Sîmbătă. Totul se află în aceeaşi nemişcare.

Duminică. Ploaie fără de sfîrşit.

llt« Ploi. Nopți. Bezne. Alternanțe monotone, sînt la fel. Ce-ar putea să se schimbe ? Emi-| ' I[1].1 s-ia schimbat. E alta. De atunci. Nopțile... Oortegiul înainta în acordurile marşu-H'lru. în urma carului mortuar păşea Emilia. u. Din sicriu, unde zăceam întins, o priveam, i bucurie răutăcioasă. A pierdut totul. Orice posi-UUute de a-şi răscumpăra vina. De acum încolo va cu remuşeările. Treptat-treptat, sunetele triste Lins. Locul lor l-a luat melodia unui tangou la i cu ani în urmă. Pe aripile lui am dansat irlmu oară cu Emilia. Pe buze i s-a ivit un zîmbet MM ml, care apoi s-a transformat într-o cascadă de esel. Ca atunci, în seara primului nostru dans. .uleie s-au succedat cu repeziciune. S-au accele-chimbîndu-se în convulsii spasmodice, în hohote ii'- plîns. In cîteva fracțiuni de clipe am retrăit .mu noştri. O zguduitură puternică m-a aruncat deodată din sicriu. Am privit buimac în jur. Pe lespedea de oare se lovise sicriul vedeam scrisă cu li-tere de foc o dată : 14 aprilie 1962...

M-am ridicat cu greu din pat. O durere îmi să-iv ia tot corpul. Am recapitulat, mecanic, visul. Asis-ttaem la propria-mi înmormântare. M-a cuprins panica. Unde voi ajunge ? „Sînt bolnav" — mi-am zis. A Ulei nu se pot explica coşmarurile astea... Toate legate de Emilia... Emilia!

Aşa au trecut mai bine de două luni. Timp în
afara timpului.

VII

Mi se pare imposibil de a mai fi eu însumi. Atunci cînd am încercat jocul dureros de a mă ascunde de oameni, credeam că am găsit o soluție. M-am înşelat. Aşa cum infracțiunilor mici le urmează altele mai grave, tot astfel au evoluat şi acțiunile mele. Minciunile s-au succedat. încît cred că azi viața îmi este un şir de amăgiri şi neadevăruri. De sperat nu mai sper aproape nimic, dar uneori aş dori ca lucrurile să revină cumva pe făgaşul de altădată. Am ajuns să mă mint pe mine însumi...

In săptămîna ce a trecut, aici, în liniştea sanatoriului unde mă aflu, am înțeles că mă obsedează într-un fel bolnăvicios eşecul suferit în căsnicie. Am sosit chiar pe data de 14 iulie, dată la care se împlineau trei luni de la întâmplarea care mi-a schimbat atît de mult viața.

Emilia e departe. îmi face impresia că în lipsa ei judec mai lucid. -Nu zăresc însă nici un fir al Ariadnei care să mă ducă pe drumul cel bun.

în urmă cu vreo zece zile mă simțeam bolnav. L-am consultat pe doctorul Maxim. Fără să-i spun cauzele, cu multă grijă i-am descris unele simp-tome. Mi-a spus că nu e nimic grav. Surmenajul mi-a provocat o stare de depresiune. O banală nevroză astenică. L-am dus în eroare în mod conştient.

puteam face altfel. Mi-era teamă să rămîm acasă, ijurat de oameni care mă cunoşteau, aceştia ar l MI lut observa că se petrece ceva cu mine. AlCi sînt singur cu gîndurile -mele. Ore în şir prispele domoale ale Mureşului sau mă retrag reo bancă ascunsă în parcul cu copaci seculari. \ li. II lată mi-ar fi făcut nespusă plăcere să colind l." urile astea împreună cu Emilia. îmi doresc aşa de ui uit să fiu din nou cel de-altădată, dar nu găsesc .1. Nici o rază nu-mi indică făgaşul pe oare ar 11 rbui s-o pornesc.

I ^agnosticul pus de medicul curant este nevroză mică cu stări depresive anxioase. Tratamentul, inii un fel, la latitudinea bolnavului. I se prescriu medicamente, le primeşte, dar nimeni nu-l controlează dacă le ia sau nu. Se poate pleca oricînd din lâmatoriu. Se spune chiar că ar fi o metodă modernă pi'ailru tratarea nevrozelor, bolnavul avînd posibilitatea să se simtă imai în largul său. Cert e că nimeni nu mă tulbură în preocupări. Dar oare am Vreuna? Am, dacă se pot numi astfel gîndurile ce U rotesc mereu în jurul aceleiaşi probleme. Stol negru de păsări în aşteptarea pradei. .

Am hotărît să scriu doar în zilele cînd se va în-timpla ceva. Oare vor fi astfel de zile? Un fel de Jurnal fără date. Zilele au încetat de mult să mai aibă nume, identitate. Toate îmi par la fel. Trăiesc într-o lume izolată, unde calendarul nu-şi găseşte lensul.

în cea de-a doua săptămîna am primit o scrisoare

de la Emilia. Cu ce nerăbdare am desfăcut plicul !

„Dragul meu ! De oîte ori, rămasă pe gînduri,

simt că îmi odihnesc capul pe genunchii tăi ! Ca atunci, în serile liniştite petrecute la țară. Tăcerile lungi mă-neîntau. Puteam să visez la fericire. La fericirea mea, a noastră... îmi amintesc aproape cuvînt cu cuvînt discuțiile pe care le aveam atunci. Le spun discuții, dar de fapt vorbeai numai tu. Te ascultam ou încântarea celor 17 ani pe care-i aveam. Vrei să-ți repet istoria atomului îneepînd de la De-mocrit, aşa cum mi-ai povestit-o tu ? Sau să redau cele ce-aim auzit de la tine şi-apoi le^am citit, la îndemnul tău, din zecile de cărți, prin care i-am cunoscut pe Balzae, Cervantes, Byron sau Stendhal ? îți scriu toate acestea ca să vezi că am fost o elevă bună... Nu-i aşa că nici tu n-ai uitat acele seri ?... Să-mi răspunzi neapărat la această întrebare. Iar-tă-mă, şi să vezi că totul va fi bine... Plîng uneori. Bacă ar fi venit pe lume micul Emil sau mica Emilia (nume alese de tine !), cred că n-arni fi ajuns aici... Doamne, Vaier, cît aş dori să țin în brațe trupul cald al unui copil, pe care să-l ştiu *al meu, al nostru.* Aş simți, cred, eternitatea. Am sentimentul că fără acest copil am trecut în zadar prin viață şi că după mine nu va urma nimic. Voi cere cîteva zile de concediu şi te voi vizita".

Maşinal, fără să-mi dau seama, am rupt scrisoarea în bucăți, aruncând hîrtia în lacul pe al cărui mal mă aflam. Petele albe se depărtau tot mai mult de mine, duse de unduirile line ale apei. Şi de Emilia eram departe. Aş fi vrut să citesc altceva în scrisoarea ei. Amintiri aveam şi eu, dar la ce foloseau ? Ce-ar fi trebuit să-mi scrie ? Nu-mi dau seama, în tot cazul ar fi trebuit să fie altceva, ceva care să înlăture vălul dens al tristeții mele...

în ziua următoare am primit o telegramă. Am deschis-o doar pe jumătate, aruncîndu-mi ochii pe

'ii 11 nud scris: „Sosesc sîrnbătă cu trenul de ı

ni Emilia ! Am plecat la micul restaurant

lună, să asigur masa pe ziua următoare.

închiriat şi o cameră, unde să stăm în linişte.

i.uii cu nerăbdare să treacă orele pînă la sosi-
iniiiilui. De ce o mai aşteptam? Doar în urmă
Ui săptămîni am fugit de lîngă ea !
iOeleratul a intrat în gară. N-au coborât decît
'il.ilori. La vederea femeii care se apropia de
iiubind, am rămas stupefiat. — Tu, aici?!

- Da. De ce te miri ? N-^ai primit telegrama ?

- Ba da, am răspuns cu şovăială. Am primit-o, totuşi mi se pare ciudat să te ştiu aici, acum...

Am venit să te văd. închipuieşte-ți, mi-a fost Im de tine... Ce ți se pare curios ? Am venit să te i.l. Asta-i !...

— Doar pentru atît ? am întrebat ironic. Ca ..I înlătur totuşi efectul produs, am adăugat : îți mulțumesc, mă simțeam foarte singur. Să mergem.

în drum spre restaurant am dat în buzunar de telegramă. Am scos-o.

— Uite misiva de la tine, am spus zîmbind. Am despăturit hîrtia şi am privit-o. în partea

de jos, pe o bandă îngustă, lipită, sta cuvîntul : „Adela". Vedeam literele, dar parcă nu-mi venea .a cred. Fusesem atît de convins că voi găsi acolo inunele Emiliei, încît mă amuzam acum de situație. In cele două săptămîni nu-i scrisesem decît Emiliei. La redacție am trimis doar o ilustrată. Era firesc lă-mi închipui că telegrama era de la Emilia.

Emilia n-a venit ! Mă năpădise amărăciunea. Pe ea am aşteptat-o în gară. Ar fi trebuit să vină chiar

dacă nu-mi trimisese telegrama ! Atît de intens m-am gîndit la ea, la clipa cînd o voi întâmpina p4 peron ! Emilia n-a simțit chemarea mea !

La restaurant, Adela vorbea tot timpul, vrînd să mă amuze, să mă scoată din starea mea. A şi reuşit în parte.

— Taică e dezolat. Cîțiva amici i-au jucat o festă. Au copiat o poezie dintr-un volum al unui poet foarte icunoscut, au pus o semnătură oarecare şi i-au dat-o lui Taică să răspundă „începătorului", la poşta magazin. L^a muştruluit Taică pe „începător" ! După ce a fost bătut la maşină răspunsul, s-a pus pe masa lui Taică volumul deschis la poezia în cauză...

Am rîs. Din privirea caldă a fetei am înțeles că se bucură de izbînda obținută. Este un om minunat ! Se bucură pentru orice : cînd scrie un material frumos, cînd scoate o greşeală la serviciul de cap limpede, cînd aşază flori în vazele ide pe birouri...

— îmi place cînd rîzi, îmi spuse simplu. Dar să rîzi din inimă, altfel n-are nici un rost.

Cu un gest involuntar i-am mîngîiat mîna. Nu şi-a retras-o.

— Ți-aim pregătit o cameră, i-am spus.

— Serios?! Eşti foarte grijuliu, dar n-am venit cu intenția de a dormi. La altceva mai bun nu te-iai gîndit ?

In glasul ei simțeam reproşul. . — Aici, zău, n-ai la ce să te gîndeşti. iNu e nimic de făcut... Eventual, o baie în Mureş.

— întocmai. Eram pe punctul să-ți fac eu propunerea. Mi-am luat cu mine costumul de baie.

în două boschete de pe malul rîului ne-am dezbrăcat. Mi-am amintit de Eva. Ce ciudat ! Ani de-a

tu II ne-am apropiat unul de altul. Apoi deo-Pe Adela o socoteam o colegă ideală, care lea probleme de nici un fel. Niciodată n-am it vreun gest din care aş fi putut deduce că BSemnat mai

mult pentru ea decît ceilalți acum... De ce a venit ? Nu mi-a pomenit de Emilia, deşi se cunosc destul de bine, se *te* destul de des. încet te mai dezbraci, m-a trezit la realitate. Sînt gata. privit-o lung. \şa îmi arată picioarele mai sus de genunchi, ise vădit jenată, rîs din nou. Şi iar am zărit în ochii fetei sinceră bucurie. Am luat-o de mînă şi^am it spre valurile mărunte. Peste o clipă ne-a -rit apa. Cînd ;am ieşit la suprafață, la doi paşi de mine, Adela, cu mii de stropi strălucitori pe pie-irămie, rîdea. Se bucura. Am rîs şi eu. Cu gîindul || nu-i stric bucuria.

Stăm întinşi pe nisipul fierbinte. Discuția începuse ca şi cînd am fi continuat-o de undeva. Continuarea unor gînduri nerostite.

— Va să zică, nu vrei să-mi spui nimic din ceea

Oe ai pe suflet ?

— Dar n-am nimic. Sînt surmenat. Atîta tot.

— Altcuiva i-^ai spus ? m-a întrebat ea cu glas

temător.

— Nu... Adică ce era să spun ?

— Tu te înfurii întotdeauna cînd observi la cineva minciuna. La tine nu te supără ?

— Dar...

— Nu mă întrerupe. Nu-ți spun asta cu scopul de a te face să mi te destăinui. Dar gîndeşte-te...

Pierzi mult, dacă te închizi în tine. Mie sau altuia va trebui să-i vorbeşti, să-i ceri un sfat. Lasă la o parte mândria. Acum nu te poate ajuta la nimic.

N-am răspuns. Am stat mult timp lungiți la soare.

Tîrziu, când amurgul era pe sfârşite, am plecat la restaurant, iar de-acolo -am condus-o la camera pe care o rezervasem Emiliei. In poarta casei i-am urat noapte bună.

Somniferul nu mi-a folosit la nimic. Noaptea nu mi-a adus odihnă. Păsările intuneeate ale nelinişților continuau să mă bântuie. Fiecare pîlpiit de aripă insemna o izbitură -cruntă, intensifica sentimentul de teamă. Aşteptam ca din clipă în clipă să se întâmple ceva oribil, în mod fatal de neînlăturat. Nu desluşeam nimic precis, nici un motiv al fricii ce mă teroriza. Sentimentul acesta necunoscut pînă nu de mult îmi inspira groază : „Oare nervii zdruncinați imi creează aceste complexe ? Sînt foarte bolnav !" — mi-a fost ultimul gînd lucid, ânainte de a mă prăvăli într-o neființă tulbure.

VIII

Vă caută cineva. E ân sala de aşteptare, au i primele cuvinte oare mi-au ajuns la urechi, i noaptea petrecută într-o stare agitată. ' ' ura mă privea cu îngrijorare.

— Nu vă simțiți bine ? mă întrebă ea.

— N-am nimic.

M-aim îmbrăcat în grabă. Ştiam că mă aşteaptă UU'la. Aim luat un cearşaf — aşa cum ne înțele-

i ;im de eu seară — şi am plecat. Am ieşit la vi'" doi kilometri din comună. Ne-am aşezat pe malul apei, pe iarbă, la umbra unor copaci. în jur, nII-i țipenie. Singuri. Numai noi. Pe malul celălalt

rîului, departe înspre dealuri, păştea o cireada. Părea că nimeni nu păzeşte vacile; nu se zărea

mei un om.

Am stat tăcuți multă vreme, lipiți aproape unul de altul. Cred că am şi ațipit, pentru că atunci cînd .1 ajuns pînă la mine glasul fetei, primele cuvinte nici nu le-am

înțeles.

— ...sau ai adormit ?

— Nici una, nici alta, am răspuns maşinal, fără lâ-mi dau seama care anume ar fi putut fi prima

alternativă.

— îmi place aici. E atâta linişte. Ştii la ce m-am

gândit ? La fericire.

— Există ?

- Da. Sînt convinsă. De altfel, nici tu nu te îndoieşti, dar treci printr-o anumită stare de spirit

— Şi curn arată fericirea ?

— Vezi, nu ți-aş putea explica prea bine... Vaier, dar tu crezi în fericire ?

— N-are însă nici o importanță. De fapt, cine se poate lăuda că e fericit ?

— Poate că ai dreptate... Hai acum să facem o baie. Mi-e cald.

Am înotat mai bine de o oră, apa mîngîindu-ne trupurile destinse în mişcări largi, leneşe. Obosiți, ne-am aşezat pe cearşaful scos de sub umbra copacilor, la soare. Am stat aşa ore în şir, în liniştea deplină a după-amiezii de duminică.

— Cu un lucru nu pot fi de acord în cele ce spuneai. Prea multe condiții pui pentru a fi fericit. Eu cred că sînt suficiente numai unele sau chiar numai una dintre ele... Un sentiment profund, de exemplu, însoțit de certitudinea că lupți spre a evita să intervină ceva rău.

— Dar poți evita întotdeauna râul ? am răspuns în silă, iritat, fără nici o dorință de a mai continua discuția.

— De ce nu ?

Tăcerea s-a lăsat brusc între noi, odată cu umbrele serii ce învăluiau treptat dealurile de dincolo de rîu, apa, copacii, trupurile noastre...

Pînă la plecarea trenului ou care avea să se întoarcă Adela mai erau vreo trei ore. Stăteam întinşi pe cearşaf şi ascultam zgomotele nopții fierbinți de iulie. Țîrîitul greierilor, bătaia aripilor vreunei păsări ce-şi lua zborul, foşnetul copacilor, susurul molcom al Mureşului se-nehegau într-o or-

sută, vie. O pală de vînt aduse o adiere

dinspre apă.

o rece, spuse Adela, lipindu-şi spatele de

\m condus-o pe Adela la gară. La întoarcere,

inatoriu, mă simțeam apăsat de o tristețe

) înşelasem pe Emilia pentru a doua oară.

.iluiile care cândva ne-au unit se rupeau cu

:i. Nu simțeam, însă, nici regret, nici vreo

'.liicție. Mă încerca numai un ciudat soi de scîrbă

l de mine însumi. Atît.

M-ara oprit în noaptea fierbinte, în bătaia raze-

lunii, privind rîul ce şuşotea molcom. Mă ade-

Ma parcă. Fără să stau pe gînduri, îmbrăcat curn

m, am sărit în apă. Am pornit înot spre malul

a! alt. M-am trântit în iarbă. Am început să număr în

lire stelele. Apoi am adormit...

IX

Mă simt tot mai singur, stăpînit de un sentiment obsedant, oare mă umple de teamă. Nu^mi pot da seama de ce anume mi-e frică. Dar îmi este. O teamă fără motiv precis, cu atît mai înfricoşătoare însă. Ce diagnostic mi-ar pune medicii, dacă i-aş consulta ?

Ştiu că se va întâmpla ceva ireparabil. Nu ştiu cînd şi ce anume. Sentimentul pericolului iminent, de neînlăturat, mă oboseşte în mod real, îmi creează o stare de surescitare, de nesiguranță permanentă. Analizez în mod lucid totul din jurul meu, fără să găsesc ceva să justifice frica de care sînt cuprins.

Am mutat o explicație în incertitudinile legate de Emilia, dar aceste presupuneri nu mi se par valabile, în mod ciudat, acum cînd sînt departe de ea, consider că orice ar face Emilia, actele ei n-ar putea să mă influențeze în aşa măsură încît să înfăptuiesc ceva iresponsabil. De altfel, îmi spun adesea, ce-ar mai putea săvîrşi Emilia împotriva mea, împotriva noastră ? Nimic.

Şi, totuşi, îmi este teamă, simt ghearele de gheață ale fricii sfîşiindu-mi pieptul.

Stau aici, la umbra unui copac bătrîn, de cine ştie cînd. Printre crengi, eîte un ochi de soare lasă să se strecoare pînă la mine fîşii înguste de raze.

|MI.runde pînă la mine, dar rămîne în afara terminat de citit scrisoarea primită de la i cîteva ore înainte. „Nu pot veni la tine, ca. Sînt bolnavă. îmi pare atît de rău..." Iu îmi sună ultimele ei cuvinte, rostite înainte iMitiro, în timp ce trenul se punea în miş-„1'"ii liniştit, nu^ți face griji din cauza mea. ". Rostise cuvintele sincer, cu ochii ațintiți

lui mei.

irios, acum ajungeau pînă la mine sunete false, '-re, din cele ce-mi scria. Nu ştiu de ce, dar ' puteam să cred că Emilia ar fi bolnavă. Nu^mi i nici ce are. Pur şi simplu bolnavă. Poate era puțin pentru a fi adevărat. Sau, dimpotrivă, i mult pentru a justifica un adevăr. Mii surprind uneori gîndiniduMmă la două Emilii : imn ştiută parcă dintotdeauna şi cea pe care am unoscut-o abia cu cîteva luni în urmă. Descopăr două ființe cu totul deosebite. Pe prima o iubesc fi o vreau alături de mine. Pe cealaltă, o Emilie iiaimă, o urăsc, aş vrea să n-o mai am nici în amintire. Dar nu pot. E insuportabil să-ți imaginezi că omul de lîngă tine rîde în două feluri, priveşte şl vorbeşte în chipuri deosebite, fără să-ți dai seama Bînd anume este cel real. Incertitudinile te silesc să stai la pîndă, aşteptând gestul demascator, cuvîntul revelator. De aici, nopțile de veghe, frământările fără

sfîrşit.

Emilia! Cum a fost posibil ea simbolul bucuriilor, al rațiunii de a trăi să se transforme în contrariul lui ? Destinele noastre, atît de împletite cmdva, ne-au devenit cu totul străine ; simt pe zi ce trece că legăturile astea slăbesc, se pierd. Simt că fiece

clipă ne aruncă mereu mai departe unul de altul Dar rațiunea refuză să accepte această realități Speranțe şubrede alunecă prin gândurile mele. în zadar. Imediat sînt alungate de nopțile albe, cînJ somnul refuză să aducă liniştea dorită.

Dar cum m-aş putea opune destinului ? Nu văd cum. Cred că din capul locului m-am dovedit Lați Zguduirea suferită nu poate motiva atitudinea mc;i de-atunci. Trebuia ori

să divorțez, ori să mă împac cu situația dată. Oricare din aceste alternative ar fi fost omenească, rațională. Dar eu ee-aim făcut ? Am afişat indiferența, calmul, în timp ce sîngeram. Ani pus mai presus de toate demnitatea. Totul a fost forțat, iar în lunile care au urmat mi s-a întors împotrivă. Un chin care se adîncea mereu a pus tot mai mult stăpânire pe mine. Din care acum nu mai găsesc ieşire. Ii voi scrie Emiliei. Femeile găsesc uneori soluții dintre cele mai surprinzătoare.

Sau, mai bine, nu-i voi spune nimic. „Să divorțăm — îi voi scrie simplu. Nici unul dintre noi n-a respectat legământul făcut cândva. Sîntem doi străini, care încercăm să păstrăm aparența unei familii mulțumite. Minţim. Nu vom avea putere să continuăm. Poate în alte împrejurări, departe unul de altul, vom reuşi să ne refacem viața sau ceea ce a mai rămas din ea". Aşa ar trebui să procedez. Dar ar însemna s-o pierd pentru totdeauna pe Emilia. Cum ar fi viața fără ea ? Nunmi pot imagina.

De-a lungul anilor, gînldurile mele erau şi ale Emiliei, emoția întâlnirilor dintre gândurile noastre ne întărea încrederea în noi înşine. Acum totul este destrămat. Perdele de neguri se află între gândurile noastre. Perdele de nepătruns. Nu numai că nu

i întâlnim, dar nici nu ne mai căutăm. Ne Lini, ne cercetăm. în tăcere. Tăceri dureroase, il.i, tăcerile erau altele. Ne sărutam atunci i, ne priveam în ochi şi tăceam. Intre atâtea Li'a milioane de oameni eram doar noi doi. larăziți unul altuia, pentru că ne iubeam. Dar II ici e mult. Pe scara întregului univers — sus-.icienii — timpul e reversibil. Curba viitorului lliprapune undeva curbei trecutului. Dar noi sîn-pieături infime într-o lume infinit de mică. ml nostru e ireversibil. A fost... Atâta tot. — Aici erai ? Te-am căutat in tot parcul, mă-n-ii rupe glasul afectat al Lăcrămioarei, care se apro-;i de mine pe nesimțite.

Numele adevărat al Lăcrămioarei nu-l ştiu. Aşa-i toți. Aşa-i spun şi eu. A venit în sanatoriu lintea mea. E de prin Moldova. Are vreo 25 de ml. Se spune că nu e urîtă. Mie nu-mi place de c. Mă enervează. Are io față imobilă, de madonă, iste ochi mari, albaştri, veşnic înlăcrimați. De aici ie trage şi porecla. Nu pot s-o sufăr din mai multe motive. E plingăreață. Fiecărui nou venit, la prima azie, îşi povesteşte păsul. O înşală soțul. Are o amantă. Descrie totdeauna cu lux de amănunte suferințele prin care trece, manifestările bolii. E ipocrită şi mironosiță. Face pe sfînta, ceea ce n-o împiedică să schimbe bărbații de cîte ori are ocazie.

— Ce faci, stai pe gânduri ? începu ea, cu aceeaşi întrebare dintotdeauna.

— După cum vezi...

— Nu mă simt bine, mă doare capul. Şi sînt atît de necăjită ! N-am primit nici o scrisoare de acasă. Nu ştiu ee-am să mă fac. îmi pun capăt zilelor...

— Cînd ?

— Vreau să mor în fața lui, răspunse melodia matic, fără să observe ironia cu care o priveam.

— E 'dificil, să ştii. In fața lui nu te poți spti zura. De-mpuşcat, nici atît. N-ai nici armă. Rănim. să te otrăveşti. Dar otrava urîțeşte rău.

— Eşti nesuferit. îți bați joc de necazurile meii Voi bărbații sînteți cu toții nişte monştri. Şi inuo rali...

— Tu, în schimb, eşti morală pentru toți băi-bații laolaltă.

— Să-ți fie ruşine, spuse pe acelaşi ton tărăgănat şi plîngăreț. Pentru tine n-am să fiu nicicum.

— Sînt dezolat.

— Eşti măgar, încheie fără nici o inflexiune în glas.

Rămas singur, am continuat şirul gîndurilor întrerupte. Brusc, mi-au venit în minte unele asemănări între situaţia mea şi cea a Lăcrămioarei. Cu cîteva clipe înainte o condamnaseim, fără să-mi dau seama că, de fapt, procedasem la fel ca şi ea. Ani de-a rîndul n-am cunoscut altă femeie în afară de Emilia, iar în ultimele luni Eva, Adela... Poate că şi Lăcrămioara a fost minată de aceeaşi dorinţă obscură de răzbunare. Oare şi în cazul meu a fost vorba de răzbunare ? Nu-mi vine să cred.

Lăcrămioara a invocat morala. Acelaşi lucru îl făcusem şi eu. „E arma celor învinşi" — mi-a replicat Emilia. Nu poate fi adevărat. Pare ciudat, dar în anii căsniciei nu-mi aduc aminte să fi discutat vreodată despre morală în sensul acesta. Nici unul dintre noi n-a simţit, de fapt, nevoia unei astfel de discuţii. Relaţiile dintre noi erau curate, morale.

Brusc, şirul gîndurilor mi s-a frînt. Simţeam că mă-năbuş sub povara acestui imod banal în care

X

Peste trei zile voi pleca acasă. A trecut o li: de cînd mă aflu în sanatoriu şi patru luni de acea dată de 14 aprilie.

Viitorul îmi apare trist. Simt că peste ani, ci tinereţea se va fi călătorit departe, departe de t amintirea crudă a acelor clipe oare au adus prăbu şirea mea în visul tulbure, chinuitor, va fi tot aşa de vie. Viaţa îmi va fi o veşnică mistificare, fiindcă fără Emilia nu mi-o pot imagina. Oricît mi-ar fi dl ruşine, oricît m-aş simţi de jignit, nu pot renunţa la ea. Şirul lung al zilelor noastre va fi un lanţ de umilinţe, de scene tăcute, de priviri pline de reproşuri. Aproape că văd cu tot mai multă luciditate imposibilitatea de a rămîne împreună. Şi totuşi...

Sînt îngrijorat, pentru că mi se pare ciudat fenomenul pe care-l înregistrez tot mai acut. Gîndurile se desfăşoară, concomitent, pe două planuri paralele. Convingerea că sînt sănătos, normal ca şi pînă acum, constituie una din direcţiile spre care mi se abat adesea gîndurile, fără să le chem. Ele vin parcă instantaneu, fără vreo legătură aparentă. Şi totuşi cred că ele sînt derivate din celălalt plan, consacrat gîndurilor legate de Emilia. Ideea că sînt bolnav îmi revine obsesiv, deşi de-a lungul anilor nieieînd nu mi^a venit în minte aşa ceva. Ca acum. încerc

ure să mă conving că o astfel de preocu-Mu |Kate fi decît falsă, dar nu izbutesc. Îmi Itdent eronată premiza de la care pornesc imenea gînduri n-au existat pînă acum, MI nu rxistă — constat lucid lipsa unor dovezi care să adeverească presupunerea, cu toate i i-oncluzia mi se impune în mod bizar. Raţi-i Ne dovedeşte a fi incapabilă în lupta cu presen-nii-li' stupide, care mă strîng în cercul lor de

Iti'l'u/. să cred, chiar şi pentru o clipă numai, *v,* ii suferit un dezechilibru psihic. Dacă aşa ar lucrurile, mi-ar fi imposibil să mă controlez în a atît de mare, încît să izbutesc să evit orice au cuvânt care să-mi trădeze zbuciumul. Sau chiar aceasta să fie manifestarea transformării ale a dominantei mele psihice — de la un fond optimist, la pesimism şi neîncredere? Undeva ceva na mai funcţionează însă ca înainte. Calmul, impa-liibllitatea afişate sînt gindite, studiate, nu fac parte im natura mea. Mai precis, nu

în această formă se (Manifestau pînă acum, ci cu totul spontan, fără să .nudesc că sînt sau trebuie să fiu calm într-o împrejurare sau alta. Pe cînd acum, lucrurile se petrec cu totul altfel. E o schimbare abia perceptibilă, dar aut pe zi ce trece acumulările de falsuri în mine. 'e sînt în contradicție cu firea mea şi vădesc o etvdimță feroce de dominare. Mă simt incapabil de upărare chiar şi în momentele cînd sesizez limpede gravitatea faptului, urmările pe care le poate avea. Cel mai des, însă, nici nu încerc să mă apăr. Indiferența nu m-a caracterizat niciodată, acum insă mi se pare a fi starea cea mai comodă. Starea normala pentru un om aflat în situația mea.

în curând o voi revedea pe Emilia. Santimi pe oare le încerc sînt dintre cele mai contradielorll, Oare mi-e dor de Emilia aşa cum este ea sau o pe cea oare a fost cu lumi în urmă? iNu ştiu. 1 .-u este aproape sigur, totuşi, că tânjesc după chipul o de-a lungul anilor mi-a dăruit atîtea bucurii. Iu probabil, reînvierea unor vremuri care -mii se p.u definitiv trecute. Cum va fi reîntîlnirea noastră 1 Ce ne vom spune ?

Scrisorile, pe care le-am schimbat în aceaslț lună, lasă impresia neplăcută a îndeplinirii unei convenții. Am recitit de multe ori cele câteva scrisori ale Emiliei. Foarte reci, fără spontaneitatea care cândva le dădea farmec şi un anume ritm, din care înțelegeai că au fost scrise cu bucurie, cu nerăbdarea de a comunica ceva cuiva apropiat. Pedanteria, străduania de a da fiecărui cuvînt sensul exact, din teama de a nu se înțelege altceva, dau scrisorilor Emiliei acum o nuanță de raport domestic, sec. Citirea lor îmi lasă un gust amar, de permanente îndoieli. Şi cât de mult urăsc îndoiala! Mai bine certitudinea, oricât de crudă ar fi ea, decît nesiguranța care naşte nelinişti. Dar certitudinea pe oare am obținut-o cu patru luni în urmă n-a creat apoi un şir nemăsurat de nelinişti ? E paradoxal. Nu-mi pot da prea bine seama ce m-ar putea linişti, ce m~ar putea vindeca de zvârcolirile în care mă zbat. îndoiala, nu ! 'Certitudinea, nu ! Atunci ce mai ră-mîne ? Nu se poate trăi astfel, dar nici o altă cale n-o întrezăresc. Să nu fie nici una ?

Mă apasă singurătatea, sentimentul neputinței de a acționa într-un fel care să-mi readucă liniştea sufletească de altădată. Ce^aş putea face spre a rede-

îmi, spre a mă regăsi iubind micile cotidiene, aşteptând cu nerăbdare serile de MI.I, dimineții de duminică cu somn prelun-Miiuci socoteam aceste lucruri ca făcând parte i unea, bucurii care mă vor însoți perma-i dc-a lungul anilor. Acum, ele au dispărut. fUrile capătă acum valori îşi dimensiuni diferite, aceleaşi. Nici nu încerc să caut cauzele ilor. Ştiu că schimbările au loc în mine. V««c ou alți ochi, judec pe baza altor criterii sau itc nici nu țin seama de nimic.

A trecut şi ultima zi petrecută în sanatoriu. A i ca toate celelalte. Mâine dimineață plec. Peste '. .1 ore o voi revedea pe Emilia. Probabil pe pero-I gării. I-am telegraf iat.

Sînt din nou acasă. In camera mea. Singur, în-lOțlt de gândurile care de atîtea ori îmi dau tîrcoale. aceleaşi. în centrul lor e Emilia. Acum este aproape 'I'- mine. Doar un perete subțire mă desparte de ea. 'Totuşi cit de departe sîntem unul de altul. Poate mult mai departe decît în orice clipă a ultimelor patru luni. Am citit în cehii ei o pornire de ură, un fulger sălbatic. Niciodată n-aş fi crezut că poate privi astfel. O privire de fiară încolțită, gata să se arunce asupra duşmanului, dar țintuită locului de neputință. Numai o clipă s-a uitat astfel, ea pe urmă oehii-i să exprime tristețe, o tristețe adâncă.

S-a întâmplat în gară.

Pufăind, trenul se oprise în dreptul peronului. Eram emoționat. Am coborît, eăutînd în stingă şi în dreapta. Am văzut-o pe Emilia alergînd spre mini Rîdea. îmi făcea semne. Pentru o clipă am *rănm* descumpănit. O vedeam parcă pe cealaltă Emilii pe cea diintotdeauna. Am avut senzația oă, în cll[1]"^ aceea chiar, se cască o prăpastie adîrucă. Emilia mi este cea care vrea să pară. N-aim avut puterea mă prefac a fi bucuros. M-am îndreptat spre liniştit, fără vreo umbră de zîmbet. De altfel, mei n-aş fi putut să zîmibesc. Mă simțeam obosit şi nemăsurat de trist. Rîsul de pe chipul Emiliei a înghețat, apoi i-am văzut privirea aceea rea.

— Fii atent, mu sîntem singuri. A venit şi Eva cu mine.

Acestea au fost cuvintele cu care mi-a întîmpinat la sosire.

XI

II ui din ce în ce mai singur. Am sosit de două Iar n-am ieşit încă din casă. O forță oarba, nuca mă-indeamnă la violență. Fac eforturi să Hpînesc. Plvirile Emiliei mă torturează. Văd în ochii ei *m,* cu fiecare zi, se adînceşte. Mi se par absurde. ițele rostite în gară : „nu sîntem singuri". Altă-*M* nc-am fi exprimat bucuria revederii sincer, . fără să luăm în seamă ceea ce se petrece în pa ui nostru. Acum însă trebuie să fim *singuri,* spre I 11 noi înşine. Emilia s-a temut că răceala mea ar putea să dea de bănuit Evei, pe care nici n-o obser-

Î.r.cin. Şi asta a fost suficient ca, pentru o clipă, nu apară scânteierea de ură din cehii ei. Trecerea In usca de la rîsul aproape exuberant la noua ipos-a m-a uluit. Mi-am dat seama că Emilia se pre-tace mai mult decît aş fi crezut, că este preocupată iu primul rînd de grija de a păstra aparențele în ochii lumii. Este aşa de limpede că ea nu regretă !n nici un fel nopțile şi zilele care au fost ale noastre, ale amîndurora, deopotrivă...

Azi voi încerca să discut din nou cu Emilia. Ne frămîntăm inutil. Trebuie să găsim o cale care să ne readucă liniştea, indiferent care ar fi ea.

...întunericul învăluie totul.

Noaptea şi-a întins aripile enorme deasupra fin

în depărtări se zăresc mii de luminițe.

Dar numai în depărtări...

în cursul serii am discutat cu Emilia. Nu ştiam cum să încep. Involuntar, am pornit — cred — pi calea cea mai puțin indicată, varbindu-i tocmai da frământările ce mă chinuiau.

— Emilia, cred că ar trebui să discutăm despre noi, despre ceea ce se petrece între moi...

Tresări. Mă privi apoi mirată şi spuse cu voce tărăgănată, în timp ce cu amândouă mîinile îşi ridica părul despletit în fața oglinzii :

— Iți face impresia oă se petrece ceva ?

— Acum nu e cazul să joci teatru. Sîntem *singuri,* am replicat tăios. Pe peronul gării mi-ai pretins să iau o 'mină veselă, de circumstanță. N-am izbutit. Şi m-ai privit atunci cu ură.

— Aşa te-am privit ? întreabă cu falsă candoare, in timp ce în ochi îi apăru din nou sclipirea de răutate. Nu mi-am dat seama. Dar nu te contrazic, pentru că tu ai faima unui mare psiholog...

— Lasă tonul ăsta ! i-am spus iritat. Nu-i momentul să ne tratăm cu ironii şi subtilităţi. E cazul să...

— Spune-mi, de fapt, ce vrei ? m-a întrerupt ea. Mi-e somn. Află că mă scoţi puţin din sărite cu anchetele astea ale tale. Am crezut că, la întoarcere, vei fi altul, dar m-am înşelat. Ce vrei să-mi spui ?

— Nimic, în afară de faptul că nu mai putem trăi împreună. Trebuie să divorţăm, Emilia !

Niciodată! Ai înţeles? Niciodată. Din mai ili' motive. N-am nioi un chef să mă dau în specul Toţi bărbaţii sînteţi la fel, aşa că n-am de de ce alege un altul. Şi, pe urmă, lucrurile

- să revină pe făgaşul cel bun. Doar ţi-am

"h\is ceva, a încheiat ea. M a sărutat în fugă şi a ieşit din cameră, înainte

I fi reuşit să-'i răspund.

M-am culcat furios. Un somn greu, paralizant cuprins fără veste. Ploi torenţiale, care cădeau Ipft'vnd ou putere, de parcă s-ar fi rupt toate zăga-milr cerului, mi-au însoţit somnul. Pluteam pe u undară, într-o stare letargică. Din apele înspu-. ce curgeau în şiroaie repezi, nu puteam ieşi. au mă înecam ; o forţă invizibilă mă ţinea la (Uprafaţă. Ploile nu conteneau. Apele veneau tot mari. Pe măsură ce ele creşteau, tentaţia de a 'apa din învolburarea lor scădea. Mă lăsam tot mai ffiult în voia valurilor, al căror vuiet devenise asur-

litor...

Mi-am deschis ochii. Se lumina de ziuă. Afară

Iu n tuia furtuna. Ca un ecou parcă al furtunilor din

mine.

In redacţie, colegii m-au primit cu căldură. Mă simţeam bine în mijlocul lor. Abia oînd i-am revăzut, mii-ain dat seama că mi-au lipsit. Fiecare mi-a povestit întîmplări din ultima lună. Pe Adela n-am văzut-o. Nici n-am întrebat de ea.

Am intrat în biroul meu, cu o colecţie sub braţ.

Am început să răsfoiesc ziarele. Peste puţin timp a

intrat Vlad. Părea posomorit. îi citeam pe chip că

vrea să-şi verse năduful.

— De ce eşti supărat ?

— Iar mă aflu în conflict cu Mănoiu. Daci i să ai timp, citeşte articolul meu de acum câteva zi Ir, pe marginea sesiunii sfatului popular orăşencsr S-au dezbătut probleme legate ide activitatea corner ţului. Am scris un material cam „tare". M^a înfuriai faptul că la şedinţă prea au fost tămîiaţi directorii organizaţiilor comerciale. Am adunat date, nu glumă, pentru material. Mărfuri greu vandabile, în valoare de zeci de milioane de lei, zac în depozite ide mulţi ani. Confecţii, stofe, mărunţişuri, tot ce vrei. Nimeni nu se gîndeşte să facă ceva cu ele. După vreo zece ani de depozitare, o parte din marfă e inutilizabilă, dar cu toate acestea ocupă spaţiu. Comerţul recepţionează mărfuri de proastă calitate, produse de industria locală. Directorii se înţeleg de minune între ei. Din datele pe care le-am strîns rezultă că într-o singură lună au fost aproape patru sute de reclamaţii privind calitatea pîinii. Nu s-a luat nici o măsură, iar la şedinţă nu s-a suflat nici un cuvînt. Aşa că am scris mai puţin despre ceea ce s-a discutat şi mai mult despre ceea ce ar fi trebuit să se discute. A ieşit un scandal... Au venit toţi directorii la

redacție. S-au plîns lui Mănoiu.

— Datele din material au fost exacte ?

— Bineînțeles. După discuția cu Mănoiu m-am dus la comitetul orăşenesc de partid. Se va analiza situația şi sînt sigur că mi se va da dreptate. In zilele următoare se va ține o şedință de redacție, la care va veni şi primul secretar.

— Înseamnă că lucrurile se vor clarifica.

— Aşa cred. Dar Mănoiu n-a scăpat ocazia să mă taie de pe tabelul de prime acum două zile şi să vînture ideea că voi fi scos din redacție, pentru

i ponegrit pe nedrept oameni cu munci ide ii Ier e. Nu e de loc plăcut să te întrebe cineva, rK'tam-nisam, dacă mai lucrezi încă în redacție... |â şi-a făcut apariția Taică, salutîndu-mă ou llune cam prea înflăcărată ipentru a fi adevărată. Milată a început să turuie despre lucruri din mai diverse domenii.

N-ai fost aici. Teatrul a prezentat o nouă

"n Ta, în regia ramolitului (se referea la direc-

n catastrofă, nu alta... Preotul Mi tu a fost bătut

Ir un ceferist care l-a găsit într-o noapte la

.la lui...

- Potoleşte-te, Taică ! Creierul meu nu poate i mi-ogistreze şi să prelucreze cu o aşa repeziciune ulsurile emise de tine... -— Antrenorul echipei de fotbal...

— ...a fost dat afară, am insinuat.

— Exact ! Dar de unde ştii ? mă întrebă Taică, ina să înțeleagă imediat insinuarea mea.

— Nu ştiam...

în sfîrşit, Taică a înțeles şi a ieşit. Am discutat a pi a încă multă vreme cu Vlad. După-amiază am plecat din redacție reconfortat parcă, într-o dispo-llțle mult mai bună. Am hotărît să trec şi pe la il«torul Maxim. Am pornit agale, aproape vesel, spre colina pe care se află spitalul. Nu l-am găsit pe Maxim. Fusese de serviciu dimineață. M-am îndreptat spre locuința lui, trecând prin parcul sărăcăcios, u copaci puțini şi neîngrijiți.

Pe una din laturile parcului se afla masiva clădire a direcției minelor. Ochii mi s-au oprit lasupra ferestrei biroului în care lucrează Eva. La ora aceea nu se mai afla nimeni acolo.

Mă simțeam vinovat față de Bva. Oare ce glii

deşte ea despre cele întâmplate ? Nici nu ştiu cum mi-am îndreptat paşii spre strada Teiului.

Am găsit-o citind. A rămas culcată, /acoperii) du-şi doar picioarele cu cearşaful aflat pe margine! patului.

— Am crezut că m-ai uitat ide tot, mi-a spus cu oarecare ostentație. Ar trebui să fiu supărată, să-ți fac reproşuri, dar am convingerea că le ai tu penale tale. Greşesc cumva ?

— Ai ceva rece ? Mi-e sete...

— Apă.

— Atît ?

— .Şi, dacă vrei, coniac. Nu mi-ai răspuns la întrebare. Greşesc ?

A pus paharele pe masă şi mi-a spus fără nici un ocoliş :

— Să ştii că nu eşti primiul bărbat pe care l-a înşelat nevasta... Taci... Nu spune nimic. Poftim...

Am golit paharul diotr-o dată. Alcoolul tare mi-a ars gîtlejul. Nu-mi pria. M-am strîmbat

cumplit.

Cu un ton amar, pe care-l voia frivol, fără să-i reuşească, Eva continuă :

— Ei, dar te-ai răzbunat şi tu. Nu-i aşa ?... Şi chiar ai de gînd să nu scoţi nici o vorbă ?

— Cam aşa. Vorbeşte tu în locul meu.

Am continuat să beau. Eva îşi reluase locul pe pat. începuse să se întunece. Fără vreun cuvînt m-am dezbrăcat şi m-«m culcat lingă ea. Faţa îi ardea.

Am ajuns acasă după miezul nopţii. Emilia mă aştepta.

Unde ai fost?

în oraş... Ştii, ne-au sosit biletele pentru la întîi septembrie plecăm în concediu, i-am ; pentru a schimba vorba. Ştiu. Mi-a spus administratorul vostru. I-am mamei că o vizitez. Eu am să plec ou perso-lul de dimineaţă, ca să mă duc până în comună. 1 i acceleratul de noapte. Ne întâlnim în gara

ii oare nu ţi-a plăcut niciodată. — Bine... Noapte bună !

XII

Trenul alerga în noapte. Rezemat de speteaza banchetei încercam să aţipesc. Nu izbuteam. în minte îmi reveneau, în ţăcănitul ritmic al roţilor, cuvintele Emiliei : „Eu plec ou -personalul de dimineaţă... tu cu acceleratul de noapte..."

An de an, în concediu, făceam o întrerupere „în oraşul care nu mi-a plăcut niciodată", de unde porneam spre comuna în care se aflau părinţii Emiliei, întotdeauna împreună. De această dată însă, Emilia era hotărâtă să plece singură. Mi-a spus-o limpede. Nu mi-a cerut sfatul, nu mi-a dat nici o explicaţie, ci m-a pus în faţa unui fapt împlinit. N-am protestat, n-am pus întrebări. M-am temut să nu creadă că o urmăresc, că vreau să-i impun altceva decît ceea ce doreşte să facă. Speram că era iarăşi o toană, Ia oare probabil va renunţa în ziua plecării. N-a renunţat.

De ce se hotărâse oare să plece singură ? Poate ca să nu fim împreună, chiar numai pentru cîteva ore ? De la revederea pe peronul gării, atunci cînd în ochi i-am surprins acea seînteiere de ură, Emilia mi se părea schimbată. Cînd eram în doi, nu încerca să se prefacă, era rezervată şi rece, dar păstra totdeauna aparenţele cînd erau şi alţii de faţă. înainte de a pleca în sanatoriu şi chiar în clipa în oare am zărit-o în gară era altfel. Era tandră, veselă — sau

iţln aşa se manifestase — ca şi cînd nu s-ar inplat nimic. în aceste cîteva zile, însă, care i'ut de la întoarcerea mea, era distrată, îngîn-Aclesea am surprins-o stând nemişcată, cu .1 imobilă, aţintită în gol. Se părea că uneori i mi mi observă prezenţa. Indiferenţa mea să-i it atît de mult mîndria, încît s-o facă să se IIIK-ZO, să renunţe la orice încercare de a-mi iga încrederea? Ar fi posibil, 'deşi, eunoscmd-o tio bine, nu-mi vine a crede că aceasta ar putea

ilitatea. ('u o zi înaintea plecării în concediu i-am spus nou că ne chinuim inutil, că trebuie să divor-i.nu. M-a privit luing, apoi mi-a întors spatele. După tftva timp i-am auzit răspunsul ca venind de departe : „Nu renunţ la tine ! Înţelegi ? Tu nu pricepi iu mic. Eşti un egoist, îmi eşti aproape duşman. Dar n-arn de gînd să renunţ la tine". La sfîrşitul discuţiei, probabil cu intenţia de a niă răni sau poate pentru a mă face să vorbesc, să ies cumva din pasivitate, cu tonul ridicat mina spus : „Ai minţit întotdeauna cînd afirmai că mă iubeşti. N-a fost adevărat. Nici un bărbat oare îşi iubeşte soţia nu putea rămâne nepăsător într-o astfel de situaţie. S-ar fi revoltat, ar fi lovit, ar fi

acționat, înțelegi ? Tu ce-ai făcut ? Ai pus orgoliul mai presus deoît dragostea despre care vorbeai. Calmul tău insuportabil mă face să cred că pentru tine durerea constă în încălcarea demnității, a mîndriei şi în nimic altceva... Pentru consecințe tot tu vei fi vinovat" ! Era furioasă. Am

lăsat-o plîngînd.

Aud parcă, în bătaia sacadată a roților, distinct silabisit cuvîntul „con-se-cin^țe", „con-se-cin-țe". Da

ce s-a glndit oare Emilia ? Ce alte consecințe s ai fi putut ivi în afara aceleia de *a* ne desparți peni ni totdeauna ? M-aan gîndit la ceea ce îmi spuseH Acuzațiile ei mi se păreau nedrepte. Cred că le a aruncat numai ou intenția de .a se justifica în pro priii săi ochi. Slabă justificare. Chiar dacă aş admit! că are pe undeva dreptate, în orice caz, purtarea mea a intervenit ca o reacție, n-a fost -anterioară, deci nu poate justifica ceea ce a făptuit ea. Ce pot să însemne totuşi cuvintele Emiliei ? Are cumva nevoie de un suport moral, oricît de şubred, pentru a motiva ceea ce are ide gînd să facă şi în viitor ? Dacă are o astfel de intenție, de ce nu vrea, în definitiv, să divorțeze ?

Trenul aleargă în noapte. Gîndurile mele străbat fără oprelişti întinderile. Ele se află mereu în preajma Emiliei, pe care parcă o şi văd aşteptînd în gară sosirea acceleratului. Dar ea nu e singură. „Ce face, cu cine este ?" mă obsedează întrebările. Mă înfurii. încerc să abandonez aceste gînduri bolnăvicioase, dar nu izbutesc. „Sînt prostii, n-am fost bănuitor niciodată şi nici acum n-am vreun motiv. Doar nervii încordați îmi joacă această farsă".

Cele două ore, care nii-au părut nesfîrşit de lungi, s-au scurs. Trenul s-a oprit în gară. Peste puțin timp, Emilia şi-a făcut apariția în uşa compartimentului. Ştia vagonul şi locul. Biletele fuseseră cumpărate împreună.

De cum am zărit-o, mi-am dat seama că e pătrunsă de frig. Noaptea era rece. N-avea pe ea decît o rochie subțire, de vară. Toate celelalte erau în bagajele aduse de mine. Şi-a aruncat poşeta în portbagaj şi s-a ghemuit pe canapeaua pluşată, lîngă

COS multă vreme nici un C-ivînt. Parcă i dădea seama unde se află, sau eă sîntem-". **Era** absentă.

Mi se părea că trenul ne duce spre
ceva ce urma să fie, dar oare pierise
. Ne aşteptau întinderi reci, presărate poate
ir nule momente de căldură, pe care nu le
simți niciodată. Vor trece neobservate. Na
icsiza, poate pentru că nu vom mai putea.
a în față numai trecutul, vom trăi doar
ile, al căror sens nu va fi altul decît acela
e fără urme în veşnicie.

un tîrziu, fără să mă privească, a început iască. Cu glas monoton, ca şi eînd ar fi .'i fiecare cuvînt rostit. - N-ara fost la părinți. Am pierdut autobuzul. Şi atunci ce-ai făcut toată ziua ? Nimic. M-am plimbat prin parc. Pe urmă a.m ii la gară, unde am stat mai bine de trei ore. N -ani mad întrebat-o nimic... Vedeam că vor-e a lehamite, silit parcă. Restul nopții a trecut acere. Deşi liniştea era 'deplină, n-am putut ațipi c. Mă străfulgera neîncetat gîndul : „Ce a făcut i inilia o zi întreagă singură, de ce nu s-a dus în mă ? Poate mi-a spus adevărul ; dar dacă l-a

i icuns ?"

După cîteva ore petrecute în Bucureşti ine-am Continuat drumul. Spre seară ani ajuns la Sinaia, i) baie reconfortantă mi^a dat o dispoziție ceva mai bună, dar n-am reuşit totuşi să alung întrebarea : ,, ie a făcut Emilia în oraşul care nu mi-a plăcut niciodată ?"

In prima zi a fost foarte rezervată, cu un fel (! teamă la încercările mele de

apropiere. A doua însă, ca şi cum gheaţa s-ar fi spart, tensiunea dini ir noi a cedat. Emilia a început chiar să-mi vorbească Părea liniştită. Fără să i-o mai cer, mi-a povcsin despre ziua petrecută fără mine. Nu înţelegeam cauza acelei subite schimbări. Nici n-o căutam. Mâ mulţumeam cu gîndul că lucrurile au luat o astfel de întorsătură.

N-a durat însă mult. In cea de-ia treia dimineaţă, i Emilia s-a îmbolnăvit. Temperatura a crescut pîn.î la 39 de grade. Medicul chemat a constatat anghina difterieă. Peste cîteva ore am aflat că în vila în care locuiam a izbucnit o epidemie. Copiii şi femeile s-au îmbolnăvit aproape cu toţii. Cei teferi, mai mult bărbaţi, ne-am transformat în infirmieri. Aduceam de la restaurantul staţiunii mâncarea de regim, pregătită pentru bolnavi. A sosit o echipă de medici, îngrijirea atentă a făcut oa, după numai patru zile, bolnavii să poată părăsi camerele.

Emilia slăbise puţin. In ultimele două zile de boală era neliniştită, nu-şi găsea locul. Nu citea, nu făcea nimic. Deşi nu-mi spunea, observam că prezenţa mea o irita. O lăsam adesea singură. După cîteva ore o găseam în aoeeaaşi poziţie, ou ochii aţintiţi în tavan. Nunmi vorbea, îmi ocolea privirea. Aflînd că poate părăsi camera, s-a îmbrăcat în grabă. Şi-a luat poşeta şi a pornit spre ieşire. Deodată, oa şi cînd şi-ar fi adus aminte de ceva, s-a întors spre mine şi mi-a spus :

— Am să lipsesc vreo două ore. Mă duc la coafor. Cred că te-ai descurcat bine singur în ultimele zile.

Am să joc popice, i^am răspuns. Mă găseşti

Ne-am întâlnit seara, la cină. Emilia era agitată, meat puţin şi fără poftă. S-a dus direct în oa-i Eu am plecat la club.

In ziua următoare, încă de dimineaţă mi-a spus indispusă, vrea să facă o plimbare singură. In ce se alia în faţa oglinzii, am ieşit, pornind pi' popicărie.

I fittn du-mi ţigările, după vreo zece minute m-am
s în cameră. Cînd am intrat, am zărit pe oovor
i plic. L-am ridicat şi am citit adresa : „Doamnei
liiilia Albu, Sinaia, post-restant". Expeditor „V. E.
P.u Pesemne îi căzuse plicul, fără să observe.
Aan scos cele două foi de hîrtie din plic şi am
e.put să citesc.

XÎII

Cu iniima zvîcnind nebuneşte citeam rindurilo ce-imi dezvăluiau fără tăgadă perfidia Emiliei, Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Dar scrisul, sloveli unui necunoscut, pe care acum îl puteam fixa cu fiind „V. E. din P.", îmi stăteau drept mărturie ci totul se petrece aievea, că nu visez. De astă dată, coşmarul era real, palpabil, nu efectul nervilor surescitaţi.

„Emilia, dragostea mea" — citeam slovele ce-mi jucau ameţitor în faţa cehilor. „Sîcvt fericit, nespus de fericit. Bucuria de a-ţi şti gmdurile îndreptate spre mine mă face să fiu nemăsurat de fericit. Aş dori ca toată lumea s-o ştie. Sînt mândru de dragostea ta. Mă simt un alt om, mai bun. Aştept cu nerăbdare clipa revederii. Ştiu că e mult pînă atunci, dar gîndul că eşti a mea, *numai* a mea îmi alină dorul. Simt încă şi acum parfumul părului tău, îmbinat cu miresmele trandafirilor din parcul adormit. A fost una din cele mai frumoase seri ale vieţii mele, seara ce s-a întins pînă departe în noapte. Emilia, dragostea mea, ştiu că ţi-e greu. Nici mie nu mi-e de loc uşor. Aflîndu-ne în aceeaşi situaţie ne putem înţelege. Cred că nu e nimic mai cumplit decît să stai lîngă cineva, oînd de fapt cu toată fiinţa ta doreşti un alt om. Trebuie să găsim drumul care

I.i I.' unirea noastră pentru totdeauna. Aştept HUl tău. Te sărut de multe, multe ori. Veşnic , V". Apoi urma un post-seriptum : „Ai avut \-plăcere ? Să-mi spui". rtia mi-a căzut din mină. întins pe pat înoer-l-mi rânduiesc gîndurile. „Emilia a minţit. Nu 18 aoasă, pentru că a avut o înţelegere preala-l V, oare a venit la întâlnire de la Piteşti. Cîte pot înţelege, şi V. este căsătorit, oel puţin rezulta din scrisoare". Nimic altceva nu mai ;©&m desluşi. Am înşirat toate cunoştinţele ale nume începeau cu V. E. N-am ajuns la nici i '.uitat, cu atît mai mult cu cît nu cunoşteam meni din Piteşti. [1] !ea de a doua foaie de hîrtie îmi tremura între le. Abia atunci am observat că era umplută cu ui Emiliei. La început nu mi-am dat seaama cum de-a ajuns în plic. Apoi am înţeles. „Atunci [rid a plecat la coafor, se vede, Emilia a ridicat '.'lisoarea de la post-restant, pe care nu şi-o putuse lua mai înainte, deoarece fusese bolnavă. Aseară, în timp ce eu mă aflam la club, a scris răspunsul, l-a introdus în acelaşi plic, cu gîndul ca azi-dimineaţă & cumpere plic şi să-l expedieze. Neatentă, a pierdut plicul". Motivarea îmi părea plauzibilă. Alta, 'are logic să mă contrazică, nu găseam. De fapt nici n am rnai căutat alta.

Rândurile aşternute de Emilia le citeam aproape mecanic : „Dragul meu" — începea scrisoarea, cu litere mari, rotunde. „Am fost bolnavă, la pat. Abia ieri aim fost la post-restant. M-am bucurat mult cind la ghişeu mi s-a cerut buletinul. Am ştiut că am scrisoare de la tine. Deşi n-am decît foarte puţin

timp la dispoziţie (din clipă în clipă ar putea să sosească Vaier), am să-ţi reproduc o poezie din cartea pe care o citesc acum. îmi place atît de mult. S-o citeşti cu glas tare.

Mi-a dat inima lui — eu, lui, pe-a mea Şi nu m-am plîns de ce-am făcut vreodată. Un schimb mai bun nu cred că s-ar putea, Ne preţuim la fel inima dată.

Inima lui mă ştie în paza ei. Inima mea făptura-i cîrmuieşte. Inima lui mi-e viaţă şi temei Pe-a mea, el ea pe-a lui o îngrijeşte.

De ochii mei fu inima-i rănită. Dar într-a mea durerea i-o încui. Şi inima-i n-o văd tămăduită Şi inima-mi cît simt aleanul lui.

Doi inşi, doar un noroc şi doar o stea : Mi-a dat inima lui — eu, lui, pe-a mea! *

Iţi plac versurile ? Sânt simple, dar atît de oalde. Simt că spun atît de mult adevăr care ni se potriveşte şi nouă ! Te las, Emilia".

Nici scrisoarea ei nu m-a ajutat să aflu identitatea lui V. Nu ştiam despre el decît că Emilia îl iubeşte, că este cel care imi-a răsturnat echilibrul în

iliiţa. N-am avut nici măcar puterea să mă înfurii.

t'ult11 îmi apărea într-o lumină atît de dezolantă şi

murdară, încît eram sigur că nimic nu s-ar mai

i purifica.

Mi-aim adus aminte că pe noptiera Emiliei se

i cartea „Jenny Marx" de Luise Domemann.

răsfoit-o. Am găsit versurile, pe care autoarea

ila drept simbol al unor legături curate, capabile

alte omul pînă la sacrificii nebănuite, înfăptuite

urnele iubirii.

\m trântit cartea. M-a cuprins o furie oarbă, ne-l lucioasă. Transcrierea versurilor imii se părea un fllegiu. Legătura dintre Emilia şi acel misterios Ire murdară, nesinceră. La temelie se afla înşe-lunea. Dacă se iubesc, de ce n-a avut curajul, *m* sufletească să-mi mărturisească deschis ? „Nu l renunţa la tine" — mi-au răsunat în urechi eu-lutele rostite de ea. Sînt convins că dacă Emilia ar ist sinceră şi mi-ar fi mărturisit totul, aş fi înţe-i. N-aş fi condamnat-o în nici un caz. Durerea ir fi fost alinată la gîndul că a avut încredere în

.....e. Chiar dacă ar fi aşa de slabă niîngîierea. Cu

a oricum n-aş fi putut-o ține alături de mine. i li acest lucru precis nu se 'putea teme. Atunci de ' m-a mințit, de ce continuă să mă asigure că iubirea ei, de ce refuză să divorțeze? Capul îmi sta plesnească de încordare. M-am ridicat. Mă clătinam. Am pornit în neştire străzi. Am intrat într-o circiumă şi-ami băut. Mult. Mintea mi s-a începeţoşat treptat. „Tot mu ni am îmbătat niciodată ca lumea", îmi repetam olator la fiecare nou pahar pe care-l duceam la gură. Beat, am izbucnit într-un rîs isteric. Cei

Note:

[1] Sir Philipp Sidney (1554—1585) din „Sonete către Stella".

cîțiva clienți m-au privit uluiți. îmi venise o pe care în beția mea o socoteam genială. M-ani i-ldU cat de la masă. Am pornit spre ieşire, poticnindu infl ;M-a strigat ospătarul. Uitasem să plătesc.

Afară era întuneric. Picioarele nu mă ascultau ;Se împleticeau mereu. Mergeam pe trei cărări, ifl cum nu mi se întâmplase niciodată.

Am intrat într-un debit. Am cerut un plic, tofl şi cerneală. Fără să stau mult pe gînduri, am intni. dus în plic cele două foi găsite, apoi am scris adresa : „Doamnei Emilia Albu, Sinaia, post-restant", străduindu-mă, fără să izbutesc, bineînțeles, să in ui scrisul acelui misterios V. îmi imaginam că prin farsa pe care o puneam la cale o voi pedepsi cruw pe Emilia. Am izbucnit din nou în acel rîs isteric de beţiv.

Picioarele mă purtau alandala, în căutarea unei cutii poştale. Deodată însă mă străfulgera gîndul că farsa nu va reuşi. Emilia va ridica scrisoarea de la post-restant şi cu asta basta. Nu-mi va spune nimic. Iar eu ee-am să-i spun ? Cu mintea înnegurată de fumurile alcoolului căutam o altă soluție.

M-am întors la debit. Am cerut un alt plic, în -care am introdus din nou scrisorile. Apoi am rugat-o pe femeia de la debit să-mi scrie adresa, spunîndu-i că-mi tremură mîna. Văzindu-mă beat, femeia a luat tocul şi a scris. I-am dictat numele Emiliei, apoi adresa de la vila în care locuiam. „Ce figură va face cînd va primi plicul. E foarte probabil să fiu şi eu de față". La acest gînd am fost cuprins iarăşi de rîsul isteric, respingător. Femeia de la debit m-a privit cu silă.

,p tot am găsit o cutie poştală. Scapînd

~ Hat uşurat De undeva din apro-are am «suflat uşura ^ ^

auzeam muzica de jazz. M

(10. Tonomatul din ceaiul p m^ de fu

Lie infernală. Ştiu că am cerat o suta g

L Apoi nu-mi mai amintesc nume.

XIV

Pătruns de frigul nopții rn-am trezit pe treptele restaurantului. Capul mă durea cumplit, picioarele amorțite abia le puteam mişca. Am încercat să-tni amintesc ce s-a petrecut. în mod surprinzător îmi revenea în memorie fiecare amănunt. „A fost o beție lucidă, cum s-ar spune". Tot ce făcusem îmi era olar, pînă în clipa cînd am comandat ginul. De atunci nu-mi mai aminteam de nimic. M-am căutat în buzunare. Toate erau la locul lor. „Un binevoitor, neştiind ce să facă cu mine, m-a aşezat aici. N-am decît să-i mulțumesc".

începeau să se ivească zorile. M-am ridicat cu greu. Eram mahmur şi aveam o apăsătoare senzaţie de greaţă. N-am pornit spre casă, ci spre centrul oraşului. Voiam să mă refac cît de cît. M-am spălat la o cişmea, mi-am clătit gura năclăită, apoi m-am pieptănat, mi-am scuturat hainele. Mi se părea că arăt acum ca lumea. în centru am intrat într-o farmacie de noapte. Mi-am îndesat în gură trei antinevralgice, pe care le-am înghiţit fără apă. Gura mi s-a umplut de amăreală.

Trecuse de ora 5. Antinevralgicele îşi făcură efectul. Am pornit agale spre vilă. Erau aproape trei kilometri pînă acolo. Capul nu mă mai durea. Dar senzaţia de vomă stăruia încă. Recapitulam încă o

i lin iot ce făcusem. Ideea cu trimiterea scrisorii nu
e mai părea de loc genială. Dimpotrivă. Soco-
ttwn gestul ca fiind neloial. Dar fapta era consu-
L N-aveam cum opri sosirea scrisorii la vilă.
putea întîmpla ca atunci cînd va sosi scri-
a — mă consolam — să fiu singur. Emilia nu
I afla de farsă. Vom avea o ultimă discuţie. Va
Iretoui să accepte divorţul". Dar plicul în care-i tri-
sc scrisoarea V nu-l mai aveam. Nu ştiam ce
făcusem cu el. ,,Nu-i nimic — m-am liniştit. N-are
i o importanţă"

Şi iarăşi gînidurile mi-au alunecat pe un făgaş Minbru. „Cum va fi oare viaţa fără Emilia?" -- m-am întrebat a cita oară. încercam să-mi ima-iiv, singurătatea, lipsa Emiliei. „Nu, nu pot fără ' —- a erupt de undeva din adâncuri, fără voia nea, protestul. „Cred că o iubesc aşa cum este, *tre-i'tiie* s-o iert". „Dar — şoptea parcă un ak glas — cum veţi trăi? Crezi că acum sînteţi *împreună?"* Îmi dădeam seama cu groază de adevăr. Ne aflam lub acelaşi acoperiş, mîncam la aceeaşi masă, ne culcam în paturi lipite unul de altul, dar nu mai eram *împreună.*

N-am urît-o pe Emilia în acele clipe. Mai de-! ;ibă mă uram pe mine însumi, pentru că eram lab, nebotărît, capabil să mă înduioşez de propria-mi nenorocire. Nu mă puteam împăca cu gîndul că o voi pierde pe Emilia, deşi vedeam limpede că am pierdut-o pentru totdeauna. încercam în mod absurd să opresc scurgerea timpului, ca totul să rămînă aşa cum este. „Orice evoluţie, nu-mi poate fi decît ostilă, potrivnică". Această presimţire se cuibărise adînc în mine, ea o obsesie aproape.

De departe am zărit lumină la fereastra ca în care locuiam. Emilia aştepta. Nu dormea, vede că şi-a petrecut noaptea pândind venirea meaai

Am intrat în cameră. Emilia sta întinsă p patul nefăcut. M-a privit cu teamă, studiindu-im toate mişcările. După ce mă examina îndelui;: parcă se mai linişti. „Crede că a pierdut plicul in altă parte" — mi-a trecut prin minte.

— Eşti palid... Unde-ai fost pînă la ora as.

— M-am întâlnit cu un prieten. Am fost la restaurant.

— Eu m-am întors după vreo oră şi jumătate, dar nu te-am mai găsit la popicărie... Spune-mi, după plecarea mea ai mai fost în cameră ?

Nu i-am răspuns îndată. Am zărit în ochii ei aşteptarea încordată. „Va să zică abia la poştă a observat eă a pierdut plicul".

— Nu, n-am mai fost, i-am răspuns nepăsător,, după un timp. Dar de ce tnă-ntrebi ?

— Din simplă curiozitate. Am crezut că m-ai
căutat.

Răspunsul meu a produs un efect miraculos asupra Emiliei. A sărit cu 'vioiciune de pe pat, s-a dezbrăcat în cîteva clipe. Peste vreo zece minute
dormea adine.

Laşitatea Emiliei mă dezgusta. Se făcuse ziuă cînd m-am culcat. întoarsă spre mine, Emilia respira ritmic. Pe buzele-i frumos arcuite flutura un zîmbet. M-am apropiat uşor şi i-am sărutat părul.

Ne^am trezit tîrziu. Ploua. Ne-am dus la masă, apoi ne-am întors în cameră. Am vorbit puțin. Citeam. Pîndeam paşii ce treceau pe culoare. Aşteptam sosirea scrisorii. In jurul orei 7, cînd se întunecase

ascâ in «ea

s cei trei kilomem

* m îndoi am rămas nemişcați. De afară se auzi

I ea îngrijitoarei : — Doamna Albu, aveți o scrisoare ! Rmilia mi-a aruncat o privire speriată. Şi-a îm~ oat febril capotul. Prin uşa întredeschisă a luat sarea. A privit-o, apoi s-a uitat cercetător la i ine. Nu ştia ce să creadă. Scrisul necunoscut o des- impănea. Stând în picioare, cu mişcări lente, forțat alme, a rupt plicul. A scos foile. A rămas înmărmu-i.la. Şi-a trecut mina peste frunte, ca şi cînd ar fi vrut să alunge un vis urît. într-o mînă ținea filele icrise, iar cu cealaltă se sprijinea de rnasă. Fața ei avea o paloare cadaverică. îşi ațintea ochii măriți de spaimă asupra hîrtiilor, vrînd să dea impresia că feteşte. „Vrea să câştige timp" — mi-a trecut prin minte. A stat aşa o vreme, apoi şi-a luat poşeta, aruncând în ea plicul, cu un gest nepăsător. Abia a lunci şi-a îndreptat privirile spre mine. încerca afle dacă ştiu ceva despre conținutul scrisorii, au poate întreba din ochi de ce am înscenat o astfel de comedie. „Se vede că se află într-o mare încurcătură. Nu cunoaşte scrisul expeditorului. Dar ştie că în afară de mine nu poate fi altcineva, adresa noastră de aici nu este cunoscută de alții". Tăceam, prelungindu-i clipele de teamă, sau poate de speranță.

— De la cine ai primit scrisoarea ? am întrebat-o.

— De la o cunoştință \ răspunse pripit.

— De la cine ?

— N-are importanță.

— Poate că are. Pot să văd şi eu ?

Cred că din tonul meu a înțeles că ştiu totul. A scos plicul din poşetă şi l-a aruncat pe pat. L-am luat şi, fără să-l deschid, l-am aşezat pe noptieră.

-— De ce-ai făcut asta ? m-a întrebat cu voce slabă.

— N-ar fi mai bine să-mi explici tu 'antecedentele care mi-au creat o asemenea situație ? Ai putea, de pildă, să-mi spui cum ți-ai petrecut ziua în aşteptarea trenului, cum anume ai fixat întâlnirea cu iu bitul tău V. Corespondați ?

— Da... Pe adresa de la birou, preciza după un scurt timp de gîindire.

O priveam. Părea pierdută, distrusă. Ochii îi exprimau însă hotărîre. Privirea lor nri-a îndîrjit. Căutam cuvinte care s-o lovească, formulări cinice, jignitoare.

— Sînt convins că ai lăsat intenționat plicul — poate vei avea bunătatea să^mi satisfaci şi o curiozitate : cine este misteriosul V. ?

— M-ai întrebat de multe ori. Ştii că acum doi ani, la mare, am făcut cunoştință cu un inginer. Ai jucat cu el table adesea, pe plajă... 11 chema Vasile Elian.

— Dar ăla era parcă din Bucureşti, pe cînd acest V. este din Piteşti.

— A fost transferat. Acolo, la mare, n-a fost nimic între noi. Cînd a plecat — cu vreo săptămână înaintea noastră — mi-a cerut adresa. Am început să corespondăm.

A tăcut. M-a privit rugător. N-am vrut s-o cruț.

— Se pare că lucrurile au avut o anumită evoluție, nu s-au oprit la corespondență...

— Taci ! țipă ea.

— Numai după ce voi avea posibilitatea să te

ud vorbind.

— Ce pot să-ți spun ? Ne-am întîlnit odată, cu eazia unei deplasări făcute la regiune. M-

am bucu-It vevăzîndu-l. Am stat împreună vreo oră... Apoi .p-am întîlnit în seara aceea. Ştii, cînd m-ai aşteptat a redacție...

— Ai fost cu el la birou ?

— Nu, mi-a răspuns mirată. Cum ți-ai putut nehipui ? Ştiam că în zilele de sîmbăită lucrezi pînă ara. Am vorbit cu tine la teleifon, apoi la două şi mătate am luat personalul spre reşedința de re-iune. Am coborît într-o gară mică. Mă aştepta. Am lecat împreună spre pădurea apropiată. Ne-am limbat... Am pierdut trenul de 6. M-am întors cu rmătorul. Tu erai deja acasă.

— Dar ai fost văzută la birou !

— Am trecut pe acolo... Acum ştii tot ! — De ce m-ai mințit ?

— Ce-aş fi putut face altceva ?

— Puteai să-mi spui adevărul şi să accepți divorțul.

— Nu vreau să divorțez !

— Ştiu ! Nu poți renunța la mine. Sînt înduioşat. Şi de ce nu vrei să idivorțezi, mă rog ?

— Nu pot trăi fără tine. Tu nu mă crezi, dar

asta e adevărul.

— Bineînțeles, adevărul adevărat. Pentru că mai .-.int ele nişte adevăruri, despre care nu-mi vorbeşti. Că te-ai culcat cu V. al tău.., şi ai făcut asta numai ți numai de dragul meu... Vezi, ideea asta nu-mi Venise pînă acum...

— Taci, nu-ți bate joc de mine ! Am fost sin ceră, ce mai vrei ?

— Sinceră ? A, da ! Nu ,mi-am dat seama că mi-ai lăsat intenționat plicul cu depeşele.

Am sărit din pat şi într-o clipă am fost lingă ea. Am început s-o pălmuiesc fără milă. Am lovit-o cu înverşunare pînă ce-am obosit. Cînd am încetat s-o lovesc, şi-a ridicat ochii uscați la mine şi cu vocea cea mai firească mi-a spus :

— Iți însuşeşti repede sfaturile. Abia acum cî-teva zile ți-am spus că alți bărbați s^ar fi revoltat, ar fi lovit...

S-a îndreptat spre baie, pentru a-şi pune comprese pe față.

XV

Discuția a avut un efect binefăcător asupra noas-A fost ca o descărcare necesară. Tensiunea a ..Iubit întrucâtva. Emilia îmi vorbea mai des, era mai puțin rezervată. Vreo două zile n-am ieşit din casă. îşi punea comprese pe vînătăile care urcaseră pînă |Ub ochi. Din oră în oră se aşeza în fața oglinzii, itrolînd evoluția petelor întunecate. Vorbeam însă puțin şi numai lucruri oare n-a-au nici o legătură eu problemele noastre. Ne feream amândoi să deschidem o nouă discuție. în ce Vă privea, socoteam totul încheiat. Simțeam o mare uşurare pentru că luasem o hotărâre : vom divorța. „Nu putem rămâne împreună după cele întâmplate" — îmi repetam mereu. Aveam, de fapt, nevoie de această permanentă încurajare, pentru ca să mă obişnuiesc cu ideea divorțului.

Cred că jucam această comedie, spre a mă convinge de fermitatea hotărârii mele. Nu era prea greu, deoarece Emilia *era* lingă mine. îi simțeam respirația caldă, oricând puteam privi linia nasului I) fin, buzele frumos arcuite, umede.

îmi dau seama că totul n-a fost decât un simu-

a, o amăgire. îa adâncul meu n-a existat nici o

Clipă hotărârea despărțirii şi nici gândul de a fi

Vreodată departe de Emilia. Rațiunea însă protesta,

încerca să iasă biruitoare. Fiindcă, rațional, nimic nu pleda pentru o altă hotărîre, nimic nu justifica piv~ lungirea agoniei. Dincolo de rațiune, însă, acționa ceva nedefinit,

insesizabil, o forță oarbă, capabila să anihileze rezultatele judecăților.

într-una din seri, în timpul cinei, Emilia mi-a aruncat o privire jucăuşă — ca atunci demult — şi cu glasul unei fetițe răsfățate îmi spuse :

— Vreau să dansez !

Am fost surprins. Nu atît de dorința Emiliei, ci de impresia ce mi-a lăsat-o glasu] ei. M-au izbit notele false, forțate, ostentația de a face ca totul să pară ca altădată. „De ce n-o fi înțelegînd că acum slntem alții ? O fi oare atît de naivă, încît să creadă că se mai poate reface ceva ? Sau îşi continuă, pur şi simplu, jocul nemilos, adăugind la suferințele existente altele, prin evocarea unor lucruri care cîndva imi-au fost atît de dragi ?" im-am întrebat privind-o cercetător.

— De ce te uiți aşa la mine ? Ai o privire stranie... Dacă nu vrei, nu dansăm, a spus indiferentă.

— Să mergem,!

Am dansat. Tot timpul am avut senzația că sînt un altul. Ca şi altădată, Emilia mă^mbrățişa, lipin-du-se strîns de mine. Mişcările ei ani se păreau indecente, provocatoare. încetul cu încetul, gîndurile m-au părăsit. Trăiam, ritmurile liniştitoare ale valsului. Acordul final a întrerupt vraja, nu înainte de a săruta — involuntar — părul mătăsos al Emiliei. Ca în alte dați. Cred că a impresionat-o spontaneitatea gestului. Zadarnic a încercat să-şi ascundă o lacrimă, strop greu de rouă care i se prelinsese pe față. Am părăsit ringul în tăcere. Pentru amândoi a fost o clipă unică, o clipă în oare lam uitat

brăpastia ce se căsca între noi. Nu ştiam dacă voi (hai trăi una la fel. Brusc trezit din reverie, realitatea m-a zguduit şi mai cumplit. Nici nu ştiu cum mu dat glas durerii; nii-am auzit doar vocea sugrumată :

— Emilia, de ce... ? N-am avut puterea să continuu. Am tăcut.

Era în strigătul acela şi durere, dar şi umilire, dragoste. Emilia a înțeles sau poate a intuit numai .1 vorbele au izbucnit fără vrerea mea. Şi-a ațintit re mine oc'hii-i trişti, rugători parcă. N^a răspuns.

In zilele ce-au urmat m-am surprins adeseori re-.i'imd acea clipă din timpul dansului, ca şi cum ainte n-ar fi fost parcă nimic. Greşesc. De fapt am mai retrăit-o niciodată. O evocam doar. Mă ui-mea posibilitatea uitării totale din clipa aceea unică. Cit aş dori oa uitarea să dăinuie de-a pururi! Dar revin, nechemate, în cele mai mici amănunte, în-liimplările ultimelor luni. Pe ele ştiu că nu le voi uita niciodată. Uitările nu sînt decît popasuri scurte pc calea presărată cu astfel de suferințe.

Prezentul mi se înfățişează ca timp deja pierdut, iar viitorul ca timp ce urmează şi el să fie pierdut. E unul şi acelaşi lucru. în permanență poartă cu el semnul minus, apropiindu-i scadența Inevitabilă : momentul cînd nu va mai rămîne nimic.

De ce atunci toate acestea ? De ce ? întrebarea Oere necontenit răspuns. Nu se află nicăieri nici unul. Există doar realitatea. Ea nu trebuie nici explicată, nici disecată. Fiindcă totul pare a fi clar. Dar, pentru mine, întrebările ascund totuşi o speranță nemărturisită.

Am început să mă detest chiar, fiindcă mă las co pleşit de suferințele mele. „E de necrezut ca un onn sănătos — îmi spun — să tînjească după ceea ce nu | este şi nu poate fi. Insă nu pot scăpa de tentația de a merge mai departe, de a sorbi, în stropi micii, licoarea amară ,a unui pahar fără fund. Ştiu, e inuman ceea ce fac. Ştiu că nu trebuie făcut...

...Pe geamuri se preling dire de *apă murdară. îşi s jir şese drumul pe suprafața netedă, apoi dispar. Durerea mea tălăzuieşte în valuri. Nu dispare niciodată. Un val e urmat mereu de altul...*

Cele trei săptămâni de concediu, la Sinaia, se apropiau de sfîrşit. Ploua. Ploua mărunt. O ploaie de toamnă. Rece. Tot timpul Emilia se afla în jurul meu. Numai pleca singură în oraş. Am cumpărat împreună biletele de la biroul de voiaj. în ajunul plecării, după-amiază, Emilia şi-a amintit că n-a trimis ilustrate unor prietene. Fără altă explicație a pornit spre poştă. Singură.

„Se duce la post-restant" — mi-am spus. Făcînd constatarea — în mod cu totul inexplicabil — am rămas calm, nepăsător. M-am dezbrăcat şi-am început să răsfoiesc o revistă ilustrată. Priveam absent fotografiile. Nici nu încercam măcar să descifrez imaginile amalgamate într-o paginație fantezistă.

Emilia s-a întors peste vreo două ore. Era îmbujorată. Făcuse drumul pe jos. A încercat o mină veselă dar şi enigmatică în acelaşi timp. Mima, era vădit, spre a fi observată. S-a dezbrăcat, şi-a aşezat lucrurile, cumva afectată de tăcerea mea. Continuam să răsfoiesc revista. Ridieîndu-mi ochii i-am citit pe față decepția, mustrarea mută. Se înşelase în aş-

plarile ei. Mi-am dat seama că ar fi dorit s-o feb ceva, să mă interesez unde a fost. Au trecut alte minute. Pe chip i se citeau acum nupărarea, nemulțumirea. „Se simte jignită de indiferența mea" — am constatat cu satisfacție acidă, m impresia că eram absorbit de răsfoirea revis-li'i, dar în realitate urmăream fiecare 'mişcare, îie- schimbare de pe fața Emiliei. S-a trîntit pe patul alăturat. A luat o carte şi a încercat să citească. Deodată a trîntit-o şi s-a întors furioasă spre mine. Ochii îi scăpărau de mînie.

— De ce taci, de ce nu vorbeşti? Nu te intere-|ează de ce am fost la poştă ? Spune \ Spune odată ! Țipa isteric N-am văzut-o niciodată aşa de ieşită din fire. Îmboldit de dorința de a o înjosi, am adoptat iarăşi tonul ironic, pe care nu-l putea suferi. — Dacă ai să-mi spui ceva nou, mă interesează

Ai într-adevăr ceva nou ?

In ochi i-a sclipit acelaşi fulger de ură pe care

i l-am văzut şi atunci pe peronul gării, eînd sosisem

din sanatoriu. Un fulger scurt. Apoi, ca prin farmec,

trăsăturile împietrite i s-^au destins şi mi-a răspuns

rece, neutru, cu o ascunsă bătaie de joc în glas.

— Ai ghicit. Am ceva nou. Nici nu-ți imaginezi. Aim *două* scrisori de la post-restant. Iată-le... Spu-nîndu-mi acestea, mi-a întins două plicuri, apoi a continuat : După cum vezi, nici n-am desfăcut plicurile. N-am fost curioasă. îți las ție plăcerea asta. Şi încă ceva pe gustul tău, adică nou. I-am trimis o scrisoare. Acum ştii tot \

— I-ai scris ?!

— Da !... După cum văd, noutățile mele te înviorează.

— Noroc că n-ai des astfel de crize de sinceritate. Altminteri, cine ştie unde m-ar duce veşnicele „înviorări"...

— Nu citeşti scrisorile ?

— Nu!

— De ce ? Nu eşti curios ? Ai putea afla astfel că nu i-am trimis nici un răspuns pînă azi.

— Nu le citesc.

— Bine !... A luat cele două plicuri şi le-a rupt bucățele. După care, cu glas blînd, rugător aproape, a continuat : l-am scris azi. Numai oîteva rînduri. I^am spus că ştii tot şi l-am rugat să mă lase în pace.

— Iți mulțumesc' M-ai înduioşat...

— Taci, nu fi cinic ! Nu-ți sade bine... Nu-ți cer să uiți... Dar priveştenmă oa pe o femeie pe oare acum ai eunoseut-o... Sau pe oare albia ai s-o cunoşti...

N-am rezistat dorinței care nu m-a părăsit, de fapt, niciodată. Cuivintele ei m-au înduioşat. Nu ştiu de ce, dar în acele momente m crezut-o. Am sărutat-o îndelung. Strîngînd-o în brațe simțeam cum dispare, ceva în tenebrele trecutului, dispărea poate ceea ce nu eram nici eu şi nici ea, ci eu şi cu ea împreună, aşa cum am fost cîndva...

Cînd, în zori, coboram spre gară, ne țineam de braț. Eram senini. Dar cîrtd trenul s-a pus în mişcare, primul gînd care m-a fulgerat a fost că las şi aici un semn al suferinței mele. Al doilea oraş în care las astfel de urme... Vor mai fi oare şi alte popasuri care mi se vor întipări astfel în amintire ?

XVI

întors din concediu, la redacție mă aştepta o si-uație nu tocmai plăcută. Urma să se discute în co-egiu calitatea unor materiale apărute în ziar. Prin-N acestea se afla şi o cronică teatrală semnată de

line.

In cronică se critica consiliul artistic al teatrului, pentru includerea piesei în repertoriu. Am scris că piesa este schematică, cu situații melodramatice. Criticam şi regia care nu izbutise să valorifice puținele calități ale piesei, ingroşînd parcă anume defectele B. Regia spectacolului era semnată chiar de directorul teatrului. Reacția a fost promptă. Directorul, spre deosebire de alte dați, n-a încercat să pozeze în chip de victimă, de artist neînțeles. A recurs la o stratagemă mai subtilă. A acuzat, pur şi simplu, redacția de lipsă de orientare politică, ținîndu-i un logos binevoitor lui Mănoiu. Seiful a fost nevoit să promită directorului că va discuta problema în redacție, după revenirea mea din concediu.

Fornăind şi împăunîndu-se plin de importanță, Mănoiu îşi începu expunerea.

— Aşa nu mai merge, tovarăşi... Am dat dovadă de lipsă de orientare, publicînd cronica aceasta. Am criticat fără spirit de răspundere. E o atitudine pe care nici nu ştiu cum s-o caracterizez. Ce are de spus tovarăşul Albu ?

— Dumneata ai citit cronica înainte de publicare, i-am amintit.

— Da, dar...

— N-am intenția să fac răspunzător pe altcineva. Ți-am spus într-o doară. Şi pentru că-mi ceri părerea, iat-o : consider că nu este vorba de nici un fel de lipsă de orientare politică. Ce s-a criticat ? Faptul că s-a jucat o piesă nerealizată. Nu a fost jignit nimeni, sub nici o formă, ci, pur şi simplu, a fost criticat un autor pentru o nereuşită. Mă îndoiesc că aceasta ar însemna lipsă de orientare. Sîntem obligați, şi dumneata susții acelaşi lucru, să fim loiali față de cititori. Nu putem spune despre o piesă că e bună, din moment ce are carențe grave. Dacă într-adevăr putem vorbi ide lipsă de orientare, apoi aceasta s-a manifestat din partea teatrului local. Nici un alt teatru din țară n-a inclus piesa în repertoriul său. Şi aceasta spune ceva.

— Trebuia să procedăm mai cu tact, spuse Mănoiu.

— Am procedat ca şi în cazul altor zeci de piese, mi-am spus sincer părerea. Atîta tot.

— Trebuia să lăsăm mai întîi revistele şi ziarele centrale să scrie, apoi să ne orientăm, zise Mănoiu plin de tact.

— A fost o premieră locală. In afară de ziarul nostru, nicăieri n-a apărut nimic despre premieră. Aşteptam degeaba...

— Ce părere au ceilalți ? s-a adresat Mănoiu membrilor colegiului.

Nimeni n-a fost de părere că articolul nu trebuia publicat. Mai mult sau mai puțin direct, fiecare

susținut cronica. Toți văzuseră piesa, în afară de iîiioiu. Vlad fusese chiar vehement în cuvin tul

— Nu pot fi de acord cu felul în oare se dis-mtă aici. In loc să se analizeze temeinicia criticii CUite, dacă ea este justă sau nu, se fac etichetări, trag concluzii pripite...

— Dar n-am tras nici o concluzie î îl întrerupse

Mănoiu.

— însăşi punerea în discuție, în forma în oare | a făcut, lasă să se înțeleagă că ar fi existat o anumită tendențiozitate din partea cronicarului.

Aproape supărat că nu fusese înțeles în bunele lui intenții, Mănoiu a pus capăt discuției, promițînd C& „situația va fi temeinic analizată". Ştiam că aceasta, în accepțiunea lui, nu însemna altceva decât amînarea lucrurilor. De această dată, însă, nu s-a în-tîmplat aşa. Ne-am înşelat.

La eîteva zile Chiar a aivut loc adunarea generală de partid pentru alegerea noului birou al organizației de bază. Eram prezenți nouă membri de partid. In darea de seamă, ajumgîndu-se la analizarea lipsurilor, s-a ridicat din nou problema „lipsei de orientare a tovarăşului Albu". De această dată „analitic". Se arătau cauzele : lipsă de modestie şi spirit autocritic, apoi se făceau o seamă ide considerații. Pe ~curt, s-a făcut „un caz".

După expunerea dării de seamă, secretarul co-itetului orăşenesc de partid, care participa la şedință, a pus o întrebare :

— Cînd s-a introdus în darea de seamă problema cronicii teatrale ? Cînd am citit-o, alaltăieri, nu se pomenea nimic despre asta.

— Abia ieri, i s-a -răspuns. Ştiți, după ce ați citit dumneavoastră darea de seamă, a avut loc o şedință de -colegiu, unde tovarăşul Albu a fost aspru criticat. La propunerea tovarăşului Mănoiu ne-am gîndit că e bine să discutăm această chestiune în adunarea generală.

— Bine... Hai să discutăm, spuse secretarul comitetului.

Mănoiu nu se simțea de loc în apele lui, deşi se făcea că nu observă nimic, că este preocupat numai de urmărirea rotocoalelor de fum pe care le lansa...

în timp ce ascultam expunerea „cazului" meu, mă simțeam cuprins de o revoltă surdă, dar mă ho-tărîsem să nu iau cuvântul. In ultima vreme, nervii îmi slăbiseră. Mi-era teamă e-aş putea avea vreo ieşire necontrolată. Mă liniştea convingerea că cei de rea credință vor fi traşi la răspundere de adunarea generală. După întrebările puse de secretarul comitetului orăşenesc m-iam hotărît să iau şi eu cuvîntul. Am repetat în linii mari cele ce spusesem la şedința de colegiu. Ceilalți membri de partid mi-au dat dreptate, iar în concluzii, secretarul comitetului orăşenesc a considerat că acuzațiile ce mi se aduceau erau nefondate şi că procedeul este incompatibil cu practica muncii de partid.

Am plecat cu inima uşoară de la adunarea generală. Simțeam mulțumirea omului care fusese înțeles de cei din jur. O clipă m-am gîndit să-mi deschid inima şi în privința a

ceea ce mă frămîntă. O clipă numai ! Mi se părea însă imposibil, absurd, să vorbesc despre viața mea şi a Emiliei. Cum voi mai putea trece oare la braț cu Emilia pe străzile oraşului ? Ce-ar spune despre noi cei ce ne cunosc taina ? Nu, nu pot! Chiar dacă vom divorța, ne vom folosi |t cu totul alte motive. Ar fi nedemn să înfățişez 1 uimii umilirea mea...

Adela mergea alături ide mine. Plecaserăm împreună de la redacție. îmi spusese probabil ceva, dar mi fusesem atent. Mă privea contrariată.

— Unde te gândeşti ? Te-am invitat undeva.

— Unde ? am întreba t-o mirat.

— La mine. împlinesc 29 de ani. Te aştept di-seară, cu Emilia. Nu vor fi decît cîțiva cunoscuți. Fără protocol. Vii ?

— Da... Ai deja 29 de ani ? Erai o puştoaică atunci cînd ai venit în redacție... Am îmbătrânit.

— Au trecut nouă ani...

Continuam să mergem alături. Am ajuns în apropierea casei ei.

— Vreau să fiu primul oare te felicită. Dar aşa, fără un şpriț, nu văd cum. N-are farmec. Mă inviți acum la tine ?

— Hai !

în grădinița din fața casei trebăluia de zor mama oi. A intrat ou noi în casă, ne-a adus o sticlă cu vin, apoi a ieşit spunând că mai are ceva de făcut in

grădină.

Am rămas singuri. Adela a turnat în pahare. Am ciocnit, dar nu ştiam ee să spun. De cînd mă vizitase atunci la sanatoriu, mă simțeam stingher în prezența ei.

— îți doresc mulți ani fericiți, Adela, am rostit fraza banală, golind paharul. Apoi, ca şi cînd mi-aş fi adus aminte de ceva, am îmbrățişat-o. Am vrut

s-o sărut. S-a ferit. Eschiva ei m-a întărîtat. Am strîns-o cu putere. S-a lăsat sărutată. Apoi m-a sărutat şi ea. Cu un fel de disperare.

— Acum du-te, trebuie să mă pregătesc, îmi spuse ea, în timp ce se desprindea din îmbrățişare.

Mnaim îndreptat spre casă. Treoînd prin fața unui restaurant rn-am auzit strigat. Era Taică. Observîn-du^mă prin fereastră ieşise după mine.

— Vaier, hai la un pahar. E şi şeful.

De cum am intrat, l-am zărit pe Mănoiu la o masă de lîngă fereastră. Mi-am dat seama de îndată că băuse. Era melancolic. Țigara îi atîrna în colțul gurii.

— Să ştii că s-a înțeles greşit toată 'Chestia, mi-a spus el, silabisind cuvintele.

— Lasă asta, i-am curmat chinul de a se destăinui. Am intrat numai pentru cîteva minute.

Taică a încercat să reia acelaşi subiect. îndruga verzi şi uscate, în timp ce-mi sorbeam coniacul. I-am lăsat în restaurant.

Se făcuse tîrziu. Am grăbit paşii. „Pînă ce se va găti Emilia, ne-apucă miezul nopții" — mă gîndearn, în timp ce scoteam din buzunar cheile apartamentului. Înainte însă de a introduce cheia în broască, mi-a deschis Emilia. Am rămas mirat. Era pregătită pentru a ieşi în oraş.

— Te aşteptam, spuse ea zîmibind. Adela va crede că am uitat de invitație.

— De unde ştii că ne-a invitat ?

— I-am spus eu, s-a auzit vocea Evei din camera alăturată. Nu te bucuri ?

— Ba da, i-am răspuns sec.

108

M-am schimbat. Zărindu-mă, **Eva a** remarcat, '^r^ST^^^ata verde cadou de la Eva de ziua mea. Emilia nu părea ide loc încmtata. - Să mergem, spuse ea fără chef.

XVII

[Negurile de pe creste coboară tot mad des, stăruie tot mai mult deasupra oraşului din vale. Dimineţile sînt reci. Burniţează mărunt. Iarna se apropie cu paşi repezi. Iarna calendaristică ; cea reală, aici între munţi, şi-a anunţat de mult sosirea. Plafonul jos de nori suri, fără vreo spărtură luminoasă măcar, mă oboseşte ; am sentimentul că mă va acoperi pentru totdeauna. Nu aştept soarele de primăvară. *Ştiu* că el va veni, că razele lui vor încălzi din nou. Simt însă că pentru mine va continua învolburarea norilor cenuşii, ce-mi atârnă greu deasupra capului. Ii privesc cu ură, dar şi cu teamă.

Încerc să mă conving că dispoziţia mea nu e altceva decît o stare de oboseală, cu nimic justificată aparent. Două luni am fost în concediu. Iar în restul timpului nu am reuşit să fac prea mult. în orice caz, mult mai puţin, în comparaţie eu anii trecuţi. Niciodată nu m-am plîns ide oboseală. Poate că acum este altceva, o deznădejde mută, pe care refuz să mi^o mărturisesc.

Raţiunea mă îndeamnă la echilibru, la un mod — într-un fel — nou de a trăi. „Nu trebuie să mă gîndesc la Emilia mai mult decît *înainte"* — îmi spun adesea. Citesc, scriu, joc popice, văd spectacole. Fac totul de-a valma, în speranţa că gîndurile îmi vor fi distrase, că voi scăpa, de obsesiile mele.

Dar e suficient să iau o carte în mînă, pentru ca printre rînduri să zăresc scrisul Emiliei, versurile acelei poezii pe care, fără să vreau, am învăţat-o pe M rost. „Mi-a dat inima lui — eu, lui pe a unea / Şi nu m-aim plîns de ce-am făcut vreodată..."

în elanul pe care încercam să-l iau pentru a lansa bila pe pistă, cu ochii aţintiţi asupra popicelor, mă surprindeam cu gîndul la acea după-amiază din Sinaia, când părăsind popilcăria ani găsit scrisorile în cameră. O dată m-am oprit. Braţul încordat pentru a arunca bila a căzut inert. M-am oprit buimac, să |»cult glasul din mine, oare repeta sacadat : „Mi-a dat inima lui — eu, lui pe a mea / Şi nu tn-am plîns de ce-am făcut vreodată". Ascultam cu atenţia încordată. Treptat mi-am dat seama că glasul nu era al meu. Era al Emiliei... Nu ştiu cît a durat halucinaţia. Cei din jur mă priveau uimiţi. Cu o forţă furibundă, în oare am concentrat toată deznădejdea, toată umilirea, am aruncat orbeşte bila. Câteva bătăi din palme ni-au readus la realitate. Mi-am aruncat ochii spre capătul pistei. Cele nouă lemne erau

culcate la pămînt.

„Evident, îmi pierd controlul" — mi-am spus în ziua cînd, printre rândurile unei cronici teatrale, pe care o reciteam înainte de a o da la dactilografiat, am zărit primele cuvinte ale poeziei ce mă urmăreşte. Nu pot scăpa de ele.

Sînt neputincios în faţa avalanşei de gânduri ce se prăbuşesc asupra mea. Mă învinovăţesc pe mine însumi, pentru că Emiliei, de fapt, nu-i mai pot imputa nimic. Se pare că Sinaia a fost punctul terminus în aventura ei. Uneori observ cu satisfacţie

încercările ce le face pentru a reedita viața pe oare

o duceam *înainte.* Alteori, aceste tentative mă scot din sărite, pentru că văd în ele numai încercarea de a falsifica realitatea. Tactul Emiliei mi se pare mult prea studiat, ca să nu ascundă ceva. Suspiciunea, acuzarea poate pe nedrept mă fac să mă izolez tot mai mult. „E singura cale totuşi care-mi permite să preîntâmpin eventualele ieşiri violente sau jignitoare, atunci cînd comportarea ei mi se pare anume regizată" — mă justific față de mine însumi.

La începutul lunii noiembrie, de ziua naşterii mele, Emilia a ținut să-mi facă o surpriză. Eram de serviciu în acea seară. La aniversare nu mă gîndi-sern de loc Pe la ora 8, Emilia mi-a telefonat. Mi-a spus că, de îndată ce termin, să mă duc acasă. N-a vrut să-^mi spună de ce.

Am încercat să-mi imaginez cam ce-ar putea fi. „Te pomeneşti că e de acord cu divorțul" — mi s-a înfățişat ideea într-o străfulgerare. Nu-mi pot explica de ce, însă fără nici o opoziție am luat drept bună presupunerea. „Asta e ! — mi-am zis mai departe. Nu e nici o grabă. Poate sănmi spună şi mîine dimineață".

Am plecat la restaurant. Singur. „Dacă nu mi-ar fi telefonat, m-aş fi dus acasă. A dat greş" — am constatat satisfăcut.

Comandasem un grătar şi un coniac. în aşteptarea fripturii am început să frâng între degete cîteva scobitori, aşezmdu-le apoi pe masă în forme geometrice. Deodată, în spate, am auzit glasul Emiliei. Se simțea din vibrațiile vocii că îşi stăpâneşte cu greu lacrimile.

— De ce n-ai venit acasă ?

— Seara nu-mi plac discuțiile importante, i-am răspuns tăios.

M-a privit cu ochii umezi, dar zîrnhind. înveseli Ui, de parcă mi-ar fi ghicit temerile, a continuat

domol :

— Nu e nimic important... Adică este. Dar nu o discuție. Azi e ziua ta. Sânt la noi Maxim, Alexiu, cîUva prieteni. I-am invitat fără ştirea ta... Am telefonat încă o dată la redacție. Mi s-a spus că ai plecat de mult. Ştiam că te găsesc aici. Lor le-am :;piis că mă duc să te iau cu... forța...

Mi-a fost o ruşine cumplită. N-^am ştiut ce să-i Ipun. A observat. Mi-a venit în ajutor.

— Să impărțim coniacul pe care-l ai în pahar. .' t| ciocnim... Pentru ce ?

— Pentru ce vrei tu !

— Bine, dar îmi spun dorința numai în gând. Altfel risc să-mi ții vreo cuvântare despre ceea ce

anină... fericirea, a încheiat rîzînd. întâmplarea m-a mişcat. M-am hotărât atunci să gândesc altfel, să nu văd în toate gesturile Emiliei prefăcătorie. A fost o hotărâre determinată de elanul

o noi clipe.

Dar elanul a pierit, poate chiar în clipa următoare. Continui să-mi rumeg bănuielile, să le întorc pe o față şi pe alta, încurcîndu-mă în ițele unor urzeli imaginare. „Realitatea *actuală* le neagă, dar pot găsi confirmare în experiența *trecută"* — caut sa susțin într-un chip ciudat valabilitatea unor ipo-teze plăsmuite.

...Ace minuscule de gheață săgetează văzduhul.

La lumina lămpilor de neon, ele par giuvaere
strălucitoare.
Simt şi eu ghețurile. Cu toată ființa mea.
Ace fără strălucire. Le lipseşte lumina.

Scriu. Fac un lucru fără rost. Toate aceste hîrtii le voi rupe. Sau poate le voi păstra, pentru a-mi aminti de zile şi nopți, de zori şi amurguri dureroase. Nu e nevoie de aceste file. Durerile rămîn adînc săpate în ființa noastră. Scrisul mă liniştește. Filele iau asupra lor o parte din povara mea. Ce-ar spune Emilia, dacă ar citi aceste pagini ? S-ar putea ca vreodată, peste ani, să i le arăt. Atunci oînd tinerețea va fi departe de noi, oînd vom aştepta în linişte moartea care să ne învăluie în giulgiul ei pentru totdeauna. Nu, n-am să fac aşa ceva. Ar fi prea crud. Nu poți cere unui om ca pentru o greşeală săvîrşită să pătimească de-a lungul vieții, să plătească chiar şi în acele ultime zile de împăcare resemnată.

Dacă voi simți cîndva că rana începe să se cicatrizeze, voi distruge aceste file, mărturii ale unui vis distrus. Nu le va citi nimeni. Cuvintele, frînturi de durere, vor rămîne taina mea, vor trăi în mine.

Cu cîteva zile înainte, Emilia a venit în camera mea. Era somnoroasă. în cămaşa de noapte dantelată, cu ochii ^albia deschişi, făcea impresia unui copil bosumflat. Mi s-a cuibărit în brațe. Am întors fila umplută pe jumătate.

— Ce scrii ? In fiecare dimineață iei cu tine hîr-tiile. Pînă acum nu făceai aşa. Pînă acum, eu eram prima ta cititoare. Apoi urma dactilografa. E secret ?

— Nu. E o povestire, am răspuns.

— Despre ce ?

— Despre... viață.

— A cui ? mă întrebă CU sprîncenele puțin ridicate.

— Ştiu eu ? A noastră, a altora... Trăim cu toții. Flecare în felul său... De altfel, nu m-am inspirat (lmtr-un fapt concret.

— Vreau să citesc povestirea.

— Cînd o termin...

— Bine... Ştii ce, nu mă mişc de aici pînă nu !' hotărăşti să vii la culcare. In dormitor. Nu în camera asta nesuferită, spuse cu glas de fetiță răz-

tită.

Am urmat-o în dormitor. Eram obosit. N-aveam Initore s-o contrazic. Ne-am culcat. S-a lipit de mine. R11 a luat mîna şi mi-a pus-o pe sînul dezgolit.

Peste puțin timp i-am auzit respirația uniformă. Doi-inea. Multă vreme n-am putut închide ochii. După ce orologiul din tumul apropiat bătuse de două ori, somnul a pus stăpânire pe mine. Visurile nu au fost însoțite de cortegiul unor ființe fantas-O haită imensă de chipuri hidoase, ca în caricaturile lui Goya, cu coarne şî copite, contorsionate In cele mai groteşti poziții, mă înşfăcau de mîini şi de picioare, zvîrlindu-mă, în ritmul îndrăcit al II nor tobe bubuitoare, oînd spre 'tăriile necuprinse, CÎnd în neantul ce se deschidea sub labele ființelor care pluteau în văzduh. îşi însoțeau gesturile cu urlete de fiară : „în-cor-no-rat... în-car-no-rat..." In toiul orgiei, pentru o clipă şi-a făcut apariția un chip eteric, luminos. A deschis gura. Aşteptam cu nesaț, cu speranță, cuvintele pe care le va rosti ființa de o frumusețe nepămînteană. M-a uluit în acel haos candoarea şi sinceritatea priviri-r ei. Glasul nu l-am auzit. A fost acoperit de bă-ăile asurzitoare ale tobelor. Hîdele creaturi s-au re-

pezit la viziunea dătătoare de speranțe. A dispărut. Labele păroase, unele cu gheare, altele terminate prin copite îşi continuau mişcările convulsive. Eram în stăpînirea lor...

— Vaier, eşti bolnav ? am auzit în întuneric, ca venind de departe, glasul Emiliei.

Te zbuciumi atît de mult, Vaier, dragul meu ! Din cauza mea nu-ți face griji... Te iubesc...

Ultimele cuvinte s-au auzit siab de tot, ca ecoul unui suspin. în timp ce le rostea, Emilia a adormit.

XVIII

Decembrie, cu tot cortegiul lui de vînturi reci şț ninsori, s-a abătut asupra oraşului dintre munți. [1] laşele întncotoşmănate în veşmînt de nea sînt liniş-. bite. In nopțile geroase nu se aude decît şuierul vîn-tului. Totul doarme. Sau pare că doarme. Vrajbele nu dorm niciodată. Durerile sînt treze mereu. Şirul încercărilor viitoare pândeşte, aşteaptă clipa eînd să. si- arunce asupra pradei, pe care hazardul i-a scos-o în cale.

La lumina gălbuie a lunii, peisajul pare de basm., '/orile, însă, împrăştie vraja. Neaua de pe acoperi-țUri nu e albă, e mai degrabă cenuşie. Amestecată cu praful de cărbune, zăpada capătă o culoare dezolantă, apăsătoare.

Dimineții le, zăpada murdară, înghețată scrîşneşte crîncen sub picioare. Drumul până la redacție mi se pare lung, nesfârşit. Zilele se desfăşoară la fel : citirea materialelor, organizarea celor patru pagini, şedința operativă pentru discutarea planului numărului viitor. Nici o schimbare. Adică a fost una singură. De o săptămînă, Mănoiu nu mai e redactor-|el A fost trecut într-o -altă muncă. în locul lui încă. nu a fost numit nimeni. Schimbarea trece neobservată. Aşa cum a trecut şi prezența lui Mănoiu, cât timp a fost în redacție. Poate Taică îi simte lipsa.

A pierdut primul cititor al paginii-magazin, pe care o redactează.

Nu s-a ținut nici o şedința. Secretarul cel nou al comitetului orăşenesc de partid ne-a anunțat că Mă-noiu a primit o altă sarcină. Atîta tot. Nimeni însă nu s-a întrebat de ce anume a fost schimbat Mănoiu. Toată lumea ştia. Explicațiile n-ar fi avut nici un rost. Numai Vlad spuse într-o zi :

— Ai să rîzi, dar mie, într-un fel, îmi lipseşte. De-a lungul anilor m-am obişnuit într-altît cu priveliştea pe care o oferea şeful, încît acum îmi se pare că a dispărut ceva.

— Crezi că numai atit a dispărut ?

— Nu, spuse Vlad gmditor. Cred că odată cu el dispare şi o anumită mentalitate din redacție.

în ziua cînd s-a anunțat schimbarea, Taică nu-şi găsea locul. Trecea dintr-o secție în alta, fără nici o treabă. Pe la prînz, cînd ştia că se terminase în linii mari ziarul, şi-a făcut apariția în biroul meu.

— Ce zici ? îmi puse el întrebarea.

— Despre ? m-am făcut că nu pricep. Taică a rămas descumpănit.

— Păi, plecarea şefului... Acum ce-o să fie ?

— Tu ce crezi ?

— Ne-a pus Dumnezeu mîna în cap, dacă ne vine vreunul aşa...

— Cum ?

— Arțăgos sau mai ştiu eu oum...

— Cui îi porți de grijă, Taică, ție sau altora ?

— Dacă mă iei aşa, mai bine tac.

— N-am spus asta. Dar, de vreme ce nu ştii cine va veni, nu trebuie să-ți faci

dinainte griji. Vei avea tot timpul să vezi dacă ți-a pus Dumnezeu mîna în cap, sau ba.

In ce mă priveşte nu m-aş fi supărat de loc dacă Voiul ar fi fost schimbat ceva mai tîrziu. Nu de alta, dar în a doua jumătate a lunii decembrie avea loc, In Capitală, un instructaj. Dura zece zile. De la conflictul de partid mi se comunicase că trebuie să plec eu.

La început mă bucurasem. Dar, treptat, teama ICeea inexplicabilă mă cuprinsese din nou. „Se va liilîmpla ceva". Cuvintele îmi zvîcneau obsedant în III'ier.

Emilia, auzind vestea, a pornit să se răsfețe :

— Instructajul începe luni. Vreau să merg şi eu I două zile. Am lucrat duminica trecută. Sknbătă

i cere zi liberă. Aranjează să plecăm vineri seara. I-am promis că voi încerca. „Să nu-i stric cheful" m-aim justificat în sinea mea. Deşi doream să

ină cu mine. Am plecat împreună. In tren n-a ațipit toată

oaptea.

— In ultimul timp eviți să vorbeşti cu mine... totdeauna îți găseşti cîte ceva de lucru. Acum

-ai ce face...

— Dar ajungem obosiți la Bucureşti, am pro-stat.

— Nici o grijă ! încă nu sîntem la vîrsta cînd ă ne plângem de o noapte pierdută. De altfel nici -o vom pierde... Vom face un schimb util de pâri — ca în cercurile diplomatice.

— Te ascult, am spus resemnat.

— Am trei lucruri de lămurit. Primul : mi-ai orbit de divorț şi eu am refuzat. Te-ai întrebat e ce ?

Am dat din cap că nu, deşi nu o dată încerca-să-mi explic mobilul refuzului ei.

— Bine, te cred. Să procedăm prin eliminare. Sînt tînără şi frumoasă. Deci nu e vorba de teama că voi rămîne singură în viață. Eşti de acord ?

— Să zicem...

— Nu pari prea convins, dar să mergem mai departe... Nu poate exista nici suspiciunea că m-ar lega de tine interese materiale, fiindcă pot trăi foarte comod chiar din salariul meu. Nu ?

— Să zicem...

— înseamnă că la tine „să zicem" exprimă convingere, pentru că de ultimul argument nu te îndoieşti... în sfîrşit, ee-ar mai rămîne ? Un singur motiv, şi te rog, Vaier, să rnă crezi, acesta este cel adevărat : țin la tine nespus de mult !

— într-un fel absolut personal, am replicat tăios. Ce nu faci tu de dragul meu !...

— Ții mereu să mă jigneşti ?

Mă enervasem. Nu-mi puteam explica refuzul Emiliei, dar argumentarea ei mă scosese din sărite. Clocoteam. „Mă iubeşte atît de mult, încît de dragul meu se culcă cu altul... Mă crede tîmpit" — am constatat din ce în ce mai furios.

— Caca te enervezi... despre celelalte două probleme nu-ți mai pomenesc... Aş fi vrut să-ți explic cum de s-au putut întîmpla toate, să vezi...

— Crezi că mă interesează chiar ? i-am retezat-o mînios.

A tăcut. Din cînd în cînd o auzeam suspinînd încetişor. N^a mai vorbit nimic. Nici n-am dormit. Stăteam întins pe patul îngust. Aşteptam cu înfrigurare zorile, să alunge

nălucirile. Simțeam o strîn-gere de inimă, un regret întîrziat. „N-am procedat bine. Ar fi trebuit s-o las să vorbească. S-ar fi simțit într-un fel purificată".

Ştiam că nu doarme. Ar fi trebuit s-o îndemn iicum să se destăinuiaseă, să-i fi spus un cuvînt cald. Nu-l găseam. Simțeam chiar nevoia s-o ascult. Dar m-am învăluit în tăcere. Crusta groasă de orgoliu şi obidă, de revoltă şi resemnare, nu m-a lăsat să ajung la ea. Cred că a fost unul din momentele care a adîncit prăpastia dintre noi. Refuzasem să apuc inîiia întinsă spre mine...

Mă oprise orgoliul, umilința îndurată. Am înțeles că şi Emilia era îndurerată. Am trecut însă peste suferințele ei. Rațiunea protesta împotriva intoleranței, dar eram prea slab pentru a-mi învinge egoismul, pentru a sparge crusta de gheață care m-a ICoperit. Aşa a trecut încă o noapte, o noapte care in- a aruncat şi mai departe unul de celălalt...

Dimineața ne-am îmbrăcat, fără să scoatem Vreun cuvînt. Prin fereastră priveam cîmpia moho-nla, pe care-o lăsam în urmă. în zare se ivea silueta marelui oraş. Ne aştepta, cu furnicarul său de oameni.

Noi doi eram singuri, nu ne găseam, poate nici nu ne mai căutam. Gîndurile noastre alergau paralel, fără să se mai întâlnească. Viețile sînt pirea ICurte, pentru a putea ajunge la întîlnirile propriile ii' noastre gînduri.

A trecut încă o noapte...

XIX

Cele două zile petrecute cu Emilia în Bucureşti au fost mai puțin încordate decît m-aş fi aşteptat, după întîmplarea din tren. Am căutat amândoi să fim senini, să ne înțelegem dincolo de cuvinte. E-milia era mai tandră, se apropia de mine cu dezinvoltura unei amante, dornică să-şi amețească iubitul cu parfumul trupului ei, cu rafinamentul pe -care îl are femeia în dragoste.

...Privesc acum în noapte şirul nesfârşit de felinare care duce undeva, poate spre obscuritatea viitorului, viitor în care nu există voința de a trăi. în preajma mea simt că totul e mort. Nimic nu mai are valoare. Tot ceea ce mi-a fost atît de apropiat mi se pare azi o învălmăşeală de obiecte cu totul străine.

Cît de mult o urăsc pe Emilia pentru cele două zile ! O ură crâncenă, gata să înghită totul prin revărsarea ei. Clipe de dăruire mincinoasă, menite să ascundă veninul ce va dăinui pentru totdeauna...

...Aud parcă clinchetul cristalin al paharelor. Altădată aş fi spus că a sosit Anul Nou. Urări de fericire răsună dincolo de ferestrele luminate.

Clinchetele vin de departe. Din alte timpuri. Acum, un singur cuvint se repetă ritmic : ură.

In cea de-a şasea zi de când mă aflam in Bucureşti i^am telefonat Emiliei. Era bucuroasă.

— Am să-ți fac o surpriză de Anul Nou, i-am spus.

— Cînd vii ? m-a întrebat ea.

— Peste vreo trei-patru zile. încă nu ştiu.

— Te aştept... Am să-ți fac şi eu o surpriză.

Cu o zi înainte îi cumpărasem Emiliei un inel de aur. Foarte frumos lucrat. Ştiam că se va bucura. Nu mi-a spus niciodată, dar privirile o trădau ori de câte ori se uita în

vitrina magazinului. în cele două zile am trecut de mai multe ori pe acolo. De fiecare dată s-a oprit. Privea îndelung inelul. Era scump. Peste două mii de lei. M-am împrumutat de bani. Aşteptam cu nerăbdare copilărească să i-l pun pe deget. Credeam că astfel îmi voi răscumpăra vina de a mă fi purtat urît cu ea în tren. Simțeam satisfacția bucuriei pe care o va încerca Emilia. O vedeam aievea, privind cu ochii uimiți, împăienjeniți de emoție...

„A te bucura sincer înseamnă a fi aproape de a" — cam aşa îmi spusese Adela. Poate avea dreptate. Omul e făurit dintr-un amalgam ciudat de speranțe şi deznădejdi, din dorinți şi repulsii, din milioane de gînduri mici, care se materializează atît de rar în fapte cu adevărat mari.

în ziua următoare convorbirii cu Emilia, la sfîr-şitul şedinței de după-amiază, prelungită pînă a-proape de 11 seara, am fost anunțați că instructajul a luat sfîrşit. „Mai scurt cu trei zile — m-am bucurat în sinea mea. Mâine noapte voi fi acasă".

In seara -aceea n-am mai avut tren. Am plecat In ziua următoare, cu un personal. în legănatul -monoton al trenului, orele treceau greu.

De n-ar mai fi luat sfîrşit niciodată acea călătorie ! N-aş simți acum în tîmple zvâcnirile cumplite, inima nu mi-air fi umplută de ură. Aş fi întâmpinat Anul Nou cu Emilia. Anul Nou ! Cu cîtă nerăbdare îl aşteptam altădată ; cu ea alături mă despărțeam fără părere de rău de cel vechi, păşind fericit pragul anului care începea. Aveam totdeauna convingerea că va fi mai bun, mai frumos decît cel ce trecuse. Şi nu mă înşelam. Atunci viața mea avea un sens.

Retrăind întoarcerea din Bucureşti, rămîn uimit de forța care a izbutit să mă oprească în acele momente critice de la prăbuşirea totală. Acum, acțiunea acestei forțe care rn-a ținut atunci în picioare nu o mai simt. Sînt doborât.

A *trecut o oră de eînd ara păşit în Anul Nou, 1963 ! Oare ce va aduce el ? început astfel, oare cum se va termina ? Nici o rază de speranță.*

Trenul, şerpuind leneş de-a lungul câmpiei, mă apropia, fără să ştiu, de ținta suferințelor. Mă bucuram ca un copil pentru surpriza pe care o voi face Emiliei. Nu bănuiam că la capătul călătoriei va trebui să sorb şi ultima picătură din paharul umplut. cu fiere. Ultima, pentru că 'acum nimic n-ar mai putea spori lanțul suferințelor...

Locomotiva a şuierat îndelung. Trenul a ajuns în gară. Am sărit primul din vagon şi am pornit grăbit spre centrul oraşului. Nu simțeam gerul. „In curînd voi fi acasă, voi intra în linişte, fără zgomot. Mă voi apropia 'de patul în care doarme Emilia... Voi scoate inelul din cutie... Cînd se va trezi de-a binelea, va simți greutatea lui pe deget".

Am început să urc scările. Etajul întîi... Etajul doi... Etajul trei... In sfîrşit, etajul patru. Cu mîna

uşor tremurând din cauza emoției am răsucit cheia în broască. Am intrat.

Aproape în aceeaşi secundă s-a deschis uşa dormitorului şi holul a fost inundat de lumină. în prag stătea Emilia, în cămaşă de noapte, uluită. Mă privea cu groaza întipărită pe față. Au trecut secunde pînă ce a reuşit, cu glas răguşit, să întrebe :

— Vaier, ai venit ? !

Cu expresia aceea de groază continua să mă privească, înmărmurită, de parcă în față i-ar fi stat o arătare din alte lumi.

Zîmbetul cu oare voiam s-o întâmpin mi-a înghețat pe buze. Aveam certitudinea că ceva ireparabil s-a întâmplat. Nu-mi dădeam seama ce anume. Ecourile slabe ale bucuriei simțite cu câteva clipe înainte sălăşluiau încă în mine. Treptat-treptat mi-am desprins privirea din ochii Emiliei. Am pornit spre dormitor. în pat am zărit un bărbat. Dormea adine. L-am privit. Era V. Am ieşit.

Emilia, cu un țipăt ascuțit, mi s-a agățat de braț.

— Vaier, te implor... Să nu crezi nimic rău... Te implor, Vaier...

M-am prăbuşit, fără vlagă, pe scaunul cel mai apropiat.

XX

„Să nu crezi nimic rău" — îmi răsunau, repetat, cuvintele Emiliei. O voce interioară îmi şoptea necontenit : „calm, calm", iar o alta mă îndemna să mă răzibun cumplit...

Palidă, tremurînd din tot corpul, Emilia mă privea înfricoşată. Nu mai plîngea. Aştepta să decid. Cred că această scenă mută n-« durat mai mult de un minut. Cu greu, m-am ridicat de pe scaun şi m-am îndreptat spre dormitor. Emilia nu s-a clintit, de parcă picioarele i-ar fi prins rădăcini.

în dormitor, chiar lingă uşă se afla scaunul cu hainele lui V. Am scos scaunul şi am închis uşa dormitorului, răsucind cheia în broască. Hainele i le-am încuiat în baie. Cheile le-am pus pe amîndouă în buzunar.

V. nu s-a trezit de loc. M-am mirat. Totul decursese, e adevărat, în linişte, dar becurile erau aprinse, iar Emilia țipase speriată la vederea mea. „L-au obosit orele de dragoste" — mi-am înlăturat nedumerirea.

Emilia rămăsese pironită în acelaşi loc. Pe chip i se citea tot mai vizibil teama. Am scos din buzunar cutia cu inelul.

— Ne-am promis cîte o surpriză, i-am spus. Sîn-teni chit.

Fără să facă vreun gest, Emilia mă privea cu groază.

— Ia-ți inelul i i-am poruncit.

Şovăind a întins mîna. A luat cutia, dar i-a căzut dintre degetele inerte şi inelul s-a rostogolit pe jos. Emilia mă privea fix. Cu o intensitate ciudată. Nu şi-a luat privirea de la mine. Nici n-a încercat să urmărească drumul eerculețului de aur.

— îmbracă-*e ! Ai de ales între două posibilități. Ori trezesc vecinii şi dovedesc adulterul, ori înscenăm o spargere. El va fi condamnat şi va primi cam tot atît ca în cazul flagrantului delict de adulter, dar tu vei scăpa basma curată.

— E monstruos ceea ce faci, a spus Emilia fără vlagă. Ascultă-mă doar cîteva minute. Iți voi explica...

— Nu ascult nimic... iUege !

A început să plângă încet. Cu suspine, dar fără lacrimi. Stătea țintuită în -acelaşi loc.

Gîndurile mi se învălmăşeau fără noimă. Nicicum nu se închega monologul care trebuia să justifice acțiunea mea. „într-adevăr, e monstruos ceea ce fac — îmi spuneam. Dar nu e decît un răspuns la monstruozitatea săvîrşită de ea..."

O priveam pe Emilia cum se îmbrăca. „Ciudat — îmi spuneam. După atîția ani nu mă cunoaşte de Joc. Altfel, ar trebui să ştie că niciodată n-aş chema vecinii, pentru a dovedi adulterul. Sau nici nu se gîndeşte la nimic. E paralizată..."

Emilia se îmbrăcase. Mă fixa cu ochii larg deschişi.

— Te-ai liniştit ?

— De ce crezi că aş fi fost neliniştit ? am încercat să fiu ironic.

— Lasă-mă să-ți vorbesc doar cîteva minute.

— Vorbeşte cit vrei, dar nu explica nimic. Faptele explică totul.

Am luat o legătură de chei vechi, le-am şters cu o cârpă („Să nu ramură amprentele") şi am

înțepenit yala în poziție deschis, ca şi cînd ar fi fost uitată aşa.

M-am îndreptat spre dormitor şi l-arii" trezit brutal pe V., scuturîndu-l de umeri. M-a privit mirat. Parcă nici nu-şi dădea seama unde se află. I-am întins legătura de chei. A luat-o mecanic şi cu o expresie îndobitocită a întrebat :

— Ce-i cu astea ?

— Trezeşte-te odată ! i-am strigat enervat. Sau aştepți să-ți cer scuze că- te-am deranjat ?

în ochii tulburi, care se deschideau tot mai mari, observam cum se cuibăreşte groaza. Era acum ca o fiară hăituită. Privirile i s-au îndreptat spre locul unde se aflaseră hainele.

— Le vei primi cu o condiție. Ascultă-mă... în timp ce-i vorbeam, groaza îi dispăruse treptat din ochii în care citeam acum indiferența, ba chiar un licăr de speranță sau poate de satisfacție reținută.

— O iubesc pe Emilia. Accept înscenarea de spargere, dacă crezi că astfel te răzbuni. Deşi ai putea gîndi altfel, mai omeneşte...

— Taci, nu-mi ține acum predici. Coboară din pat !

Fără să spună un cuvînt, a coborît. L-am dus la unul din dulapuri.

— Deschide-l !

A răsucit cheia şi a deschis larg uşa dulapului.

— Ia o față de masă !

A luat. L-am purtat apoi prin cameră, căutînd diferite obiecte de valoare. îi ceream să la ia şi să le pună în fața de masă...

In acest timp, Emilia sta rezemată cu spatele le calorifer. Ne urmărea cu priviri rătăcite, fără a încerca să protesteze, să se opună.

Am terminat de adunat lucrurile. L-am trimis po V. în dormitor, iar Emiliei i-am cerut să iasă pe palier. I-am dat lui V. hainele şi, înainte de a ieşi după Emilia, i-am zis :

— Spune la miliție că ți-au fost furați toți banii. Sâ ai o motivare a spargerii.

Trebuia să sun la vecini, dar mi-era teamă să nu fugă. M-am grăbit să sun la cei trei vecini de etaj.

Primul a ieşit electricianul de la apartamentul 1). M-am repezit şi i-am spus precipitat că în apartamentul nostru se află cineva. Am intrat împreună. In hol l-am găsit pe V. gata parcă să fugă. Ca şi cînd ți-l-ar fi dat seama că nu mai e nimic de făcut, s-a rHras într-una din camere. Pe masă se afla legătura cu obiectele adunate şi alături de ea cheile.

Au sosit şi ceilalți vecini. S-a telefonat la miliție. După vreo douăzeci de minute, V. a fost arestat. Am fost invitat a doua zi cu Emilia la miliție, să dăm declarații...

Oamenii s-au retras în apartamente. Din momentul în care păşisem în casă nu trecuseră decît patruzeci de minute.

Timpul mi se păruse nesfîrşit de lung, deşi nu se scursese decît 'o, fracțiune neînsemnată, măsurată în minute. O fracțiune densă, condensată, care închisese nişte destine. M-a cuprins brusc o oboseală de

plumb, de parcă m-ar fi părăsit ultima picătură de energie.

Emilia era în camera alăturată. Se trîntise pe pat îmbrăcată, li zăream prin uşa întredeschisă picioarele încălțate, întinse peste plapuma purpurie...

Treptat mi se aşternu pe ochi o pîclă cenuşie. Totul îmi apărea acum într-o lumină stranie. Plapuma nu mai era roşie, pantofii Emiliei nu mai erau negri, lumina aruncată de bec nu mai era alb-găl-buie. Totul era cenuşiu, ca ..într-un decor neinspirat de teatru, care trebuie să smulgă lacrimi spectatorilor slabi de înger.

Îmi dădeam seama că sînt treaz, *ştiam* ce s-a petrecut, dar nu mai puteam aprecia faptele, nu mai eram în stare de a gîndi în perspectivă. Obsesiv, fiecare moment al celor patruzeci de minute îmi apărea învăluit într-o ceață cenuşie, nedesluşită, ca în

imaginile voalate din fotografiile prost făcute. Nu simțeam nimic. *Gîndeam* că urăsc, dar sentimentul nu-l puteam defini în mine. îmi revenea obsesiv cuvîntul „ură", dar nu mai simțeam absolut nimic... ...Era ora 7 cînd m-am ridicat din fotoliu. Mi-am dat cu apă pe față. Am trezit-o pe Emilia, care adormise aşa îmbrăcată.

Fără să ne spunem nimic, am pornit spre miliție. Aşezat la o masă am început să scriu : „Subsemnatul... declar că în noaptea d\,.«

XXI

...K ger. Un ger cumplit. Transparent.
Luminile difuze ale felinarelor sînt parcă suspendate-
7imini sortite pieirii, odată cu sosirea dimineții.
um totul e făcut să piară.

Luni de-a rândul am încercat să mă eliberez de coşmarul amintirilor, scriind. Acum şi scrisul mă oboseşte. Dar trebuie să scriu. Trebuie să -relatez cît mai veridic întâmplările, chiar şi sub forma unui proces-verbal, pentru ca rândurile aşternute să servească unei anumite cauze. Cauzei răzbunării mele.

Priveam amurgul cenuşiu. In zilele lungi de convalescență încercam să desluşesc semnele primăverii. Trecuse de mijlocul lunii martie şi, în oraşul dintre munți, nămeții continuau să dăinuie. Era chiar 21 martie, dar nimic nu deosebea această zi de echinocțiu de cele ce au trecut. „Şi nici zilele viitoare nu vor fi altfel" — îmi ziceam, în timp ce urmăream norii suri ce întunecau orizontul.

îl aşteptam pe doctorul Maxim. îmi telefonase că mă va vizita.

A sosit punctual ea de obicei. Mi-a vorbit despre evenimentele locale petrecute în ultima vreme. îl ascultam -cu atenție simulată, aşteptînd prilejul

de a trece la ceea ce mă interesa. Ocazia mi-a oferit-o chiar Maxim.

— Cum te simți ? tn-a întrebat el.

— Cred că perioada de convalescență e cea mai plictisitoare. Nu eşti nici bolnav, nici sănătos. Cit îi ziua de lungă stau. Altceva n-arn voie să fac. Nu stau eu chiar de pomană. Mă gîndesc. Caut subiecte pentru nişte povestiri, îmi răscolesc amintirile. După ce mă voi înzdrăveni, voi scrie mult. In legătură cu unul din subiectele mele aş vrea chiar să-ți cer părerea... Spune-mi, te rog, există vreo 'maladie psihică a cărei manifestare fundamentală să fie dorința de răzbunare a bolnavului ?

— Dorință de răzbunare ?! Există, desigur... Aş putea să-ți înşir cîteva boli care au ca manifestare tentația de răzbunare...

— Te rog ! Descrie-mi, însă, şi caracteristicile de bază ale maladiilor.

— Pe cît pot... Să începem cu deficiența psihică. Bolnavii din această categorie comit adesea infracțiuni, acte de răzbunare, fără un .mobil motivat, iar cînd acesta există totuşi, el este pueril, bizar. Capacitatea lor de discernămînt este redusă sau chiar absentă, iar posibilitatea de stăpînire de sine, de inhibiție şi autocontrol sînt foarte reduse...

— Altceva ! l-aim întrerupt nerăbdător, pentru că din capul locului respingeam posibilitatea de a mă încadra în această categorie.

— Aş mai adăuga, a continuat Maxim pe un ton profesional, că anumiți psihopați, cu un oarecare grad de şcolarizare, se idovedesc foarte abili, adeseori originali şi ingenioşi în comiterea actelor lor, printre care poate figura şi răzbunarea.

— Ce înțelegeți, în cazul de față, prin originali-i.iii' si ingeniozitate?

— Ceea ce se înțelege în orioe alt caz. Vreau să ipun că bolnavii devin inventivi, fantezia lor lu- cază intens. în consecință, e foarte dificil să desco-peri modul în care au săvîrşit unele acțiuni... Apoi pUtem vorbi de psihopații furioşi, geloşi, oare sînt dominați de ideea săvîrşirii unor acte de răzbunare din gelozie...

— De ce se numesc psihopați furioşi ? l-am în-

'— Pentru că sînt impulsivi, acționează fără dis-Oernământ, sînt violenți în manifestări...

— Şi altceva ? l-am îndemnat să continue, în iiinp ce în gînd stabileam categoric : „Nimic nu cort-spunde cu manifestările mele !"

— In cazul altei boli mintale, scleroză în plăci, caracterizată prin depresiune psihică, halucinații, datorită modificărilor brusce ale stărilor afective, pot Interveni acte de răzbunare. Ceea ce e interesant în cazul acestei maladii este că bolnavul, în general, îşi păstrează discernământul şi nu prezintă tulburări te conştiință.

— Actele acestor bolnavi se desfăşoară sub impulsul unui anume moment sau sînt gîndite, pregătite vreme mai îndelungată ?

— Nu, nu sînt pregătite... Ca, de pildă, la bolnavii de nevroză obsesivo-fobică, care sînt în stare de aşa ceva. Şi, bineînțeles, nu numai ei. Aceşti bolnavi, numiți şi psiho-asteniei, n-au tulburări de conştiință, nu-şi pierd capacitatea de discernământ. Ei săvîrşesc acte antisociale datorită unor tendințe cărora nu le pot rezista, fapt explicat prin uşurința, prin lipsa de răspundere în aprecierea diferitelor

situații. Autocontrolul le scade treptat, din care oauză este destul de greu de sesizat acest lucru. Perioada de scădere treptată a autocontrolului am putea-o socoti oricând o perioadă de pregătire a unui act antisocial.

— Ai epuizat şirul maladiilor de acest gen ?

— Nu, ți-am vorbit doar de câteva. Ar mai fi, de pildă, tulburările psihice de involuție. In anumite situații, aceşti bolnavi pot recurge la acte de răzbunare... Apoi sînt unele categorii de schizofrenici, care comit acte de acest fel. Faptele săvîrşite de ei atrag atenția de la bun început prin ferocitatea lor. In general vorbind, cred ea nici o boală psihică mai gravă nu exclude comiterea actelor de răzbunare...

— Dar săvârşirea unui act de răzbunare de către un individ care nu suferă de nici o boală psihică o socoteşti posibilă ?

— Nu. Personal nu socotesc posibil aşa ceva. Nu trebuie să ignorăm faptul că omul cu rațiunea limpede, cu un 'echilibru psihic normal nu săvârşeşte acte antisociale. Or, răzbunarea este un act antisocial, prin urmare, cel ce l-a săvârşit a suferit tocmai atunci un dezechilibru. De natura acestui dezechilibru este în funcție şi diagnosticarea maladiei... Gîn-deşte-te totuşi că manifestările psihice au, aş spune, o dublă bază materială. In primul rînd este vorba de o influență a mediului social, iar în al doilea rînd de procesele biologice care au loc în creier. Deci crearea unui dezechilibru în sistemul nervos central poate da naştere şi la acte de răzbunare, precum spuneam. Sînt şi cazuri în care premizele sînt create prin ereditate. în asemenea situații, influența mediului nu contează aproape de loc în declanşarea

dezechilibrului. Este cert deci că actul răzbunării ipare numai oa rezultat al unui dezechilibru psihic...

După plecarea lui Maxim, ore în şir am căutat ingumente oare să-îmi demonstreze că doctorul nu ire dreptate oînd afirmă că actul de răzbunare nu poate fi decît afectul unei maladii psihice.

„Sînt absolut lucid — îmi spuneam. *Sibiu* că voi lăvînşi un act neomenesc. Nu m-am gândit

nici o Clipă să fac dreptate, să repar o injustiție, ci să pe- lipsesc pur şi simplu, pentru ca să țin astfel mereu trează în Emilia conştiința vinovăției ei. înțelegerea deplină a gravității acestui gest pledează până la un punct pentru argumentarea neurologului. Dar actul de răzbunare — spunea Maxim — nu se înfăptuieşte decît în cazul unui dezechilibru psihic... Eu nu sînt totuşi un dezechilibrat. De vreme ce îmi dau seama de consecințele gestului meu, de vreme ce *ştiu* că Mte vorba de o pedeapsă şi că aş putea renunța li-] mai săvîrşesc, dacă pedeapsa ar fi considerată Ce rezultat al unei deficiențe psihice...

Şi dacă tocmai luciditatea, limpezimea, hotărîrea mea ascund ceva asemănător cu ingeniozitatea despre oare mi-a vorbit Maxim ?... „Nu e posibil — continuam să argumentez — pentru că eu nu am nici una din aceste „calități". Idee a va fi aplicată aşa cum mi-a apărut dintru început, fără nici o modificare ulterioară, deci n-am fost preocupat de nici un fel de regie senzațională a acțiunii... Autocontrolul nu mi-a scăzut de loc. Dovezile mi-au fost furnizate chiar de clipele cele mai grele, în care altul poate şi-ar fi pierdut mințile. Eu mi-aim păstrat tot timpul calmul. Există şi un alt argument hotărâtor oare probează că autocontrolul nu-mi este de loc alterat : data înfăptuirii acelui gest am fixat-o de mult. E

drept, m-a obsedat o vreme, dar acum lucrurile s-au schimbat, fiindcă au intervenit, între timp, evenimente şi mai grave. Pentru mine, însă, data prezintă interes, fiindcă ea va intensifica, sînt sigur, remuşcările Emiliei..."

O bătaie în uşă mi-a întrerupt şirul gândurilor. A intrat Emilia. Cu o tavă în mină. In ziua aceea încă n-o văzusem. De altfel erau zile cînd nu ne întâlneam de loc. La întoarcerea din spital i-am cerut să ne rezumăm relațiile la un cadru cât mai res-trîns, strict necesar. A înțeles că prezența ei mă irită.

A pus tava pe măsuța din fața patului. Ne-am privit scurt, fără să ne vorbim. Era palidă, trasă la față, cu o privire încărcată de tristețe. înainte de a ieşi, a îngăimat :

— Dacă mai vrei ceva, sfcrigă-mă. Sînt în bucătărie.

N-am răspuns. Cu ochii ațintiți în tavan, ascultam zgomotul vaselor pe care le spăla. Zgomotele acestea mă făceau să-mi reamintesc de serile dinainte, cînd stăteam pe un scăunel la bucătărie, vorbind, în timp ce Emilia gătea pentru ziua următoare. Nu puteam să stăm unul fără altul. Am .alungat enervat imaginile care mă înduioşau. „Tocmai pentru aceste seri distruse trebuie s-o pedepsesc".

XXII

Stau pe terasa însorită. Aici la poalele Carpa-ților, primăvara a alungat definitiv gerul. Mirosul sevelor tinere îmbălsămează văzduhul, vestind o nouă renaştere a firii.

De cîteva zile mă aflu aici, în satul unde locuiesc socrii mei. Peste o săptămână mă voi întoarce în oraşul dintre munți. Convalescența se termină. De fapt se va termina totul. Azi e 4 aprilie. Mai sînt zece zile pînă atunci.

Mai sînt zece zile pînă cînd, pentru mine, soarele va înceta să lumineze. Pentru totdeauna. Nu regret nimic. Privesc lucrurile ca un spectator dinafară, pentru care soarta personajelor de pe scenă îi este aproape indiferentă.

Scriu ultimele file de jurnal pe această terasă însorită. Tot timpul am crezut că voi distruge iCeea ce am scris. Azi sînt sigur că n-o voi face. Nu voi distruge aceste file. Ele trebuie să servească justiției, pentru ca efectele actului de injustiție săvîr-şit de mine să nu fie altele decît cele pe care le-am dorit. Nu vreau ca Emilia să fie condamnată de altcineva, în afară de mine.

Ea trebuie să sufere cumplit, să plătească de-a lungul întregii vieți numai față de

mine. Să simtă de-a lungul anilor durerea chinuitoare a remuşcări-

lor tîrzii şi inutile. Să dorească mereu răscumpărarea...

In timp ce scriu aceste rânduri, încerc să-mi imaginez cum va fi cînd, deliberat, voi înceta să trăiesc. Cînd voința de a pedepsi crunt va învinge instinctele primare, cînd rațiunea se va dovedi neputincioasă. Nu pot să-mi imaginez nimic, dar sînt sigur că nu voi ezita.

Mai am de făcut puține lucruri : să scriu scrisoarea care să fie predată miliției după (moartea mea. Trebuie să le spun adevărul în legătură cu înscenarea de spargere. După care, în ziua de 14 aprilie, în redacție şi acasă, seara, voi căuta să fiu bine dispus. Nu voi uita să introduc cîteva granule de arsen în ipoşeta Emiliei, înainte de a mă culca. Pentru totdeauna. Voi cere Emiliei un pahar ou apă (de mult de tot nu i-arn mai .cerut !). Mi-l va aduce, îl voi bea după plecarea ei, ca să pot adăuga otrava. Cîteva înghițituri şi gata...

Se va deschide .ancheta, provocată şi de scrisoarea mea. Se vor găsi dovezile. Procesul... Condamnarea Emiliei. Oare cum se va purta la proces, cum se va apăra împotriva acuzației ce i se va aduce ?

Oricum, peste cîteva zile, Emilia va fi eliberată. Va fi eliberată datorită acestui jurnal.

Am venit aici, la socrii mei, ca să pot scrie ultimele file şi să ascund .apoi jurnalul în pod, unde nu s-^a mai umblat de ani de zile. Voi arăta locul jurnalului într-o scrisoare oare va fi descoperită abia după proces, cînd Emilia va fi arestată. Atunci se va afla întregul adevăr... Va urma re judecarea procesului... Eliberarea Emiliei...

Am terminat scrisoarea adresată organelor de anchetă.

Aştern pe hârtie cea de-a doua scrisoare. Ea va ajunge în mâinile organelor de miliție peste două-trei zile de la moartea mea. Rândurile acestea vor pecetlui soarta Emiliei. Pentru cîteva luni o vor transforma, în ochii tuturor, în ucigaşă a soțului ei.

Azi părăsesc satul. Mîine va trebui să fiu în redacție, îmi mai rămîn patru zile. La sfîrşitul celei de-a patra, totul se va termina.

Ştiu că cei ce 'vor ajunge să citească aceste file mă vor condamna. Poate pe bună dreptate...

Sala părea aproape goală. Doar cîțiva gură-cască stăteau pe băncile delemn. Nimic nu amintea de atmosfera ce a domnit aici în acea zi de început de august, cînd strigătul disperat al Emiliei Albu a încercat să protesteze împotriva învinuirii ce i se aducea.

„Nu l-am ucis eu !" — au fost cuvintele oare s-au înălțat atunci, semănând a implorare, dar păstrând în ele accentele unui blestem străvechi. Implorarea izvorîtă din adîncuri n-a fost auzită.

In banca din față se află o femeie. Pare îmbă-trînită înainte de vreme. Stă singură, fără să observe că privirile celor din sală sînt îndreptate asupra ei. Gîndurile îi rătăcesc, probabil, departe. Peste scurt timp va fi din nou liberă, reabilitata. După toate aparențele nu simite nici o bucurie ; un văl întunecat de tristețe îi acoperă fața ; ochii adînciți în orbite sînt inexpresivi, lipsiți de lumină.

E Emilia Albu. Răspunde fără vlagă la întrebările preşedintelui completului de judecată. Apoi îşi reia locul, cu gîndurile aiurea, ca şi cînd întreaga procedură n-ar avea nici o legătură cu ea.

In liniştea sălii răsună un glas metalic, care citeşte scrisoarea lăsată de Vaier Albu :

„Domnule preşedinte ! Onorată instanță ! Rândurile de față au menirea să arunce lumină asupra adevărului privind moartea mea şi, în acelaşi timp, să lichideze efectele unei erori judiciare determinată de mine, în scopul de a mă răzbuna... Totul este descris în amănunțime în jurnalul .ascuns în podul casei părinților Emiliei Albu, între vechile ei caiete şi cărți de şcoală". (Urmează descrierea detaliată a felului în care s-a pregătit acțiunea, modul în care s-a procurat arsenul). In încheiere se oere : „Pe baza acestei declarații şi a probelor pe care le furnizează jurnalul, rog instanța să procedeze la rejudecarea procesului şi la punerea în libertate a Emiliei

Albu, absolvind-o de pedeapsă, fiind nevinovată".

Au urmat apoi cîteva concluzii, rezultate din reconstituirile făcute cu cîteva zile în urmă. Toate au dus la confirmarea celor declarate în jurnalul lui Vaier Albu. Hotărîrea justiției : punerea în libertate a Emiliei Albu, nevinovată, victimă a unei erori judiciare, pregătită cu minuțiozitate de decedatul Vaier Albu, în scopul de a se răzbuna.

Ecoul ultimelor cuvinte ale preşedintelui s-au stins de mult. Emilia Albu continuă să stea nemişcată la locul ei. Poate nici nu auzise cuvintele care i-au redat libertatea.

Tîrziu de tot, cînd în sală şi-au făcut loc umbrele înserării, la îndemnul unui bărbat mărunt de

stat, probabil îngrijitorul, s-a ridicat de pe banca unde stătuse multe ore în şir.

Fără să privească în stânga sau în dreapta, cu ochii ațintiți în pămînt, a pornit aiurea prin oraşul abia cunoscut. Nici nu simțea frigul acelei seri de toamnă rece. Mergea în neştire. Imtr-un tîrziu, pătrunsă de răceala serii, privi în jur. Se afla pe un cîmp întins. Luminile se zăreau undeva departe, în direcția din care venise. Se întoarse. îşi iuți paşii. Acum, mersul ei căpătase o anumită siguranță, în-dreptîndu-se parcă spre o țintă precisă.

A ajuns la gară. Şi-a cumpărat bilet pentru primul tren spre satul părinților ei...

Căldura din tren o toropise, dar se lupta să nu adoarmă. Ca să rămînă trează, privea cu prefăcut interes pasagerii din compartiment. Şi mereu se uita la ceasul brățară. Trăsăturile i se mai înviorașeră parcă. Exprimau însă multă nelinişte...

După ce-şi aruncă din nou ochii la ceas, sări de pe loc şi ieşi din compartiment, izbind un călător care dormea cu picioarele întinse.

Străbătu culoarul în fugă. Ajunsă la capăt, deschise uşa vagonului. Mîinile încleştate pe bara rece de metal îi înghețaseră. Nu simțea însă nimic. Privea ca vrăjită luminile ce se apropiau...

Un şuierat strident şi trenul se opri în gara orăşelului minier dintre munți. Rămase nemişcată pe scară. Nu-şi lua ochii de la pasarela ce duce spre oraş. La numai cîțiva paşi se află casa ei cu toate amintirile...

îşi desprinse cu greu mîinile înghețate de pe bara de metal. Se întoarse în compartiment. îşi sprijini fruntea de fereastră şi lacrimile se porniră năvalnic.

Pe la 9 dimineața, trenul a aijuns în stație şi Emilia Albu coboară. îşi îndreaptă paşii spre parcul oraşului. Se opreşte îndelung în fața unei bănci. Cu ani în urmă, pe această bancă stătuse împreună cu Vaier. Nu erau căsătoriți atunci. A fost o seară de vară, pe care n-au uitat-o niciodată. Seara în care îşi făcuseră legămînt pe viață.

îŞi-a îndreptat pe urmă paşii spre micul restaurant. S-a aşezat la masa unde stătuse cu Vaier atunci, în seara de vară.

— Vă rog un coniac, spuse tîrziu.

II bău dintr-o singură înghițitură. Şi ieşi repede din restaurant. Colindă oraşul, fără nici o țintă. I se făcuse frig. îşi iuți paşii...

Ieşise din oraş, fără să-şi dea seama şi mergea pe drumul ce ducea spre satul ei.

începuse să plouă. Dincolo de perdeaua de apă nu mai vedea nimic. Continua să meargă mereu înainte, pe drumul pe oare pornise, al cărui capăt nu-l mai putea zări...

XXIII

Zorile nu se deosebeau cu nimic de amurguri, miezul zilei era la fel cu înserarea, nopțile întunecate erau asemenea zilelor însorite. Lumina cenuşie învăluia totul într-un decor realizat parcă de un diletant. Un decor straniu, cînd nemişcat, cînd într-o rotire fantastică, înnebunitoare.

Gînduri lucide se iveau rar. Frînturi disparate, imposibil de reconstituit ceva, din

pricina miilor de bucăți dispărute.

Eram țintuit, paralizat de apele unui lac vîscos, mirosind neplăcut, care îmi vlăguia trupul.

Observam umbre, oare se aplecau asupra mea, ajungeau pînă la mine sunete nedesluşite. încercam să le prind, dar oboseam curînd. Aveam stări de euforie cînd decorul îmbrăcat în lumina cenuşie era imobil. O linişte adîncă, netulburată de nimic mă cuprindea atunci. Nu se închega însă nici un gînd. Doar frînturi, apoi goluri imense...

Mă cuprindea instinctiv teama, cînd lumina cenuşie se punea în mişcare. La început încet, apoi tot mai repede, pînă ce nu mai distingeam nici contururile obiectelor, care se rostogoleau de-a valma, în ceața cenuşie...

Cândva mi-a ajuns la ureche un sunet. Mi-am încordat atenția. „Bâzâie o muscă". Acest prim gînd închegat care mi-a trecut prin minte m-a uimit...

Am încercat să^mi ridic capul, dar n-am reuşit. Mi-a căzut greu pe pernă. Am privit în jur. Lumina cenuşie nu se împrăştia. Eram neliniştit că nu vedeam nimic, nu distingeam nici un lucru...

Cu toate fibrele încordate mă străduiam să ascult zgomotele. Simțeam revărsîndu-se în mine o căldură plăcută oînd le ghiceam, în sfîrşit, originea. Paşi... Voci... O uşă trântită... Lumina cenuşie, însă, continua să învăluie totul.

Treptat-treptat începeam să gândesc. îmi dădeam seama că mă aflam într-o cameră de spital. „Sânt bolnav" — am constatat, fără să simt teama sau îngrijorarea. Apoi, ca ântr-un film uzat, şi^au făcut loc în minte întîmplările prin care am trecut. Emilia... întoarcerea din Bucureşti... Oare ce s-o fi întâmplat cu V. ?

Am auzit pe aproape zgomotul făcut de închiderea unei uşi. Apoi paşi. In lumina cenuşie am zărit o pată albă, mobilă. S-a aplecat asupra mea. Era o femeie, deşi chipul îmi apărea difuz, turtit, fără contururi precise.

I-am auzit vocea. Cuvintele nu i le înțelegeam. Am încercat să vorbesc, dar n-am reuşit. Cîteva sunete mi-au părăsit gâtlejul. Priveam încordat fața diformă. Apoi mi-am auzit numele...

— Vaier, Vaier !

Lumina cenuşie s-a pus în mişcare iar... Nimic nu mai ajungea acum pînă la mine. Dansul nebun al obiectelor răsturnate mă extenua. Apoi, mişcarea a devenit tot mai lentă. M-a adormit.

Au fost primele ore de somn liniştit — aveam să aflu mai târziu. Cînd ni-iam trezit, era întuneric. Noapte. Aşteptam cu teamă lumina cenuşie, care nu mă părăsise atâta vreme. Dar odată cu destrămarea cețurilor, conştiința mi-a revenit brusc. *Trăiam.* Totul mi se înfățişa acum nespus de dureros. Regretam parcă lumina cenuşie care mă părăsise pe neaşteptate, fiindcă plecarea ei lăsase loc durerii neputincioase.

In acele clipe, cred, s-a născut planul răzbunării, împotriva Emiliei. Zămislit de un creier vlăguit de boală.

Am încercat să mă orientez in întunericul din cameră. Desluşeam limpede conturul ferestrelor, dulapul, masa, patul aflat lingă al meu. In el dormea cineva. M-am ântors de pe o parte pe cealaltă, cu dorința de a-mi trezi vecinul. Doream aşa de mult să ascult pe cineva, să aud nişte cuvinte, orice. Nu s-a trezit. Am încercat să iau de pe noptieră un flacon. L-am scăpat din mînă şi a căzut cu zgomot.

Dinspre patul vecin mi-am auzit numele :

— Vaier !

Am recunoscut glasul Evei. O bucurie caldă s-a revărsat asupra mea la auzul vocii. Nici nu m-am întrebat ce putea căuta Eva în camera de spital, în patul de alături...

S-a ridicat şi a venit lângă mine.

— Vaier, mă bucur atît de mult că ți-e mai bine... Ai fost atît de bolnav. Stai liniştit. Uite plec s-o anunț pe Emilia.

— Nu ! am scos răguşit primiul cuvînt. De cînd sînt aici ?

— Din 2 ianuarie. Ai avut o comoție cerebrală... Ai leşinat în redacție.

— Din 2 ianuarie, am repetat mecanic, deşi data nu-mi spunea nimic. Am rugat-o : Nu pleca nicăieri. Vorbeşte, spune ce vrei...

— Pînă alaltăieri, noapte de noapte, Emilia a dormit în patul de alături. Dar s-a îmbolnăvit, are gripă. Nu i s-a dat voie să stea cu tine... Ea m-a rugat să viu...

Eva şedea pe pat, lingă mine. Vorbea. Auzeam sunetele, nu înțelegeam însă mai nimic. Nici nu voiam

Se lumina de ziuă. Pe coridor răsunau tot mai des paşi. Eva s-^a ridicat de lîngă mine.

— Acum mă duc s-o anunț pe Emilia, spuse Eva, în timp ce-şi aranja patul.

— Cîte zile am stat în spital ? am întrebat-o după un timp.

— Zile ? Nu ştiu. Să socotim. Din 2 ianuarie. Azi sîntem în 19 februarie... 49 de zile.

— 19 februarie... Mîine e ziua Emiliei, împlineşte 25 de ani, am spus şoptit, ca pentru mine.

— Mi-ai făcut cel mai frumos dar : te-ai însănătoşit !

în tăcerea prelungită, mîngîind în neştire părul Evei care stătea din nou lîngă mine, am adormit. Am dormit multe ore în şir.

Cînd m-am trezit, se lăsaseră umbrele serii. Lîngă pat am zărit-o pe Emilia. Plîngea. Fantasticul joc al luminii cenuşii începuse iar... Doar pentru o fracțiune de secundă. Apoi se dizolvă şi pieri. O ultimă zvîcnire a coşmarului, un ultim val ce încă încerca să mă fure. Dar mă găseam pe *țărm* privind parcă din afară, cu ochi aproape străini furtuna. Şi din adîncul ființei mele arse, istovite de halucinație, simțeam chemarea şi îndemnul simplu de a porni la drum. Spre oameni. Calm.

— *Sfîrşit* —

Lector: ALEXANDRA BENGESCU Tehnoredactor: CORNEL CRISTESCU
Bun de tipar: 16.11.1975. Apărut 1975. Comanda nr. 257.
Tiraj 10.090. Coli de tipar: 9,25